

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Серета Н.В., Бондар А.С.

«Фізкультурно-оздоровчі клуби»

**Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
фізкультурно-спортивного профілю**

Харків – 2017

УДК 796.035.061.237

ББК 75.117

С 32

Виконавці: к.фіз.вих., доцент Середя Н.В., к.фіз.вих, професор Бондар А.С.

*Рекомендовано Вченою Радою Харківської державної академії фізичної
культури,*

протокол № 11 від «27» березня 2017 року

Рецензенти: доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету ім.
А.С.Макаренка Томенко Олександр Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
менеджменту фізичної культури Харківської державної академії
фізичної культури Леонов Ярослав Володимирович

Середя Н.В., Бондар А.С. Фізкультурно-оздоровчі клуби: навчальний
посібник для студентів вищих навчальних закладів фізкультурно-
спортивного профілю. – Харків: ХДАФК, 2017. – 155 с.

Навчальний посібник підготовлено у відповідності до змісту робочих
програм з дисциплін «Фізкультурно-оздоровчі клуби» для студентів вищих
навчальних закладів фізкультурно-спортивного профілю.

У навчальному посібнику розкрито теоретичні основи та зміст
діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів. Навчальний посібник містить
характеристику організаційно-управлінських аспектів створення
фізкультурно-оздоровчих клубів.

Навчальний посібник призначено для директорів та їх заступників,
керівників фізкультурно-спортивних та оздоровчих клубів, студентів та
магістрантів.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розрахунок годин з дисципліни «Фізкультурно-оздоровчі клуби».....	6
Модуль №1. Організаційні аспекти функціонування фізкультурно-оздоровчих клубів.....	8
<i>Змістовий модуль №1.</i> Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.....	8
Тема 1. Визначення, мета та завдання фізкультурно-оздоровчих клубів.....	8
Тема 2. Правовий статус та форми власності фізкультурно-оздоровчих клубів.....	25
<i>Змістовий модуль №2.</i> Особливості нормативно-правового забезпечення фізкультурно-оздоровчих клубів.....	40
Тема 3. Нормативно-правова база діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.....	40
Модуль №2. Організаційно-управлінські аспекти створення фізкультурно-оздоровчих клубів.....	49
<i>Змістовий модуль 3.</i> Спортивний клуб як товариство з обмеженою відповідальністю.....	49
Тема 4. Особливості відкриття спортивного клубу як товариства з обмеженою відповідальністю.....	49
<i>Змістовий модуль 4.</i> Спортивний клуб як громадська організація.....	58
Тема 5. Особливості діяльності спортивного клубу як громадської організації.....	58
Тема 6. Процедура створення громадського спортивного клубу.....	69
Модуль №3. Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів за цільовим призначенням.....	86
<i>Змістовий модуль №5.</i> Особливості діяльності дитячо-юнацьких спортивних клубів.....	86
Тема 7. Діяльність дитячо-юнацьких спортивних клубів.....	86
Тема 8. Закордонні фізкультурно-оздоровчі клуби.....	95

<i>Змістовий модуль №6. Особливості фінансування фізкультурно-оздоровчих клубів.....</i>	<i>102</i>
Тема 9. Фінансова діяльність фізкультурно-оздоровчих спортивних клубів.....	102
<i>Змістовий модуль №7. Маркетингова концепція фізкультурно-оздоровчих клубів.....</i>	<i>114</i>
Тема 10. Маркетингова діяльність фізкультурно-оздоровчих клубів.....	114
Список використаних джерел.....	126
Додатки.....	133

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Фізкультурно-оздоровчі клуби» сприяє підготовці фахівця широкого профілю у сфері фізичної культури і спорту для роботи у різних клубах з різними групами населення. Спрямована на формування організаційно-управлінських та організаційно-педагогічних здібностей спеціалістів у галузі фізичної культури і спорту.

Мета курсу полягає в формуванні у студентів фахових знань, умінь і навичок в галузі фізичної культури та їх застосування на практиці від процедури відкриття фізкультурно-оздоровчого клубу будь-якої форми власності до організації його ефективної роботи та подальшого функціонування.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи менеджменту фізкультурно-оздоровчих клубів;
- економічні основи функціонування фізкультурно-оздоровчих клубів;
- організаційну систему управління фізкультурно-оздоровчим клубом;
- основи функціонування фізкультурно-оздоровчих клубів в умовах ринку;
- маркетингову діяльність фізкультурно-оздоровчих клубів;

вміти:

- розробляти відповідні документи для відкриття фізкультурно-оздоровчого клубу;
- складати управлінську документацію діяльності фізкультурно-оздоровчого клубу;
- розробляти, приймати та впроваджувати управлінські рішення щодо діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів;
- розробляти організаційні технології щодо проведення кадрової політики в діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.

Розрахунок годин з дисципліни „Фізкультурно-оздоровчі клуби ”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.	п.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Організаційні аспекти функціонування фізкультурно-оздоровчих клубів						
Змістовий модуль 1. Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів						
Тема 1. Визначення, мета та завдання фізкультурно-оздоровчих клубів	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Правовий статус та форми власності фізкультурно-оздоровчих клубів	10	2	-	2	-	6
Разом за змістовим модулем 1	20	4	2	2	-	12
Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення фізкультурно-оздоровчих клубів						
Тема 3. Нормативно-правова база діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	10	-	-	-	-	10
Разом за модуль 1	30	4	2	2	-	22
Модуль 2						
Організаційно-управлінські аспекти створення фізкультурно-оздоровчого клубу						
Змістовий модуль 3. Спортивний клуб як товариство з обмеженою відповідальністю						
Тема 4. Особливості відкриття спортивного клубу як товариства з обмеженою відповідальністю	10	2	-	2	-	6
Разом за змістовим модулем 3	10	2	-	2	-	6
Змістовий модуль 4. Спортивний клуб як громадська організація						
Тема 5. Особливості діяльності спортивного клубу як громадської організації	10	2	-	2	-	6
Тема 6. Процедура створення громадського спортивного клубу	10	2	-	2	-	6
Разом за змістовим модулем 4	20	4	-	4	-	12

Разом за модуль 2	30	6	-	6	-	18
Модуль 3						
Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів за цільовим призначенням						
Змістовий модуль 5. Особливості діяльності дитячо-юнацьких спортивних клубів						
Тема 7. Діяльність дитячо-юнацьких спортивних клубів	8	2	-	2	-	4
Тема 8. Закордонні фізкультурно-оздоровчі клуби	8	-	-	4	-	4
Разом за змістовим модулем 5	16	2	-	6	-	8
Змістовий модуль 6. Особливості фінансування фізкультурно-оздоровчих клубів						
Тема 9. Фінансова діяльність фізкультурно-оздоровчих спортивних клубів	6	-	-	4	-	2
Разом за змістовим модулем 6	6	-	-	4	-	2
Змістовий модуль 7. Маркетингова концепція фізкультурно-оздоровчих клубів						
Тема 10. Маркетингова діяльність фізкультурно-оздоровчого клубу	8	-	-	4	-	4
Разом за змістовим модулем 7	8	-	-	4	-	4
Разом за модуль 3	30	2	-	14	-	14
Усього з дисципліни	90	12	2	22	-	54

Модуль 1

Організаційні аспекти функціонування фізкультурно-оздоровчих клубів

Змістовий модуль 1. Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.

Тема 1. Визначення, мета та завдання фізкультурно-оздоровчих клубів.

- Аналіз сучасної ситуації в клубному русі.
- Історія вітчизняних фізкультурно-оздоровчих клубів. Цілі та задачі для кожного історичного етапу.
- Типологія вітчизняних фізкультурно-оздоровчих клубів.
- Цілі та завдання, що стоять перед фізкультурно-оздоровчими клубами на сучасному етапі.
- Характерні риси спортивного клубу кожного з типів.

Зміни соціально-політичних і економічних умов розвитку надали істотну дію на всі сфери суспільного життя, включно сферу фізичну культуру і спорт. Політичні перетворення, економічна нестабільність і велика кількість невирішених соціальних питань відсунули проблеми фізичної культури і спорту на другий план. Розпад Союзу радянських соціалістичних республік спричинив руйнування організаційної структури фізкультурно-спортивного руху в країні і корінну зміну її ідеології. Внаслідок недостатнього фінансування різко скоротилося кількість спортивних секцій і гуртків, багато дозвільних фізкультурно-спортивні установ припинили своє існування або вимушені були перейти на державний розрахунок і самофінансування, встановлювати плату за навчання або користування інвентарем. Значні зміни торкнулися колективів фізичної культури і спортивних клубів підприємств, установ і навчальних закладів. Внаслідок недостатнього фінансування різко скоротилося кількість спортивних секцій, гуртків і клубів. Зруйнована інфраструктура фізичної

культури, ліквідація системи добровільних спортивних товариств сприяли розрізненості фізкультурно-спортивних клубів в країні. Серйозні зміни торкнулися не тільки матеріальної бази і організаційної структури, але також ідеології спортивних клубів. Ряд форм клубної роботи, що використалися за радянських часів, перестали відповідати вимогам нового часу і або втратили своє значення чи припинили своє існування. В даний час стає все більш яким, що подолання кризи в рамках українського спортивного руху, додання системі управління цим рухом демократичного характеру, відвертості, доступності вимагають корінних перетворень у всіх компонентах системи - структурі, управлінні, фінансуванні, матеріально-технічному і кадровому забезпеченні, створенні дієвої нормативно-правової бази. У зв'язку з перебудовою всієї системи фізкультурно-спортивної роботи виникає питання про нові завдання, форми і методи роботи і фізкультурно-спортивних клубів, як важливий елемент цієї системи. Це питання має велике значення не тільки для нашої країни, але і для інших країн [51].

Одним з найважливіших питань перебудови системи клубної роботи в рамках фізкультурно-спортивного руху - пошук нових напрямів цієї роботи, що відповідають вимогам сьогодення і здатних вирішити весь комплекс соціально-педагогічних завдань, що стоять перед фізкультурно-спортивним рухом в даний час. До таких напрямів належить спортивно-гуманістичне виховання - педагогічна діяльність, метою якої є формування у дітей та молоді відношення до спорту, відповідного ідеалам і цінностям гуманізму. Даний напрям діяльності фізкультурно-спортивних клубів необхідний не тільки для ширшого залучення дітей і молоді до систематичних занять спортом, але і для істотного підвищення соціальної віддачі від цих занять, найбільш ефективного їх використання в різних соціально-значущих цілях. Воно має особливо важливе значення у зв'язку з негативними тенденціями, що посилюються, в розвитку спорту, все більш

випадками грубості (і навіть жорстокості, агресивності), порушення моральності, споживчого відношення до спорту, що часто зустрічаються.

Історія виникнення вітчизняних спортивних клубів.

Фізкультурно-спортивні клуби виникли у другій половині ХІХ століття. Можна виділити три основні етапи в їх розвитку: дореволюційний - до 1917 р., радянський - 1917-1991 рр. і сучасний або пострадянський - після 1991 року.

Спортивні клуби в дореволюційній період.

Спортивні клуби мають тривалу історію і пройшли в своєму розвитку декілька етапів. У досоціалістичний період спортивні клуби створювалися переважно за територіальним принципом і були основною формою первинних спортивних організацій.

Існували три види клубів в рамках спортивного руху: фізкультурно-оздоровчі, фізкультурно-спортивні і спортивні. В більшості своїй офіційно зареєстровані клуби були об'єднані в міські ліги з видів спорту [7].

Основними напрямками діяльності фізкультурно-спортивних клубів дореволюційного періоду:

- навчально-методична і спортивна робота;
- пропаганда фізичної культури і спорту;
- формування гігієнічних навиків;
- створення і розвиток матеріально-спортивної бази;
- підготовка кваліфікованих кадрів в області фізичного виховання і спорту.

Фізкультурно-спортивні клуби внесли істотний внесок до розвитку системи фізичного виховання і спортивного руху дореволюційного періоду. Вони сприяли децентралізації управління цими сферами соціального життя, розвитку міжнародних спортивних зв'язків. Завдяки клубам спорт вийшов на міжнародну арену. Проте відсутність матеріальної допомоги з боку уряду і міських властей, а також єдиної системи фізичного виховання в країні, розвиненої системи дитячого і юнацького спорту, елітність і недоступність

багатьох видів спорту і членства в спортивних організаціях, перешкоджали масовості і зростанню спортивних досягнень спортсменів.

Спортивні клуби в радянський період.

У радянський період нова соціально-економічна система і панування ідеології марксизму-ленінізму змінили характер розвитку як спортивних клубів, так і спортивного руху в цілому. З приходом до влади більшовиків дореволюційні спортивні клуби були закриті як буржуазні організації, а первинною ланкою стали колективи фізичної культури, які створювалися на заводах, фабриках і на базі трудових колективів інших організацій.

У Радянському Союзі спортивні клуби почали відроджуватися на початку 60-х рр. і створювалися за виробничим принципом. Спортивний клуб згідно положенню про спортивний клуб підприємництва – це первинна ланка добровільних спортивних суспільств профспілок, передова форма організації масової фізично-оздоровчої і спортивної роботи на заводі, фабриці, шахті, будівництву та в інших організаціях. Звання «Спортивний клуб» присвоювалось колективу фізичної культури підприємства, який досяг високих результатів в організації фізкультурно-спортивної роботи серед працівників даного підприємства і що виконав встановлені умови. Почесне звання «Спортивний клуб» було привласнено 313 фізкультурним організаціям підприємств, 243 середнім фізкультурним навчальним закладам і 30 колгоспам і радгоспам. Що склалася в СРСР традиція створювати і організувати роботу спортивних клубів в основному за виробничим принципом - на підприємствах, в установах і організаціях - продовжує діяти і зараз, хоча і із значними змінами [52].

За радянських часів клуби мали яскраво виражену політичну спрямованість, розвивалися в основному як державні установи, і лише з 60-х рр., у зв'язку із змінами в галузі політики і ідеології, ще і як недержавні установи. Державні спортивні клуби формувалися за виробничим принципом, мали відомче підпорядкування, піддавалися суворому ідеологічному контролю. Управління ними було централізовано. Ці клуби

підпорядковувались державі: спочатку для підготовки до трудової і військової діяльності, а пізніше для завоювання провідних позицій в світі у певних видах спорту в цілях демонстрації переваги радянської політичної системи в цілому, і системи фізичного виховання, зокрема. Державні спортивні клуби поза сумнівом здійснювали суспільно-значущі функції. Проте в них практично було відсутнє неформальне спілкування як таке. Власне функції клубу в СРСР виконували недержавні клуби, а державні були швидше клубними кухлями, в яких повністю не реалізовувалися принципи клубної діяльності [17].

Цілі і завдання фізкультурно-спортивних клубів на сучасному етапі.

Аналіз зарубіжного досвіду підтверджує, що і в ринкових умовах спортивні і спортивно-оздоровчі клуби є основною організаційною формою спортивного менеджменту, а великі приватні фірми сприяють створенню спортивно-оздоровчих клубів на базі своїх організацій. Тому збереження і відродження спортивних клубів на підприємствах, в установах і організаціях в ринкових умовах слід розглядати як прогресивну тенденцію. Більш того, відродження в Україні спортивного клубного руху в нових соціально-економічних умовах стає одним з напрямів державної політики

Які основні вимоги до клубної роботи висувають сучасний етап фізкультурно-спортивного руху і ті істотні зміни в соціально-економічній, політичній і культурній сферах суспільства, почало яким належало в кінці восьмидесятих і початку дев'яностих років? Тривала історія фізкультурно-спортивного руху показала величезну роль клубної роботи для його ефективного функціонування і розвитку. Фізкультурно-спортивний клуб є прекрасною школою для дітей та молоді навчитися спілкуванню один з одним, життя в суспільстві, дотримуючи принципи демократії, колективній і особистій відповідальності. Клубна форма організації фізкультурно-спортивної діяльності дозволяє диференційовано враховувати інтереси і потреби різних груп населення, вести консультаційну роботу серед тих, що

займаються спортом, здійснювати не тільки організаційну, педагогічну, але і фінансову діяльність.

Аматорські фізкультурно-спортивні клуби є найголовнішими чинниками формування початкового досвіду в галузі спорту. Такі клуби володіють рядом переваг у розповсюдженні спорту, користуючись великою популярністю серед спортсменів, як організаційне вогнище їх активності. Популярність клубів забезпечує ним організаційну і суспільну підтримку. Одна з сильних переваг клубів - здатність розвивати фізкультурно-спортивну активність в рамках демократичної самоорганізації. Тому одна з важливих вимог сучасного етапу розвитку фізкультурно-спортивного руху - активізація клубної роботи, всевітнє сприяння формуванню і розвитку фізкультурно-спортивних клубів, розширення їх мережі в області фізичної культури і спорту [25].

Фізкультурно-спортивні клуби покликані стати носіями спорту нового часу. Для цього необхідно не тільки сприяти створенню цих клубів, але і сприяти виникненню системи їх безпосередньої конкуренції, основною лінією якої повинна була стати територіальна конкуренція, тобто змагання між територіальними клубами. Важливо, щоб культурно-виховна структура трудового колективу включала формальне (колектив фізичної культури) і неформальне самодіяльне, любительське формування (формування по культурних інтересах, у тому числі і по фізкультурно-спортивних). На особливу увагу заслуговують фізкультурно-спортивні клуби по інтересах. Саме ці клуби здатні здійснити перехід від технології навчання і оздоровлення до технології широкого виховання, навчання і цивільного становлення через покриття дефіциту людського спілкування. Такий підхід до організації спортивної клубної роботи в нашій країні заснований і на обліку зарубіжного досвіду організації цієї роботи в рамках спортивного руху багатьох країн. Ідеологія цих клубів поділяється на дві категорії: концепція мети діяльності, визначувана завданнями спорту, і базова цінність діяльності, визначувана соціальними і гуманітарними ціннісними

орієнтирами. У Фінляндії 29% дівчаток і 45% хлопчиків у віці від 7 до 14 років є членами спортклубів. 450 тисяч чоловік (34% населення), включаючи дітей і молодь, є членами різних спортивних клубів рекреаційної спрямованості. Модель масового спорту в Бельгії також реалізується через спортивні клуби. У спортивній діяльності підлітків в Швеції в період двох останніх десятиліть наголошується збільшення відсотка активних членів у спортивних клубах і зниження активності підлітків, спортклубів, що не є членами. У Німеччині вже в 1986 році більше 30% населення було охоплено спортивними союзами і клубами, причому, число їх членів постійно збільшується [7].

У багатьох країнах створена і розширюється мережа спортивних клубів для інвалідів. Ще одна сучасна вимога до клубної фізкультурно-спортивної роботи пов'язана зі все більш чітким усвідомленням ученими і фахівцями-практиками двох важливих фактів, що стосуються фізкультурно-спортивної діяльності. По-перше, на основі проведених теоретичних досліджень, узагальнення практичного досвіду все більше і глибше усвідомлюється той факт, що в цій діяльності закладені величезні можливості для досягнення різноманітних соціально-культурних і особових цілей стосовно різних груп населення, зокрема для дітей і молоді. По-друге, численні соціологічні і педагогічні дослідження, проведені в різний час і в різних країнах доводять, що для значної (іноді навіть більшою) частини населення характерне пасивне відношення до занять фізкультурою і спортом, що величезний гуманістичний потенціал цих занять використовується недостатньо повно і ефективно, а іноді вони приводять і до вельми негативних наслідків, сприяють розвитку небажаних якостей особи, її односторонньому розвитку. На основі цього все більш чітко усвідомлюється той факт, що традиційні форми фізкультурно-спортивної роботи, що відвіку склалися і використовувалися на практиці, з населенням вже не відповідають сучасним вимогам і мають бути замінені на нових, ефективніших. Насамперед мова йде про тому, щоб знайти такі форми і

методи організації фізкультурно-спортивної діяльності, на основі яких можуть бути задоволені різноманітні потреби людей різної статі, віку, фізичного і психічного стану і так далі, і тим самим істотно підвищена в їх очах привабливість занять фізкультурою і спортом. Це є головним чинником підвищення фізкультурно-спортивної активності населення. Друге, не менш важливе, напрям зусиль - підвищення соціального ефекту занять фізкультурою і спортом, максимально повне використання величезного гуманістичного, культурного потенціалу фізкультурно-спортивної діяльності для вирішення різноманітних соціально-педагогічних і культурних завдань. У зв'язку з цим все більш гострою є потреба не тільки в активізації клубної фізкультурно-спортивної роботи, розширенні мережі фізкультурно-спортивних клубів, але і в принциповій зміні характеру, змісту, напрямів їх діяльності [28].

Фізкультурно-спортивні клуби в рамках масового спорту насамперед повинні орієнтуватися на задоволення потреб різних груп населення в збереженні і зміцненні здоров'я, в розвитку певних фізичних якостей і рухових здібностей, в поліпшенні статури, у відпочинку і розвазі, в спілкуванні з іншими людьми і з природою, в отриманні естетичних емоцій, в розвитку своїх творчих здібностей, в соціальній адаптації і реабілітації і так далі. Вони покликані забезпечити цілісну гуманістичну дію на особу, сприяти подоланню розриву між фізичним і духовним розвитком людини, формуванню активної, творчо обдарованої, гармонійної особи, прагнучої до всебічного вдосконалення і прояву своїх здібностей і висуваючої на передній план духовно-етичні цінності в своєму відношенні до інших людей, до природи і до самої собі. Спортивні клуби в рамках спорту вищих досягнень, навпаки, насамперед покликані забезпечити відбір перспективних спортсменів і вдосконалення їх спортивної майстерності. Даний підхід до організації спортивної клубної роботи в нашій країні також враховує і зарубіжний досвід організації цієї роботи в рамках спортивного руху багатьох країн. До важливих напрямів діяльності фізкультурно-

спортивних клубів, адекватних сучасним вимогам, відноситься спортивно-гуманістичне виховання дітей і молоді.

Найвищим проявом розвитку українського спорту за межами України було створення на американському континенті в 1955 році Української Спортивного Централі Америки і Канади (УСЦАК), яка донині проводить цілеспрямовану координуючу роботу серед більшої частини українських спортивних клубів Америки та Канади. Спорт в умовах нинішнього еміграційного життя є вагомим чинником самовизначення українців, засобом протистояння асиміляційним процесам, дієвим виховним засобом. Тому так важливо, щоб до його організацій долучилися представники новітньої української еміграції.

УСЦАК постійно та тісно співпрацює з НОКом України, надаючи збірним командам України значну організаційну і матеріальну допомогу. Саме завдяки сплаті УСЦАКом вступних внесків, українські спортивні федерації в дуже короткий термін (1992 р.) були визнані міжнародними федераціями.

Радянський період для українських спортсменів був найбільш результативним і є добре відомим. З 1952 року, коли спортсмени СРСР вперше взяли участь в Іграх XV Олімпіади в Гельсінках, за радянські збірні команди на різних Олімпіадах виступали 639 спортсменів з України. Вони здобули 444 медалі: 196 золотих, 129 срібних і 119 бронзових.

Широко відомими у світі є імена уславлених українських спортсменів радянської доби: Марії Гороховської, Віктора Чукаріна, Лариси Латиніної, Бориса Шахліна, Леоніда Жаботинського, Валентина Манкіна, Валерія Борзова, Віктора Цибуленка, Павла Ледньова, братів Белоглазових, Зінаїди Турчиної, Олександра Шапаренка, Володимира Голубничого та багатьох інших. Але переліком імен цих спортсменів та їх товаришів не вичерпується список осіб, які мали причетність до великого спорту [17].

До піонерів сучасного олімпійського руху, без сумніву, відноситься Олексій Бутовський У 1894 році він брав участь в роботі міжнародного

Атлетичного конгресу в Парижі, на якому було відновлено сучасні Олімпіади; був присутнім на Іграх І Олімпіади в Греції, зробив чимало для популяризації олімпійського спорту, фізичної культури серед співвітчизників. І хоч він вважався представником від Росії, варто мати на увазі, що О. Бутовський був уродженцем Полтавської губернії, походив із знатної української родини. У списках запрошених почесних гостей та учасників паризького конгресу значиться також прізвище киянина Дмитра Меленевського. На І Олімпіаду до Греції самотужки діставались атлети з Києва і Одеси. Неабиякі шанси на успіх в Афінах мав київський борець та стрілок Микола Ріттер, але з певних причин він не виступав на олімпійській арені.

В умовах так званої «перебудови» і нового піднесення національного відродження (кінець 80-х років) питання про самостійне представництво України на міжнародних змаганнях постало з новою силою. В 1989 році у Львові ефективно діяла ініціативна група за створення Українського національного олімпійського комітету, котра гостро ставила питання про надання українському спорту державницького і національного статусу. Після опублікування на сторінках газети «Львів спортивний» (спец, випуск газети «Ленінська молодь») статті Євгена Бобка «Чому Україна не бере участі в Олімпійських іграх», почалася ґрунтовна дискусія, яка з часом перейшла й на шпальти республіканської преси.

Уже в 1990 році відповідними державними органами управління галузю фізичної культури і спорту України було розроблено перший проект Хартії Олімпійського Комітету України (ОКУ). Цей проект було запропоновано обговорити в регіонах. Проект Хартії був недосконалим, відстав від тодішньої політичної ситуації, яка наближала Україну до незалежності. Ця Хартія ще передбачала повну підлеглість ОКУ НОК СРСР. Завданням ОКУ, згідно з планами авторів проекту, мало бути підготовка спортивних резервів для збірних команд СРСР, а не самостійний виступ на міжнародних змаганнях [8].

Другий варіант Хартії, який було представлено Генеральній Асамблеї засновників НОК України, суттєво відрізнявся від першого проекту. Цю Хартію було затверджено Асамблеєю засновників НОК України 22 грудня 1990 р. Асамблея того ж дня обрала персональний склад і першого президента НОК України. Ним став дворазовий олімпійський чемпіон з легкої атлетики Валерій Борзов.

За період незалежності спортивні зв'язки українців із зарубіжними спортсменами і організаціями значно розширились. Чимала група команд і спортсменів, які раніше не мали виходу за кордон, тепер зважають хіба що лиш на фінансові обмеження. Спортсмени України, не враховуючи різноманітні міжнародні турніри, щороку беруть участь у понад 1 000 офіційних змаганнях. Проте перед українським спортом стоїть ціла низка складних проблем. Сформуємо їх за групами: організаційні, методичні, фінансово-матеріальні, морально-етичні.

Типологія вітчизняних спортивних клубів

Всі сучасні спортивні клуби України можна згрупувати з погляду обслуговуваного контингенту, виділивши наступні види:

- 1) спортивні клуби, створені на базі промислових підприємств у формі суспільних об'єднань;
- 2) студентські спортивні клуби у вищих навчальних закладах;
- 3) шкільні спортивні клуби;
- 4) дитячо-юнацькі спортивні клуби фізичної підготовки;
- 5) спортивні клуби професійного спорту з ігрових , що є, як правило, комерційними організаціями;
- 6) територіальні спортивні клуби;
- 7) фітнес-клуби, спортивно-оздоровчі клуби і центри;
- 8) фізкультурно-спортивні клуби для інвалідів [28].

З організаційно-економічної точки зору всі спортивні клуби можна підрозділити на клуби аматорського спорту, які створюються у формі

суспільних об'єднань, і комерційні клуби, по-перше, фізкультурно-оздоровчої спрямованості і, по-друге, професійного спорту (футбольні, хокейні, тенісні, волейбольні, баскетболу і тому подібне).

За видами і формами власності фізкультурно-спортивні організації підрозділяються на тих, що знаходяться в державній, муніципальній (районі, міській, обласній, всеукраїнській), приватній (власність підприємств, громадянина) і власності громадських об'єднань (громадських організацій).

По відношенню до прибутку фізкультурно-спортивні клуби можуть бути комерційними – основна мета отримання прибутку і його розподіл між учасниками діяльності; некомерційними, які не прагнуть витягувати або розподіляти отриманий прибуток між учасниками, але можуть здійснювати підприємницьку діяльність для досягнення цілей, завдяки яким вони були створені, і відповідну ним цілям.

Фізкультурно-спортивні клуби можуть бути двох видів:

- а) які входять до складу спортивної організації або спортивного клубу;
- б) які мають самостійний юридичний статус.

Перша структура клубів розв'язує такі завдання: залучення осіб, які мають відношення до цієї організації, до регулярних занять фізичною культурою та видами спорту, затвердження в колективі здорового способу життя; підвищення рівня їх загальної працездатності; пропаганда фізичного виховання і спорту. Створення такого ФСК оформлюється згідно з постановою спортивного клубу або організації. Робота спортклубу будується на основі добровільності, виборності органу управління, його звіту перед членами клубу та адміністрацією. Вищим органом ФСК є загальні збори, де таємним голосуванням терміном на 2 роки обирається рада клубу. Рада є головним органом управління. До складу ради входять голова, заступник, секретар. Під час роботи ради можуть створюватися постійні і тимчасові комісії з пропаганди та агітації; з підготовки громадських інструкторів і спортивних суддів; з розробки календарних планів спортивних змагань та їх положень; з організації та проведення

спортивно-масових фізкультурних заходів; з ремонту та побудови нових місць занять; з придбання та ремонту спортивного інвентарю тощо. За рішенням членів клубу можуть створюватися платні абонементні групи. Друга структурна ФСК – це клуби, які мають юридичну особу (свій статут, розрахунковий рахунок у банку, самостійну фінансову документацію, печатку, штамп, бланки). Такі клуби створюються з метою популяризації та розвитку різноманітних видів спорту, а також із самостійним економічним існуванням і розвитком. Можуть бути створені на базі організацій з обмеженою відповідальністю або ж як дочірнє підприємство, що має самостійну структуру. У статуті таких клубів зазначається не тільки діяльність, яка відноситься до фізкультурних і спортивно-масових заходів, але також комерційна та інші сфери таких клубів. Діяльність таких клубів контролюється та оподатковується фінансовими органами відповідно до законодавчих актів. Такі клуби можуть здійснювати також і зовнішньоекономічну діяльність [22].

Клуб самостійно планує всю господарчу і спортивну діяльність. Взаємовідносини клубу з юридичними і фізичними особами будуються на основі договорів. За рахунок прибутків клуб платить податки до бюджету, затверджує заробітну платню і формує фонд, розпорядником якого він є. Керівництво клубу здійснює директор, який призначається та звільняється засновниками клубу. За рішенням засновників крім директора до складу адміністрації можуть входити його заступники, секретар і бухгалтер. Проте такий клуб може бути ліквідований не тільки згідно з рішенням засновників, але й згідно з рішенням суду або арбітражу під час порушення законодавчих актів.

Управління в сфері фізичної культури і спорту дозволяє вести мову про три взаємодіючі підсистеми управління фізичною культурою і спортом в сучасній Україні.

Перша підсистема – це державне управління фізичною культурою і спортом. Центральним органом є Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту.

Друга підсистема – управління в громадських товариствах фізкультурно-спортивної спрямованості. Сюди входять фізкультурно - спортивні товариства, федерації, асоціації, спортивні клуби та ін. Громадські організації є власниками придбаного ними майна і використовують його для досягнення статутних цілей. Допускається передача та об'єднання майна, що створює підстави для сумісної або ділової форми власності.

Третя підсистема – управління у підприємницьких фізкультурно - спортивних організаціях. До цієї групи відносять організації професійного спорту (спортивні клуби з футболу, професійна футбольна ліга та ін.) та комерційні організації фізкультурно-спортивного напрямку (спортивно-оздоровчі центри, фітнес-центри та ін.).

Розглянута класифікація є найбільш загальною та фундаментальною для фізкультурно-спортивних організацій. Вона складає базову основу для спортивного менеджменту, визначає його структуру і зміст, а також особливості механізму управління організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості [15].

У залежності від організаційно-правового статусу всі організації – юридичні особи – поділяються на дві категорії:

1. комерційні;
2. не комерційні.
3. господарські товариства (командитне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство, ін.). З метою здійснення підприємницької діяльності, суб'єкти фізкультурно-спортивної спрямованості можуть об'єднуватися у господарські товариства. В Україні їхня діяльність регламентується законом України «Про господарські товариства».

Господарські товариства – це підприємства, організації, установи, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання їх майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку. До господарських товариств належать: АТ, ТзОВ, ТзДВ. Повні товариства, Командитні товариства.

Акціонерне товариство – це таке господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості і несе відповідальність по зобов'язаних тільки майном товариства.

Товариство з обмеженою відповідальністю – господарське товариство, статутний фонд якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів. Учасники такого товариства відповідають за його борги своїми внесками до статутного фонду.

Повне товариство - господарське товариство, що включає разом з одним або більше учасників, які несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном.

Командитне товариство - господарське товариство, що включає разом з одним або більшістю учасників, які несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, також одного або більше учасників, відповідальність яких обмежена вкладом у майні товариства (вкладників).

4. виробничі кооперативи;
5. державні та муніципальні підприємства.

Не комерційні – не розглядають отримання прибутку головною метою своєї діяльності, не розподіляють прибуток між членами. До цієї групи належать:

1. спортивні кооперативи;
2. фонди;
3. об'єднання громадян
4. об'єднання юридичних осіб (асоціації, спілки);
5. некомерційні партнерства;

б. автономні некомерційні організації [16].

У 2015 році на міському рівні заплановано проведення 376 змагань з 66 видів спорту, з яких: з олімпійських видів спорту/заходів – 34/195; з неолімпійських видів спорту/заходів – 32/181; заходів ветеранів – 20; інвалідний спорт – 8; «Малі Олімпійські ігри», Спартакіади, огляди-конкурси та інші – 37.

Протягом 2015 року проведено 286 спортивних змагань та заходів (2013 р. – 310), які включені до календарного плану спортивних змагань м. Харкова (табл. 1).

Таблиця 1

**Основні показники розвитку фізичної культури та спорту
в м. Харкові у 2013-2015 рр.**

Показники	Станом на 01.01.2014	Станом на 01.01.2015	Станом на 01.01.2016	+/-
Всього населення міста на:	1452,3 чоловік	1437,2 чоловік.	1431,9 чоловік.	
Загальна кількість клубів/	140	153	119	-34
Загальна кількість осіб, що залучено до занять у клубах	34988	36860	34518	-2342
<i>У тому числі: Клубів спортивної направленості</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	28 7092	50 12480	44 10566	-6 -1914
<i>Клубів фізкультурно-оздоровчої направленості</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	70 20632	76 18499	65 19414	-11 +915
<i>Клубів фізкультурно-оздоровчої направленості та спортивної направленості</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	42 7264	27 5881	10 4538	-17 -1343
<i>з них Клубів за місцем навчання</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	16 6791	14 6486	16 8718	+2 +2232
<i>Клубів за місцем роботи</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	10 1699	10 1307	9 1530	-1 +223
<i>Клубів за місцем проживання</i>				
Загальна кількість осіб, що залучено до занять	114 26498	129 29067	94 24270	-35 -4797

Отже Фізкультурно-оздоровчий клуб – це соціальна організація, що здійснює фізкультурно-спортивну роботу з населенням і проведення фізкультурно-спортивних заходів, а також що забезпечує систематичну участь спортивних команд і окремих спортсменів клубу в спортивних змаганнях, що проводяться в країні. Спортивний клуб є юридичною особою і по своїй організаційно-правовій формі може бути комерційним, некомерційним або громадським об'єднанням

Література

1. Вацеба О.М. Нариси з історії західноукраїнського спортивного руху / О.М. Вацеба. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
2. Галкин В.В. Экономика и управление физической культурой и спортом: [учебное пособие для вузов] / В.В. Галкин. – Ростов-на-Дону, 2006. – 448 с.
3. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
4. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури та спорту / Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 1995. – 152 с.
5. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
6. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: [навчальний посібник] / За ред. С.М. Філя. - Х.: «ОВС», 2003. - 160 с.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть та охарактеризуйте основні історичні періоди розвитку фізкультурно-спортивних клубів.
2. Охарактеризуйте типологію фізкультурно-спортивних клубів.
3. Дайте визначення поняття «фізкультурно-оздоровчий клуб»
4. Визначте мету фізкультурно-оздоровчого клубу.
5. Визначте завдання фізкультурно-оздоровчого клубу.
6. Охарактеризуйте основні напрямки роботи фізкультурно-оздоровчого клубу.

Тема 2. Правовий статус та форми власності фізкультурно-оздоровчих клубів.

- Комерційні фізкультурно-оздоровчі клуби.
- Некомерційні фізкультурно-оздоровчі клуби та їх класифікація.
- Особливості та переваги комерційної форми існування фізкультурно-оздоровчих клубів.

Юридичною особою визнається організація, яка має у власності, господарському веденні або оперативному управлінні відособлене майно і відповідає по своїх зобов'язаннях цим майном, може від свого імені набувати і здійснювати майнові і особисті немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем в суді. Юридичні особи повинні мати самостійний баланс і кошторис.

Діяльність комерційних і некомерційних фізкультурно-спортивних клубів відповідно до чинного законодавства може здійснюватися в різних організаційно-правових формах.

Види комерційних фізкультурно-спортивних клубів.

1. Господарські товариства (товарищества).
 - Повне товариство.
 - Товариство на вірі (командитні товариства).
2. Господарські товариства.
 - Товариство з обмеженою відповідальністю.
 - Товариство з додатковою відповідальністю.
 - Акціонерні товариства.
 - Відкрите акціонерне товариства.
 - Закрите акціонерне товариства.
3. Дочірні і залежні товариства.
 - Дочірнє товариства.
 - Залежне господарське товариства.
4. Виробничий кооператив.

5. Державні і муніципальні унітарні підприємства.

- Унітарне підприємство, засноване на праві господарського ведення.
- Унітарне підприємство, засноване на праві оперативного управління [31].

Охарактеризуємо коротко принципові ознаки названих організаційно-правових форм, в яких можуть функціонувати фізкультурно-спортивні організації як юридичні особи.

Повне товариство. Учасники (індивідуальні підприємці і (або) комерційні організації) відповідно до укладеним між ними засновницьким договором займаються підприємницькою діяльністю від імені товариства і несуть відповідальність по його зобов'язаннях майном, що належить ним. Обличчям може бути учасником тільки одного товариства. Управління діяльністю товариства здійснюється по загальній згоді всіх учасників, кожен з яких має, як правило, один голос. Прибуток і збитки товариства розподіляються між його учасниками, як правило, пропорційно їх долям в складовому капіталі. Учасники солідарно несуть субсидіарну (додаткову) відповідальність своїм майном по зобов'язаннях товариства.

Товариство на вірі (командитне товариство). Разом з учасниками, що здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і що відповідають по його зобов'язаннях своїм майном, якими можуть бути індивідуальні підприємці і (або) комерційні організації, в товаристві на вірі є один або декілька учасників-вкладників (командитистів), які можуть виступати громадяни і юридичні особи, що несуть ризик збитків в межах сум внесених ними внесків і не беруть участі у здійсненні товариством підприємницької діяльності. Одноосібним учасником може бути повним товаришем тільки в одному товаристві на вірі, яке створюється і діє на підставі засновницького договору, що підписується всіма повними товаришами. Управління діяльністю товариства здійснюється повними товаришами. Вкладник товариства на вірі (командитист) має право отримувати частину прибули, належну на його частку в складовому капіталі;

знайомитися з річними звітами і балансами товариства; після закінчення фінансового року вийти з товариства і отримати свій внесок; передати свою частку в складовому капіталі або її частину іншому вкладнику або третій особі.

Товариство з обмеженою відповідальністю. Учасники (громадяни і юридичні особи, але не більше п'ятдесяти) формують установчий капітал (його величина не може бути менше стократної величини мінімального розміру оплати плати), розподілений на долі, розміри яких визначені засновницькими документами. Суспільство може бути установлене і однією особою. Учасники суспільства не відповідають по його зобов'язаннях і несуть ризик збитків в межах вартості внесених ними внесків. Учасники суспільства, що внесли внески не повністю, несуть солідарну відповідальність по його зобов'язаннях в межах вартості неоплаченої частини внеску кожного з учасників. Вищим органом управління суспільством є загальні збори його учасників. Поточне керівництво діяльністю суспільства здійснює виконавський орган (колегіальний і (або) особистий. Одноосібний орган управління суспільством може бути вибраний і не з числа його учасників. Публічна звітність про діяльність (річний звіт, бухгалтерський баланс і тому подібне) передбачається тільки у разі публічного розміщення суспільством облігацій і інших емісійних цінних паперів [12].

Товариство з додатковою відповідальністю. На відміну від учасників суспільства з обмеженою відповідальністю, учасники суспільства з додатковою відповідальністю солідарно несуть субсидіарну відповідальність по його зобов'язаннях своїм майном в однаковому для всіх розмірі, кратному вартості їх внесків. При банкрутстві одного з учасників його відповідальність по зобов'язаннях суспільства розподіляється між рештою учасників, як правило, пропорційно їх внескам.

Акціонерне товариство. Засновники укладають договір, який визначає порядок здійснення ними спільній діяльності по створенню суспільства, розмір статутного капіталу, категорії наданих акцій і порядок їх

розміщення і так далі, і несуть солідарну відповідальність по зобов'язаннях, що виникли до реєстрації товариства. Товариство має право розміщувати звичайні акції, а також один або декілька типів привілейованих акцій. Номінальна вартість останніх не повинна перевищувати 25 % від статутного капіталу суспільства.

Відкрите акціонерне товариство, розмір статутного капіталу якого має бути не менш тисячкратної суми мінімальної заробітної плати, проводить відкриту підписку на акції, що випускаються ним, і здійснює їх вільний продаж. Акціонери відкритого акціонерного товариства, число яких не обмежене, можуть відчужувати акції, що належать ним, без згоди інших акціонерів. Відкрите акціонерне суспільство зобов'язане щорічно публікувати для загального зведення річний звіт, бухгалтерський баланс, рахунок прибутків і збитків.

Закрите акціонерне товариство, розмір статутного капіталу якого має бути не менш стократної суми мінімальної заробітної плати, не має право проводити відкриту підписку на акції, що випускаються ним, розподіляє їх тільки серед засновників або іншого, заздалегідь відповідного коло осіб. Акціонери закритого акціонерного суспільства, число яких не може бути більше 50, мають переважне має рацію придбання акцій, що продаються іншими акціонерами цього суспільства.

Учасники (акціонери) не відповідають по зобов'язаннях товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з його діяльністю, в розмірах вартості акцій, що належать ним. Акціонери, не повністю сплатили за акції, несуть солідарну відповідальність по зобов'язаннях суспільства в межах неоплаченої частини вартості акцій, що належать ним [32].

Найвищим органом управління акціонерним товариством є загальні збори його акціонерів. У суспільстві з числом акціонерів більше 50 створюється рада директорів (наглядова рада). Виконавчий орган товариства може бути колегіальним (правління, дирекція) і (або) особистим (директор). По рішенню загальних зборів акціонерів повноваження виконавчого органу

можуть бути передані за договором іншій комерційній організації або індивідуальним підприємцем (керівнику).

Дочірні і залежні товариства. Господарське товариство може мати дочірні і залежні суспільства, які створюються як на території, так і за межами території країни.

Дочірнім товариство є в тому випадку, якщо основне господарче товариство через переважаючу участь в його статутному капіталі, або відповідно до укладання договору, або іншим чином має можливість визначити рішення, що приймаються таким товариством. Дочірнє товариство не відповідає по боргах основного господарського товариства. Основне господарське товариство, що дає дочірньому товариству обов'язкові для нього вказівки, відповідає солідарно з дочірнім суспільством по операціях, укладеним останнім у виконання таких вказівок. У разі неспроможності дочірнього товариства з вини основного господарського товариства останнє несе при недостатності майна дочірнього суспільства субсидіарну відповідальність по його боргах.

Суспільство визнається залежним, якщо інше (що бере участь) господарче товариство має більше 20 % статутного капіталу першого суспільства (у разі суспільства з обмеженою відповідальністю) або більше 20% голосуючих акцій (у разі акціонерного суспільства). Господарське товариство, що бере участь, зобов'язане негайно розповсюдити відомості про це через орган друку, що публікує дані про державну реєстрацію юридичних осіб [16].

Виробничий кооператив є добровільним об'єднанням громадян (не менше п'яти чоловік) на основі членства для сумісної виробничої або іншої господарської діяльності, заснованою на їх особистому трудовому і іншій участі і об'єднані його членами майнових пайових внесків. У діяльності виробничого кооперативу можуть брати участь і юридичних осіб. Члени кооперативу несуть по його обов'язкам субсидіарну відповідальність. Найвищим органом управління кооперативом є загальні збори його членів.

Виконавчими органами кооперативу є правління і (або) голова. Членами правління і головою можуть бути тільки члени кооперативу.

Державні і муніципальні унітарні підприємства. Унітарне підприємство не наділене правом власності на закріпленім за ним власником (державою або муніципалітетом) майно, які є неподіленими. Унітарне підприємство очолює керівник, що призначається власником. Унітарне підприємство відповідає по своїх зобов'язаннях всім майном, що належить йому, але не несе відповідальності по зобов'язаннях власника майна.

Найбільше розповсюдження при створенні і функціонуванні комерційних фізкультурно-спортивних організацій отримали в даний час такі організаційно-правові форми, як господарські товариства у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю і акціонерних (відкритих і закритих) товариств.

В організаційно-правових формах функціонування бізнесу певне місце займає індивідуальне підприємництво. Відповідно до чинного законодавства комерційну діяльність можуть вести окремі громадяни (фізичні особи) після їх реєстрації як індивідуального підприємця без створення юридичної особи. Підприємницька діяльність в цьому випадку регулюється тими ж нормами Цивільного кодексу, що і господарча діяльність юридичних осіб.

Види некомерційних фізкультурно-спортивних клубів

1. Споживчий кооператив.
2. Громадські і релігійні організації (об'єднання).
3. Фонди.
4. Державні корпоративи.
5. Некомерційні партнерства.
6. Установи.
7. Автономна некомерційна організація.
8. Об'єднання юридичних осіб (асоціації і союзи).

Споживчий кооператив — це добровільне об'єднання громадян і юридичних осіб на основі членства, об'єднання майнових пайових внесків з метою задоволення матеріальних та інших потреб учасників. В Україні найбільше розповсюдження набули житлові і житлово-будівельні, дачні кооперативи, садівничі товариства.

Громадські і релігійні організації (об'єднання) є добровільними об'єднаннями громадян на основі їх інтересів для задоволення духовних або інших нематеріальних потреб. Учасники (члени) таких організацій не зберігають прав на передане ними цим організаціям у власність майно, зокрема на членські внески; не відповідають по зобов'язаннях організацій, в яких беруть участь як їх члени, а організації, у свою чергу, не відповідають по зобов'язанням своїх членів. Подібні організації створюються за ініціативою засновників, якими можуть бути як фізичні (не менше трьох чоловік), так і юридичні особи (громадські об'єднання). До числа засновників не можуть входити органи державної влади і місцевого самоврядування. З'їзд (конференція) або загальні збори, що скликаються засновниками, приймає статут і формує керівні і контрольні-ревізійні органи.

Фонд — це організація, що не має членства, фундувалася громадянами і (або) юридичними особами на основі добровільних майнових внесків для реалізації соціальних, благодійних, культурних, освітніх і інших громадсько-корисних цілей. Передане фонду його засновниками майно є власністю фонду. Засновники не відповідають по зобов'язаннях створеного ними фонду, а фонд не відповідає по зобов'язанням своїх засновників. Для здійснення підприємницької діяльності фонди мають право створювати господарські суспільства або брати участь в них. Органом управління фондом є опікунська рада, яка здійснює свою діяльність на громадських засадах [36].

Державна корпорація засновується спеціально видаваним законом. Надане при цьому майно (майновий внесок) стає власністю корпорації. Мета

створення — здійснення соціальних, управлінських або інших суспільно корисних функцій. Членство в корпорації не передбачено.

Некомерційні партнерства створюється громадянами і (або) юридичними особами для сприяння їх членам у здійсненні діяльності, припускають членство і формування майна на основі добровільних майнових внесків, які стають власністю організації. Члени партнерства не відповідають по його зобов'язаннях, а партнерство не відповідає по зобов'язаннях своїх членів. При виході з партнерства частина майна може бути повернена його членові на певних умовах. Некомерційне партнерство як організаційно-правова форма створення і функціонування некомерційної організації найбільшою мірою характерна для адвокатських колегій, арбітражних судів і тому подібне.

Автономна некомерційна організація створюється громадянами і (або) юридичними особами на основі добровільних майнових внесків в цілях надання послуг в області освіти, охорона здоров'я, культури, науки, має рацію, фізичної культури і спорту і інших послуг. Засновники не зберігають прав на майно, передане ними у власність автономної некомерційної організації. Засновники не відповідають по зобов'язаннях організації, а вона не відповідає по зобов'язаннях своїх засновників. Нагляд за діяльністю автономної некомерційної організації здійснюють її засновники, які можуть користуватися її послугами тільки на рівних умовах з іншими особами.

Установа створюється і фінансується (повністю або частково) власником для здійснення управлінських, соціально-культурних та інших функцій. Установа використовує закріплене за ним майно на праві оперативного управління, відповідає по своїх зобов'язаннях що знаходяться в його розпорядженні грошовими коштами. При недостатності грошових засобів субсидіарну відповідальність по зобов'язаннях установи несе власник майна. Найбільше розповсюдження установи отримали у сфері освіти і охорони здоров'я.

Об'єднання юридичних осіб (асоціації і союзи) — це організація, що припускає добровільне об'єднання комерційних або некомерційних юридичних осіб з метою представлення і захисту професійних, ділових і майнових інтересів. Члени асоціації (союзу) зберігають свою самостійність. Асоціація (союз) не відповідає по зобов'язаннях своїх членів, які, проте, несуть субсидіарну відповідальність по зобов'язаннях асоціації. Серед фізкультурно-спортивних організацій відомі такі об'єднання юридичних осіб, як, наприклад, Союз лижних федерацій України, союзи ветеранів спорту індустрії спортивних товарів і ін.

Найбільшого поширення при створенні і функціонуванні некомерційних фізкультурно-спортивних організацій набули в даний час такі організаційно-правові форми, як громадські організації (об'єднання) і установи.

Більше 10% всіх зареєстрованих в Міністерстві юстиції суспільних об'єднань – це фізкультурно-спортивні; ще більша частка організацій такого типу серед суспільних об'єднань, зареєстрованих місцевими органами юстиції (більше 12%). Саме у такій організаційно-правовій формі установлені і функціонують Олімпійський комітет, добровільні фізкультурно-спортивні суспільства, федерації по видах спорту, фізкультурно-спортивні клуби і інші організації [45].

Установи представлені вищими і середніми професійними навчальними закладами, а також численними установами додаткової освіти (ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ та ін.).

Переважає більшість фізкультурно-спортивних клубів знаходяться в державній, муніципальній власності і власності суспільних об'єднань. Разом з тим мають місце випадки функціонування фізкультурно-спортивних організацій, насамперед клубів по ігрових видах спорту, у вигляді приватної власності.

Аналіз порівняльної ефективності форм власності передбачає з'ясування як мінімум двох аспектів. По-перше, загальні причини, що

визначають ефективність форм власності. По-друге, межі, в межах яких дана форма власності ефективна, а поза ними перестає бути такою. Найбільш глибоким чинником ефективності різних форм власності є матеріально-технічна основа економіки. Це давно доведено економічною наукою і підтверджено практикою.

Організаційно-правова форма діяльності юридичної особи є її істотною ознакою у визначенні характеру його діяльності як комерційної або некомерційної організації. Конкретна організаційно-правова форма визначається законом і залежить від виду господарювання (комерційного або некомерційного), цілей діяльності, правового режиму майна суб'єкта господарювання. В свою чергу, реалізуючи своє конституційне право на здійснення підприємницької діяльності, кожен громадянин України, іноземець та особа без громадянства самостійно визначає найбільш прийнятний для нього спосіб організації її здійснення, обираючи індивідуальний або колективний характер дій на основі об'єднання майна, підприємницьких зусиль з іншими особами з метою спільного отримання прибутку. Тобто, господарсько-правові засоби, що опосередковують і приводять у дію засоби державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, фактично є правовими механізмами, які об'єднують низку правових засобів у єдиний комплекс з метою досягнення певних цілей публічного та (або) приватного характеру [49].

Саме тому, аналіз діючого законодавства дозволяє у системі публічної влади на місцевому рівні функціонально беззаперечно виокремити дві самостійні підсистеми: місцеве управління (державно-адміністративне), що здійснюється місцевими органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (муніципальною владою), що здійснюється територіальними громадами безпосередньо і через самоврядні виконавчі органи, які створюються ними.

Комерційні організації в галузі спорту реалізують власну продукцію за ринковими цінами та орієнтуються на максимізацію прибутку. Прибуток

пов'язаний з одержанням доходу від надання товарів та послуг спортивного призначення; від реалізації основних засобів, їх іншого вибуття, реалізації іншого майна; від позареалізаційних операцій. Прибуток (збиток) від реалізації товарів і послуг спортивного призначення є фінансовим результатом, отриманим від основної діяльності комерційної організації, зафіксованої в її статуті. Прибуток (збиток) від реалізації основних засобів, їх іншого вибуття, реалізації іншого майна організації є фінансовим результатом, не пов'язаним з основними видами діяльності комерційної організації. Це може бути прибуток (збиток) від продажу різних видів майна, що перебуває на балансі організації галузі фізичної культури і спорту.

Фінансові результати від позареалізаційних операцій – це прибуток (збиток) від операцій різного характеру, що не мають стосунку до основної діяльності організації та не пов'язані з реалізацією товарів і послуг спортивного призначення, основних засобів, іншого майна, виконанням робіт тощо. Перелік позареалізаційних операцій досить широкий: 1) прибуток від здавання спортивних споруд в оренду; прибуток від продажу символіки; прибуток від прав на організацію спортивного заходу (турніру, змагання тощо) або частини прав, наданих українськими або міжнародними спортивними організаціями, від депозитів на банківських рахунках тощо.

У комерційних організаціях розподілу підлягає чистий прибуток, тобто прибуток, що залишився в розпорядженні організації після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Розподіл чистого прибутку характеризує процес формування фондів і резервів організації галузі фізичної культури і спорту для реалізації потреб виробництва та розвитку соціальної сфери. Джерелами формування майна діючої комерційної організації в сфері спорту є: прибуток від основного й іншого видів діяльності; амортизаційні відрахування; різні цільові надходження та інші джерела. Крім того, трансформація економічних відносин у суспільстві, перехід вітчизняного спорту до ринку об'єктивно сприяли розвитку

спортивного спонсорства. Спонсорами вітчизняного спорту в першій половині 90-х років були в основному іноземні компанії, які в той час, з одного боку, активно завойовували ринок спорту, а з іншого – були добре знайомі з практикою спортивного спонсорства. З середини 90-х років спонсорську підтримку професійним клубам і федераціям з комерційних видів спорту стали надавати великі вітчизняні компанії, як правило, монополісти на своєму ринку [28].

Фактична комерціалізація спортивної діяльності може забезпечуватись в результаті створення спортивних клубів у формі господарської організації, що у свою чергу може створити підприємство чи може існувати у формі особливого типу господарської організації. Підприємство, у свою чергу поділяється на комерційне підприємство, що складається із господарських товариств, з одного боку та унітарних підприємств громадських організацій, а також, на некомерційне, що може бути комунальним некомерційним підприємством.

Некомерційні фізкультурно-спортивні організації, крім розглянутих нами асоціацій і союзів, створюються переважно у формі громадської організації. Громадськими організаціями (об'єднаннями) визнаються добровільні об'єднання громадян, у встановленому законом порядку об'єдналися на основі спільності їх інтересів для задоволення духовних чи інших нематеріальних потреб. У вигляді громадських об'єднань створені багато добровільних спортивних товариств, профспілки спортсменів і працівників фізкультурно-спортивної галузі.

На підставі вищевикладеного всі спортивні та фізкультурні організації можна диференціювати на такі, що: 1) безпосередньо здійснюють фізкультурно-масову та навчально-спортивну роботу; 2) забезпечують можливість займатися фізичною культурою та спортом; 3) забезпечують фізкультурно-медичне оздоровлення; 4) займаються підготовкою фізкультурних кадрів; 5) здійснюють інформаційне забезпечення фізичної культури та спорту.

Законодавець конкретизує коло засновників спортивних організацій, але і встановлює випадки, коли суб'єкти спортивної діяльності можуть фінансуватися за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів. Адже в контексті реалізації прав засновника органами державної влади та місцевого самоврядування законодавство України, зазвичай, пов'язує відповідне право із обов'язками з фінансування, майнової участі таких засновників у діяльності створеної ними організації. Однак, доволі спірним і неоднозначним є використання у ряді статей Закону України «Про фізичну культуру і спорт» поняття «юридична особа» без уточнення її категорії, тобто приналежності до публічного або приватного права [32].

Питанням організації діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів присвятили свої дослідження багато з науковців. Так, дослідниками вивчався маркетинг фізкультурно-оздоровчих організацій, орієнтованих на роботу з жінками; комплексно розглянуто організаційно-педагогічні умови створення спортивного клубу підприємства міст; досліджено питання оптимізації діяльності спортивних споруд (на прикладі спортивних комплексів); представлено управлінську технологію організації й розвитку спортивного клубу оздоровчої спрямованості в умовах ринкової економіки; досліджено питання удосконалення системи управління послугами спортивних споруд; вивчено асортиментну політику в сфері фізкультурно-оздоровчих послуг; представлено діяльність фізкультурно-спортивних клубів по спортивно-гуманістичному вихованню дітей та молоді й шляхи її вдосконалення; вивчені маркетингові стратегії розвитку фізкультурно-оздоровчих клубів.

Проте дотепер не узагальнено і не систематизовано досвід розробки і впровадження в практику нових форм роботи фізкультурно-оздоровчих клубів, у наявній літературі комплексно не представлено організаційних основ рекреаційної діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.

Фізкультурно-оздоровчі клуби відрізняються між собою пріоритетними напрямками діяльності, видами послуг, функціональними

можливостями приміщень, фінансовою діяльністю, кадровим потенціалом, але, не зважаючи на різноманітність клубів, важливим кроком для розвитку успішної рекреаційної діяльності є формування ефективної моделі її організації, яка б передбачала готовність закладу йти назустріч клієнту, вміння оперативно реагувати на зміни в соціальному середовищі.

Підприємства, установи, організації в межах і порядку, визначених законодавством, користуються пільгами щодо оподаткування доходів від господарської або іншої комерційної діяльності, спрямованої на розвиток фізкультури і спорту.

Кошти, отримані організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості, що діють на селі, від власної виробничо-господарської та комерційної діяльності і спрямовані на розвиток фізкультури і спорту на селі, можуть підлягати пільговому оподаткуванню. Ці пільги визначаються відповідно до законодавства України.

Громадська організація повинна заснувати підприємство, якщо вона організовує або бере участь у проведенні платних фізкультурно-спортивних заходів і одержує від цього протягом року прибуток, що перевищує 1000 розмірів мінімальної заробітної плати, або якщо спортсмени за участь в таких заходах одержують разову винагороду, що перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати. Незаконно отриманий прибуток вилучається в доход держави. Ця норма не поширюється на національні спортивні федерації та Національний Олімпійський комітет України.

Будь-яка особа - організатор спортивного заходу, відкритого для спортсменів - членів національних спортивних федерацій, що передбачає видачу призів, які перебільшують 50 розмірів мінімальної заробітної плати, повинна отримати на це згоду відповідної національної спортивної федерації [53].

Спортсмен, який взяв участь у такому заході, що проводився без згоди відповідної національної спортивної федерації, несе відповідальність, передбачену статутом цієї федерації.

Спортивні клуби є закладами фізичної культури і спорту, які забезпечують розвиток визначених напрямів фізичної культури і спорту. видів спорту, здійснюють фізкультурно-оздоровчу та (або) спортивну діяльність, надають фізкультурно-спортивні послуги.

Література

1. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
2. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
3. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури та спорту / Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 1995. – 152 с.
4. Мичуда Ю. П. Особенности маркетинга физкультурно-спортивных клубов Украины в современных условиях / Ю.П. Мичуда // Наука в олимпийском спорте. «Спорт для всех». Спец.вып. 2000. – С. 48 – 52.
5. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / М.И. Золотов., В.В. Кузин, М.Е. Кутепов, С.Г. Сейранов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 432 с.
6. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
7. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури: [навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Фізичне виховання»] / І.І. Приходько . – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2013. – 178 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте види комерційних організацій.
2. Охарактеризуйте види некомерційних організацій.
3. Визначте основні різновиди товариства з обмеженою відповідальністю.
4. Визначте основні різновиди акціонерного товариства.
5. Визначте основні відмінності між комерційними та некомерційними організаціями.

Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення фізкультурно-оздоровчих клубів

Тема 3. Нормативно-правова база діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів .

- Фізкультурно-оздоровчі клуби які діють на некомерційних засадах.
- Права та обов'язки некомерційних клубів.

Фізкультурно-оздоровчі та спортивні клуби які діють на некомерційних засадах (далі Спілка) створюються з метою:

- більш широкого впровадження фізичної культури і спорту і життя учнівської молоді усіх типів загальноосвітніх, професійних навчально-виховних закладів і коледжів;
- представництва інтересів учнівської молоді України у міжнародних спортивних організаціях та співробітництва з ними;
- часті учнівських спортивних команд та учнів-спортсменів країни у міжнародних змаганнях і заходах. .

Засновником клубу є конференція уповноважених представників. Спілка здійснює свою роботу у взаємодії з Міністерством освіти України, Міністерством молоді і спорту та іншими зацікавленими відомствами, національними федераціями з видів спорту, організаціями та установами. У своїй діяльності Спілка керується Законами України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», указами і розпореннями Президента України, рішеннями Уряду України, іншими законодавчими та нормативними урядовими актами та Статутом. Юрисдикція і повноваження Спілки з питань, що входять компетенції, поширюються на всю територію України. Спілка визнає ідеали і принципи Олімпійської хартії, Статут міжнародної федерації шкільного спорту, правила міжнародних спортивних федерацій та об'єднань і здійснює свою діяльність у взаємодії з Національним Олімпійським комітетом України та іншими спортивними організаціями.

Спілка користується правами юридичної особи, має свою печатку, штамп, бланки з найменуванням і символікою, розрахунковий та

валютний рахунки в банках або субрахунки в інших організаціях, самостійний баланс, може користуватися кредитами створювати власні фонди.

До основних завдань фізкультурно-оздоровчих клубів відносяться:

1. Всебічний фізичний розвиток населення, зміцнення її здоров'я засобами фізичної культури і спорту .Сприяння залученню населення до систематичних занять фізичною культурою, спортом, туризмом, формуванню в них потреби здорового способу життя, поширенню олімпійського руху.
2. Пропаганда і популяризація фізичної культури і спорту серед населення України.
3. Організація і проведення спільно з іншими спортивними товариствами, відомствами, федераціями і видів спорту спортивних змагань, турнірів, інших спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів.

Члени Спілки та їх права.

Членство у Спілці є добровільним. Воно може бути колективним, індивідуальним і почесним. Колективними членами Спілки можуть бути обласні, міські, районні Спілки, загальноосвітні, професійні та позашкільні навчально-виховні заклади всіх типів, коледжі, училища фізичного виховання і спорту, що визнають Статут, сплачують вступні внески і беруть участь у діяльності Спілки. Індивідуальними членами Спілки можуть бути учні, їх батьки, громадські діячі, тренери-викладачі, учителі та викладачі фізичного виховання, вихователі та інші особи, які визнають її Статут, сплачують членські внески, ведуть здоровий спосіб життя і беруть участь у її діяльності [23].

Почесними членами Спілки можуть бути особи, які зробили вагомий внесок у розвиток спорту. Члени Спілки мають право займатися у спортивних секціях, гуртках, командах, клубах, користуватись спортивними базами, майном і символікою первинних, районних, міських, власних

організацій Спілки. Члени Спілки беруть участь у фізкультурно-спортивних заходах, які проводить клуб, державні і громадські спортивні організації.

За порушення Статуту, нанесення моральної шкоди та матеріального збитку Спілці її члени можуть бути попереджені виключені із Спілки.

Структура Спілки.

Основою Спілки є первинні фізкультурно-спортивні організації, утворені на добровільних засадах. Первинні організації об'єднуються за територіальним принципом. У містах, районах і областях створюються міські, районні, обласні. Вищим керівним органом Спілки є Конференція, а в період між Конференціями – Правління Спілки, яке діє згідно з наданими йому повноваженнями, за винятком тих, які належать виключної компетенції Конференції.

Конференція скликається один раз в два роки. Позачергова конференція може бути скликана за рішенням Правління Спілки, на вимогу 1/3 членів Спілки, дорученням Президента Спілки.

Норми представництва делегатів на Конференції встановлює Правління Спілки. Конференція вважається правочинною, якщо в ній бере участь 2/3 делегатів, її рішення приймаються більшістю голосів відкритим або таємним голосуванням.

Конференція розглядає такі питання:

- Визначає основні напрямки діяльності Спілки, приймає відповідні рішення і документи;
- затверджує Статут Спілки, вносить до нього зміни і доповнення;
- обирає Президента Спілки, Віце-президентів, Відповідального секретаря, Правління Спілки та Контрольно-ревізійну комісію;
- заслуховує звіти Президента, Правління Спілки, Контрольно-ревізійної комісії;
- розв'язує стратегічні питання діяльності Спілки, а також реорганізації і ліквідації.

Конференція має право розглядати будь-яке питання діяльності Спілки.

Правління Спілки працює під керівництвом Президента Спілки, Віце-президентів, Відповідального секретаря Спілки. До його складу можуть входити голови постійних комісій і робочих органів Спілки та представники колективних членів [20].

Правління Спілки:

- забезпечує виконання мети і завдань, передбачених у Статуті рішень конференції та доручень Президента Спілки;
- визначає кількість та обирає з числа членів Правління персональний склад Виконкому Спілки;
- готує проведення чергової Конференції;
- затверджує Регламент Спілки, Положення про робочі органи Спілки, їх голів та план роботи;
- на своїх засіданнях, що проводяться не рідше одного разу на три місяці, заслуховує хід виконання рішень конференції доручень Президента Спілки та діяльність своїх робочих органів;
- визначає термін і місце проведення та порядок денний чергової Конференції;
- визначає розміри та порядок сплати вступних та членським внесків ;
- реєструє членів Спілки, розв'язує питання взаємостосунків колективних членів, виконання умов укладених угод, інші питання поточної діяльності;
- затверджує кошторис прибутків і витрат, здійснює фінансові операції, веде відповідну фінансову документацію, здійснює контроль за використанням коштів;
- розглядає суперечні та інші питання взаємостосунків колективних членів, Спілки.

Правління Спілки має право приймати рішення, якщо на його засіданні присутні не менше половини його складу. За умови рівності голосів, голос Президента є вирішальним. У відповідності до посади до складу Виконкому Спілки обов'язково входять Президент Спілки, Віцепрезиденти,

Відповідальний секретар, а також інші особи, обрані з членів Правління Спілки.

Виконавчий комітет:

- забезпечує виконання рішень Конференції і Правління Спілки
- в період між конференціями є виконавчо-розпорядчим органом і керує поточною діяльністю Спілки;
- готує засідання Правління Спілки;
- розпоряджається коштами та майном Спілки;
- затверджує виконавчого директора та головного бухгалтера Спілки;
- готує проведення чергової Конференції Спілки. Виконком Спілки збирається на свої засідання не менше одного разу за два місяці.

Для здійснення поточної оперативної роботи при Виконкомі Спілки може створюватись Директорат. Штатна чисельність і розміри оплати праці співробітників Директорату, які перебувають на матеріальному утриманні Спілки, визначаються Виконкомом у відповідності до діючого законодавства. Залучення експертів-консультантів та інших фахівців здійснюється на договірних засадах.

Президент Спілки у відповідності до своїх повноважень:

- несе відповідальність за діяльність Спілки;
- представляє від імені Спілки її інтереси в органах державного управління, установах і організаціях в Україні і за її межами;
- має право підпису офіційних і фінансових документів;
- відповідає за її фінансову діяльність, розподіл і використання матеріальних і фінансових фондів;
- забезпечує міжнародну діяльність Спілки;
- у встановленому порядку від імені Спілки укладає угоди із зарубіжними федераціями та організаціями;
- в межах своїх повноважень видає накази та розпорядження, обов'язкові для всіх членів Спілки;
- прийме та звільняє працівників, які утримуються за рахунок коштів Спілки

у межах затвердженого кошторису [40].

У випадку припинення Президентом Спілки своєї діяльності його обов'язки виконує один із Віце-президентів. Віце-президенти Спілки:

- виконують доручення Президента Спілки;
- очолюють один із напрямків діяльності Спілки;
- за відсутності Президента або припиненні Президентом своїх повноважень виконують його обов'язки.

Відповідальний секретар Спілки у відповідності до своїх повноважень:

- несе відповідальність за адміністративну роботу Спілки;
- має право підпису документів Спілки;
- контролює роботу директорату Спілки;
- керує секретаріатом під час проведення Конференції Спілки;
- веде протоколи і готує необхідні звіти;
- підтримує стосунки з організаціями – членами Спілки.

Президент, Віце-президенти, Відповідальний секретар Спілки можуть працювати як на громадських, так і професійна засадах. Рішення про роботу керівників на професійній основі приймається Правлінням Спілки. Термін діяльності Президента Спілки, Віце-президент Відповідального секретаря та обраних членів Виконкому не обмежується. Вони можуть бути переобрані тільки конференцією.

Контрольно-ревізійна комісія на своєму першому засіданні обирає голову, його заступника і секретаря. Комісія ревізує фінансову і господарську діяльність, перевіряє стан виконали постанов конференції і ведення діловодства, організацію обліку звітності, дотримання статуту.

Фінансово-господарська діяльність. Фінансово-господарська діяльність Спілки здійснюється відповідності до чинного законодавства. Кошти Спілки, в тому числі валютні, можуть складатися з таких надходжень: вступних та членських внесків; добровільних внесків членів Спілки, від окремих громадян, державних, громадських, кооперативних, комерційна об'єднань, організацій, установ, фірм тощо, розташованих з території

України; добровільних внесків, в тому числі і валютних, від окремих громадян, спонсорів, неурядових об'єднань тощо, які розташовані за межами України; прибутків від власної господарської, зовнішньоекономічної я іншої діяльності, яка не суперечить чинному законодавству.

Одержання коштів повинно відбуватись в урахуванням збереження гідності Спілки та її незалежності від будь-якої організації. Кошти Спілки витрачаються на діяльність, що спрямована на виконання мети і завдань Спілки, викладених у Статут: заохочення осіб, які зробили значний внесок у реалізацію завдань Спілки та інші цілі, передбачені Статутом. Звіт про фінансову діяльність Спілка подає у встановленому порядку.

Символіка і атрибутика Спілки. Спілка має свій прапор, емблему, вимпел, знаки, жетона. медалі, грамоти, дипломи, призи, іншу атрибутику. Цією символікою і атрибутикою користуються всі члени Спілки.

Припинення діяльності Спілки. Спілка припиняє свою діяльність за рішенням Конференції та в інших випадках, передбачених чинним законодавством. Рішення про припинення діяльності Спілки може бути прийняте не менше ніж 2/3 голосів делегатів, які беруть участь у Конференції. Конференція призначає ліквідаційну комісію, затверджує процедуру її роботи й визначає порядок використання коштів і майна ліквідованої Спілки [29].

Діяльність фізкультурно-оздоровчого клубу регламентується відповідними нормативно-правовими документами, а саме:

- 1) Конституція України.
- 2) Цивільний кодекс.
- 3) Закон України “Про громадські об'єднання”.
- 4) Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”.
- 5) Наказ Міністерства юстиції України від 06.01.2015 №15/5 “Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”.

б) Наказ Міністерства юстиції України від 09.02.2016 № 359/5 «Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи».

Перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації змін до установчих документів:

- Заява про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі (форма заяви, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 06.01.2015 №15/5 “Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”).
- Примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про зміни, що вносяться до Єдиного державного реєстру.
- Примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) протоколу засідання керівного органу громадського формування, на якому відповідно до установчого документа було скликано засідання вищого органу управління.
- Документ, що підтверджує правомочність прийняття рішення відповідно до статуту громадського формування про внесення змін до Єдиного державного реєстру.
- Установчий документ в новій редакції.
- Документ про сплату адміністративного збору.

Література

1. Бондар Т.С. Організаційно-педагогічна технологія менеджменту учнівських фізкультурно-оздоровчих клубів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.н.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т.С. Бондар. – Харків. – 2010. – 20 с.

2. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
3. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
4. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури та спорту / Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 1995. – 152 с.
5. Мичуда Ю. П. Особенности маркетинга физкультурно-спортивных клубов Украины в современных условиях / Ю.П. Мичуда // Наука в олимпийском спорте. «Спорт для всех». Спец.вып. 2000. – С. 48 – 52.
6. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / М.И. Золотов., В.В. Кузин, М.Е. Кутепов, С.Г. Сейранов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 432 с.
7. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
8. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури: [навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Фізичне виховання»] / І.І. Приходько . – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2013. – 178 с.

Питання для самоконтролю

1. Визначте нормативно-правові документи які регламентують діяльність фізкультурно-оздоровчого клубу.
2. Охарактеризуйте права членів фізкультурно-оздоровчого клубу, як некомерційної організації.
3. Охарактеризуйте структуру фізкультурно-оздоровчого клубу, як некомерційної організації.
4. Охарактеризуйте основні завдання діяльності фізкультурно-оздоровчого клубу, як некомерційної організації.
5. Визначте основні відмінності між комерційними та некомерційними організаціями.

Модуль 2

Організаційно-управлінські аспекти створення фізкультурно-оздоровчого клубу

Змістовий модуль 3. Спортивний клуб як товариство з обмеженою відповідальністю

Тема 4. Особливості відкриття спортивного клубу як товариства з обмеженою відповідальністю.

- Визначення та порядок створення товариства з обмеженою відповідальністю.
- Організаційна модель ФОК у формі товариства з обмеженою відповідальністю.
- Підприємницька діяльність товариства з обмеженою відповідальністю.
- Реорганізація та ліквідація товариства з обмеженою відповідальністю.
- Статут товариства з обмеженою відповідальністю та його основні розділи.
- Керівні органи товариства з обмеженою відповідальністю.
- Формування статутного фонду.
- Організаційна модель товариства з обмеженою відповідальністю.

Товариство з обмеженою відповідальністю («ТОВ» або «ТзОВ») – організація, суб'єкт господарювання, статутний капітал якої поділений на частки, розмір яких встановлюється статутом товариства. Товариство з обмеженою відповідальністю є різновидом господарських товариств.

Товариством з обмеженою відповідальністю згідно законодавству визнається установлене одним або декількома особами господарське товариство, статутний капітал якого роздільний на долі відповідних засновницькими документами розмірів. Учасники товариства не відповідають по його зобов'язаннях і несуть ризик збитків, зв'язаних з діяльністю товариства, в межах вартості внесених ними внесків.

Учасники товариства, що внесли внески не повністю, несуть солідарну відповідальність по його зобов'язаннях в межах вартості, не сплаченою кожним з учасників товариства частини внеску.

Статутний капітал (фонд). Товариство з обмеженою відповідальністю має статутний капітал (фонд), мінімальний розмір майна товариства, що гарантує інтереси його кредиторів. Величина статутного капіталу не може бути менш 100-кратної суми мінімального розміру оплати праці. Уставний капітал товариства складається з вартості внесків його учасників. Внеском учасників товариства до статутного фонду разом з грошовими засобами можуть бути будівлі, споруди, устаткування, право користування землею і інші матеріальні цінності. Законом не допускається звільнення учасників товариства з обмеженою відповідальністю від обов'язку внесення внеску в статутний капітал товариства, зокрема шляхом заліку вимог до товариства. Цивільний кодекс передбачає – залишок не сплачений при реєстрації товариства половина установчого капіталу підлягає оплаті його учасниками протягом першого року діяльності товариства.

Порядок створення ТОВ. Чинним законодавством встановлено, що комерційні організації, до яких відносяться товариства з обмеженою відповідальністю, набувають прав юридичної особи і вважаються за створених з дня їх державної реєстрації [2].

У перелік засновницьких документів при створенні ТОВ входять:

- заява про реєстрацію організації, складене по відповідній формі і підписане його засновником (засновниками);
- заява про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб;
- засновницький договір, підписаний засновниками організації;
- затверджений засновниками статут;
- документи, підтверджуючі оплату не менше 50% установчого капіталу (фонду) організації, вказаного в засновницькому договорі;
- свідоцтво про сплату державного мита і реєстраційного збору.

Призначення *засновницького договору* - чітко визначити відносини між засновниками товариства у зв'язку із створенням ТОВ.

Товариство з обмеженою відповідальністю є юридичною особою, діє на підставі засновницького договору і статуту, затвердженого його засновниками. Воно має особисте фірмове найменування з вказівкою організаційно-правової форми.

Сутність товариства з обмеженою відповідальністю полягає в тому, що учасники такого товариства відповідають за його зобов'язаннями в обмеженому об'ємі. Назва товариства з обмеженою відповідальністю не означає обмеження відповідальності товариства як суб'єкта господарського права якимись певними розмірами майна або грошових коштів. Натомість ідеться про обмеження відповідальності учасників, які несуть ризик збитків у межах їх внесків до статутного капіталу, які вони можуть втратити. При цьому додаткові вимоги до учасників не висуваються, стягнути з учасників додаткові суми (на відміну від повного чи командитного товариства) не можна [12].

Товариство створене для здійснення господарської діяльності з метою одержання прибутку згідно з Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про господарські товариства», Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та іншими нормативно-правовими актами України.

Управління товариством з обмеженою відповідальністю.

1. Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є загальні збори його учасників.

2. У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється виконавчий орган (колегіальний або одноособовий), який здійснює поточне керівництво його діяльністю і є підзвітним загальним зборам його учасників. Виконавчий орган товариства може бути обраний також і не зі складу учасників товариства.

3. Компетенція виконавчого органу товариства з обмеженою відповідальністю, порядок ухвалення ним рішень і порядок вчинення дій від імені товариства встановлюються цим Кодексом, іншим законом і статутом товариства.

4. До виключної компетенції загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю належить:

1) визначення основних напрямів діяльності товариства, затвердження його планів і звітів про їх виконання;

2) внесення змін до статуту товариства, зміна розміру його статутного капіталу;

3) створення та відкликання виконавчого органу товариства;

4) визначення форм контролю за діяльністю виконавчого органу, створення та визначення повноважень відповідних контрольних органів;

5) затвердження річних звітів та бухгалтерських балансів, розподіл прибутку та збитків товариства;

6) вирішення питання про придбання товариством частки учасника;

7) виключення учасника із товариства;

8) прийняття рішення про ліквідацію товариства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу [37].

Статутом товариства і законом до виключної компетенції загальних зборів може бути також віднесене вирішення інших питань.

Питання, віднесені до виключної компетенції загальних зборів учасників товариства, не можуть бути передані ними для вирішення виконавчому органу товариства. Черговість та порядок скликання загальних зборів встановлюються статутом товариства і законом.

Загальні збори товариства є його вищим органом управління. За загальним правилом, вони скликаються головою товариства, можливість обрання якого передбачена частиною п'ятою ст. 58 чинного Закону «Про господарські товариства». Черговість та порядок скликання зборів визначається статутом та законом. Статутом ці питання можуть

регулюватися інакше, ніж це визначено законом. Стверджувати, посилаючись на Цивільний кодекс, що визначення порядку скликання загальних зборів учасників товариства здійснюється тільки установчими документами, було б неправильним, оскільки це правило є загальним, переважному застосуванню перед яким підлягає спеціальне стосовно цього правило. Тому з введенням в дію нового Цивільного кодексу зберігає чинність ст. 61 Закону «Про господарські товариства», яка встановлює наступні правила: 1) збори учасників товариства з обмеженою відповідальністю скликаються не рідше двох разів на рік. Але статутом може бути встановлене інше. У будь-якому разі збори не можуть скликатися рідше, ніж один раз на рік, оскільки є одне питання, що вирішується виключно зборами та потребує свого вирішення щорічно (затвердження річного звіту та бухгалтерського балансу, розподіл прибутку та збитків товариства); 2) позачергові збори повинні бути скликані в будь-який час і з будь-якого приводу на вимогу учасників, що в сукупності володіють більш як 20 відсотками голосів. Це спеціальне правило перешкоджає застосуванню загального правила ч. 4 ст. 98 ЦК, яка надає право такої вимоги учасникам, що володіють не менш як десятьма відсотками голосів. Якщо ця вимога головою товариства не буде виконана на протязі 25 днів, ці учасники мають право самі скликати збори; 3) позачергові збори повинні бути скликані на вимогу виконавчого органу товариства; 4) позачергові збори скликаються за наявності обставин, що перелічені в частині другій ст. 61 Закону «Про господарські товариства»; 5) учасники повідомляються про проведення зборів передбаченим статутом способом з зазначенням часу, місця проведення зборів та порядку денного [41].

Порядок проведення зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю є майже граничною. Тому слід враховувати можливість проведення зборів шляхом опитування. Немає будь-яких обмежень щодо такого способу проведення зборів. Треба тільки статутом або правилами процедури, що затверджуються загальними зборами учасників товариства,

передбачити можливість прийняття рішень шляхом опитування. Цими актами питання, з яких можливе прийняття рішень шляхом опитування, можуть бути обмежені. Але можна не обмежувати коло питань, з яких рішення можуть прийматися в такий спосіб. У цьому разі проект рішення або питання для голосування надсилається учасникам, які повинні письмово сповістити про свою думку. Рішення має вважатись прийнятим шляхом опитування, якщо повідомлення про свою думку щодо прийняття рішення надіслали всі учасники і відсутні заперечення з боку хоча б одного із учасників. Закон не встановлює, яка мінімальна кількість голосів «за» необхідна для прийняття рішення, якщо значна частина або навіть більшість учасників повідомили про те, що вони утримуються від виявлення своєї думки щодо запропонованого рішення (питання). Тому більшість голосів при цьому повинна визначатись статутом або правилами процедури. Якщо це не визначено, то відповідно до закону важливо, щоб всі учасники повідомили про свою думку і щоб не було заперечень проти запропонованого рішення.

Голова товариства протягом 10 днів після одержання останнього повідомлення від учасників інформує учасників про прийняте рішення.

У товаристві ведеться книга протоколів зборів (це впливає із частини п'ятої ст. 60 Закону «Про господарські товариства»). Статутами або правилами процедури доцільно було б встановлювати, що вона повинна бути прошнурована, сторінки (аркуші) в ній повинні бути пронумеровані, що повинне виключати виривання чи підміну аркушів. За ведення протоколів відповідає голова товариства. Учасникам на їх вимогу мають видаватися засвідчені витяги із протоколів.

Учасники мають право особисто брати участь у зборах, а можуть доручити це своїм представникам. Представником учасника на зборах може бути інший учасник. На таке представництво мають поширюватись загальні правила про представництво. До форми довіреності на право участі у зборах учасників товариства не може застосовуватись за аналогією правило

частини третьої ст. 41 Закону «Про господарські товариства» (про можливість посвідчення доручення виконавчим органом товариства), оскільки аналогія застосовується у випадках, коли відносини не врегульовані актами законодавства [17].

До початку зборів їх учасники реєструються з зазначенням кількості голосів, яку має кожен учасник. Цей перелік підписується головою і секретарем зборів. Збори учасників визнаються правомочними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 60 відсотками голосів. Якщо на зборах вирішуються питання, що потребують одностайності при голосуванні, на зборах мають бути присутніми всі учасники.

Раніше статутний фонд ТОВ не обмежувався в мінімальному або максимальному розмірі. Тепер законодавчо встановлено мінімальний його розмір, що відповідає розміру мінімальної заробітної платні. Оскільки вона періодично змінюється, чинним є таке її значення, що актуальне на момент реєстрації ТОВ. З третього фінансового року діяльності товариства розмір статутного фонду не повинен бути меншим за суму всіх його активів. Якщо сума активів менша за розмір статутного капіталу, законодавство передбачає необхідність його зменшення. Якщо ж сума активів менша за мінімальний розмір статутного фонду ТОВ, встановлений законом, така компанія не може надалі здійснювати свою діяльність і зобов'язана самоліквідуватись.

У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється виконавчий орган – колегіальний (дирекція) або одноособовий (директор). Дирекцію очолює генеральний директор. Членами виконавчого органу можуть бути також особи, які не є учасниками товариства.

Дирекція (директор) вирішує всі питання діяльності товариства, за винятком тих, що належать до виключної компетенції зборів учасників. Збори учасників товариства можуть ухвалити рішення про передачу частини повноважень, що належать їм, до компетенції дирекції (директора).

Дирекція (директор) підзвітна зборам учасників і організовує виконання їх рішень. Проте дирекція (директор) не має права приймати рішення, обов'язкові для учасників товариства.

Генеральний директор має право без довіреності виконувати дії від імені товариства, а інші члени дирекції також можуть бути наділені цим правом. Характерним є те, що генеральний директор (директор) не може бути одночасно головою зборів учасників товариства.

Контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю здійснюється ревізійною комісією, що створюється зборами учасників товариства з їх числа, в кількості, передбаченій установчими документами, але не менш як три особи. Члени дирекції (директор) не можуть бути членами ревізійної комісії [57].

Фізкультурно-спортивний клуб у формі товариства з обмеженою відповідальністю може здійснювати будь-які види підприємництва. Його засновники самостійно обирають в якості предмета діяльності будь-який вид змагальної, навчально-тренувальної, фізкультурно-оздоровчої та іншої не забороненої законодавством діяльності, вказавши це попередньо в статуті.

Товариство самостійно планує свою діяльність, встановлює ціни на надані фізкультурно-спортивні товари та послуги. Майно товариства формується за рахунок внесків учасників, одержаних доходів та інших законних джерел, і належить його учасникам на праві спільної часткової власності. Балансовий і чистий прибуток товариства визначається в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Чистий прибуток товариства (після сплати податків) залишається в його розпорядженні і за рішенням загальних зборів учасників товариства перерозподіляється між членами цього товариства у вигляді дивіденду або перераховується в резерв. Резерв суспільства формується в розмірі не менше 10% статутного капіталу. Дивідендом є частина чистого прибутку товариства, що розподіляється серед членів цього товариства пропорційно

до їхніх часток у статутному фонді. Дивіденди можуть виплачуватися щокварталу, раз на півроку або за підсумками року [36].

Учасник ТОВ має право продати чи іншим чином відступити свою частку в статутному капіталі товариства або її частину одному або декільком учасникам цього товариства. Товариство з обмеженою відповідальністю може бути реорганізовано або ліквідовано добровільно за одноголосним рішенням його учасників. Суспільство має право перетворитися в акціонерне товариство чи у виробничий кооператив.

Література

1. Бондар Т.С. Організаційно-педагогічна технологія менеджменту учнівських фізкультурно-оздоровчих клубів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.н.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т.С. Бондар. – Харків. – 2010. – 20 с.
2. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
3. Господарський кодекс України: за станом від 12 вересня 2003 р. / Верховна Рада України. – К., 2003. - №21-22. – 144 с.
4. Закон України «Про громадські товариства»: за станом від 02 листопада 2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2016. - № 1576-12. – 25 с.
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: за станом від 20.12.2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2017. - №1792. – 234 с.
6. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
7. Цивільний кодекс України: за станом від 06.10.2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2016. - №1670. – 836 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте визначення та порядок створення товариства з обмеженою відповідальністю.
2. Охарактеризуйте організаційну модель фізкультурно-оздоровчого клубу у формі товариства з обмеженою відповідальністю.
3. Визначте основні напрямки підприємницької діяльності товариства з обмеженою відповідальністю.
4. Розкрийте зміст процедури реорганізації та ліквідації товариства з обмеженою відповідальністю.
5. Розкрийте зміст статуту товариства з обмеженою відповідальністю.

Змістовий модуль 4. Спортивний клуб як громадська організація.

Тема 5. Особливості діяльності спортивного клубу як громадської організації.

- Цілі та предмет діяльності громадського ФОК.
- Членство в громадській організації та її основні нормативні документи.
- Організаційна структура.
- Економічна діяльність ФОК як громадської організації.

Право громадян на свободу об'єднання є невід'ємним правом людини, закріпленим Загальною декларацією прав людини, і гарантується Конституцією та законодавством України. Держава заохочує громадську ініціативу та створює належні умови для її реалізації шляхом формування сприятливого законодавчого середовища для утворення та діяльності громадських організацій та їх об'єднань. Усі громадські організації рівні перед законом.

Громадською організацією є об'єднання громадян, створене з метою здійснення своїх прав і свобод, задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів, удосконалення законодавства, забезпечення урахування інтересів усіх суспільних груп органами державної влади та органами місцевого самоврядування через свою діяльність, а також впливу на вироблення і здійснення політики держави. Діяльність громадських організацій має неприбутковий характер.

Згідно Закону України «Про громадські організації» громадська організація діє на основі статуту або положення (далі - статутний документ).

Статутний документ громадської організації повинен містити:

1. Назву громадської організації, його статус та юридичну адресу.
2. Мету та завдання громадської організації.
3. Умови і порядок прийому в члени (учасники) громадської організації, вибуття з нього.

4. Права і обов'язки членів (учасників) громадської організації.
5. Порядок утворення і діяльності статутних органів громадської організації, місцевих осередків та їх повноваження.
6. Джерела надходження і порядок використання коштів та іншого майна громадської організації, порядок звітності, контролю, здійснення господарської та іншої комерційної діяльності, необхідної для виконання статутних завдань.
7. Порядок внесення змін і доповнень до статутного документа громадської організації.
8. Порядок припинення діяльності громадської організації і вирішення майнових питань, пов'язаних з його ліквідацією [36].

У статутному документі можуть бути передбачені інші положення, що стосуються особливостей створення і діяльності громадської організації. Статутний документ громадської організації не повинен суперечити законодавству України.

Припинення діяльності громадської організації може бути проведено шляхом його реорганізації або ліквідації (саморозпуску, примусового розпуску). Реорганізація об'єднання громадян здійснюється відповідно до його статуту. Реєстрація новоствореного об'єднання здійснюється у порядку, встановленому цим Законом. Ліквідація об'єднання громадян здійснюється на підставі статуту або рішення суду.

Для здійснення своїх цілей і завдань громадські організації користуються правом:

1. Представляти і відстоювати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів (учасників) у органах державної влади, місцевого самоврядування, судах, інших органах та установах.
2. Брати участь у політичній діяльності, проводити масові заходи (збори, мітинги, демонстрації тощо).

3. Ідейно, організаційно та матеріально підтримувати своїх членів (учасників), інші громадські організації, надавати допомогу в їх створенні.
4. Одержувати від органів державної влади та місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань.
5. Вносити звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування, а також до підприємств, установ, організацій.
6. Розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та цілі.
7. Створювати об'єднання (спілки, союзи, тощо) громадських організацій.
8. Виступати учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові та немайнові права.
9. Засновувати засоби масової інформації.
10. Засновувати підприємства, необхідні для виконання статутних цілей і завдань.
11. Користуватись іншими правами, відповідно до Закону і інших нормативно-правових актів України та своїх статутних документів [29].

Права об'єднань громадських організацій місцевого статусу.

Легітимні об'єднання громадських організацій місцевого статусу, що мають своїми учасниками не менш як п'ять громадських організацій, окрім прав передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами України, користуються правом:

1. одержувати від органів державної влади і управління та органів місцевого самоврядування будь-яку інформацію стосовно їх діяльності, в тих межах в яких вони виконують свої посадові обов'язки і розпоряджаються комунальною власністю чи майном Скарбниці Держави;

2. право дорадчого голосу у органах місцевого самоврядування, інших державних установах та організаціях стосовно питань суспільної значущості;
3. оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, в тому числі рішень щодо розподілу видатків місцевого бюджету, якщо попередньо було використано інші можливі засоби впливу;
4. представляти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів (учасників), законні інтереси суспільних груп у органах державної влади, місцевого самоврядування, судах, інших органах та установах;
5. впливати на вироблення і здійснення політики держави.

Обов'язки громадських організацій та їх об'єднань

Громадські організації зобов'язані:

1. діяти відповідно до законодавства України;
2. не керуватись у своїй діяльності корисливими цілями чи такими, що можуть зашкодити благоустрою суспільства.

Членство в громадській організації та її основні нормативні документи.

Згідно основних статутних документів фізкультурно-спортивний клуб має право:

1. Представляти та захищати інтереси членів клубу.
2. Здійснювати роботу з фізкультурно-спортивними організаціями на договірних умовах.
3. Розробляти, затверджувати положення і здійснювати плани фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, не передбачених програмними та директивними документами.
4. Брати участь в заходах з рекламою засновників і спонсорів.
5. Проводити фізкультурно-спортивні заходи, використовуючи кошти, які виділяються навчальним закладом, а також власні, що утворюються від членських чи спонсорських внесків.

6. Представляти членів клубу до присвоєння почесних звань, нагород, приймати рішення з цих питань.

7. Організує і проводить огляд-конкурси на кращу організацію фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в підрозділах [17].

Члени фізкультурно-спортивного клубу мають права та обов'язки:

1. Членство у Клубі є індивідуально-колективним.

2. Член клубу може бути в декількох клубах.

3. Член клубу навчального закладу може бути членом будь-якого фізкультурно-спортивного закладу чи федерації з виду спорту.

4. Прийом до членів клубу покладається на правління клубу.

5. Питання виходу та вилучення з членів клубу розглядається правлінням та осередком.

6. Особи, які вступають до клубу, зобов'язані виконувати положення та регламент клубу, брати активну участь в його справах.

7. Регулярно проходити методичний огляд, вести самоконтроль за станом свого здоров'я, вести здоровий спосіб життя.

Організаційна структура фізкультурно-спортивного клубу.

Організаційна структура спортивного клубу затверджується загальними зборами (конференцією) і може формуватися як на факультетах, так і за інтересами (види спорту). Найвищим керівним органом спортивного клубу є загальні збори (конференція) членів клубу, які скликаються один раз на термін, що затверджується конференцією. Збори (конференція) є правомочними при участі в їх роботі не менше половини делегатів (членів спортивного клубу). Конференція заслуховує та обговорює звітні доповіді правління та ревізійної комісії спортивного клубу, приймає рішення (постанови) з цих питань, визначає основні завдання спортивного клубу щодо подальшого розвитку фізичної культури і спорту, обирає відкритим або таємним голосуванням голову спортивного клубу, правління та ревізійну комісію в кількості, що визначає конференція (збори). Рішення

конференції приймаються простою більшістю голосів таємним або відкритим голосуванням.

Правління спортивного клубу в період між конференціями (зборами):

- здійснює керівництво позанавчальною спортивною та фізкультурно-оздоровчою роботою, що здійснюється у навчальному закладі або установі;
- створює комісії та інші робочі органи спортивного клубу за напрямками роботи;
- у встановленому порядку вносить на розгляд державних та громадських органів пропозиції з удосконаленням фізкультурно-масової і спортивної роботи;
- розглядає та затверджує плани роботи спортивного клубу, календарні плани спортивних і оздоровчих заходів;
- затверджує бюджет спортивного клубу, регулює його фінансово-господарчу діяльність і приймає рішення про основні фінансово-господарчі операції;
- заслуховує на своїх засіданнях звіти та дає оцінку роботі підрозділів спортивного клубу, спортивних секцій, команд, тренерів та інших співробітників спортивного клубу;
- готує конференції звіт про свою роботу, здійснює контроль за виконанням рішень конференцій.

Засідання правління спортивного клубу проводяться не менше одного разу на 3 місяці [40].

Голова спортивного клубу:

- здійснює керівництво діяльністю правління спортивного клубу, веде його засідання;
- представляє спортивний клуб на вченій Раді навчального закладу, а також в громадських організаціях і перед органами державного управління;
- діє від імені спортивного клубу та звітується перед правлінням;
- здійснює юридичні акти, підписує договори, видає доручення, відкриває в банках розрахункові та інші рахунки;

- видає розпорядження, інструкції та інші акти;
- приймає рішення в пред'явленні від імені спортивного клубу претензій та позовів до юридичних осіб та громадян.

В залежності від того, хто є засновником фізкультурно-спортивного клубу, виділяють різні її види й форми. Переважну більшість фізкультурно-спортивних організацій можна віднести до наступних видів власності:

1. установи основної (внз, технікуми, коледжі, училища олімпійського резерву) і додаткової (спортивні школи різних типів і т.п.) освіти є, як правило, об'єктами державної або муніципальної власності;

2. колективи фізичної культури, аматорські спортивні клуби, федерації по видам спорту, фізкультурно-спортивні суспільства й т.п. функціонують як об'єкти власності громадських організацій;

3. спортивні спорудження, спортивно-оздоровчі центри та т.п. у більшості випадків є державної або муніципальної власності.

Функціонування останньої з названих груп організацій цілком реальна і як для об'єктів власності колективної (змішаної), об'єднаної в акціонерному товаристві або іншій комерційній структурі. Колективна власність є похідною формою, що припускає, що учасниками виробництва виступають кілька власників - муніципальний орган влади, організації й фізичні особи. У практиці мають місце окремі випадки функціонування фізкультурно-спортивних організацій, у першу чергу клубів по ігрових видах спорту, у вигляді приватної власності [26].

У переважній більшості випадків виробники фізкультурно-спортивних послуг - це некомерційні структури. Хоча зовсім помилково не враховувати частки комерційних структур, яка в міру розширення ринкових процесів у суспільстві в цілому й у галузі, зокрема, може зростати. Аналізуючи літературу виявлено різницю між муніципальними та приватними спортивними клубами, яка вказана у таблиці 2.

**Порівняльна характеристика муніципальних та приватних
спортивно-оздоровчими клубами**

№	Муніципальні	Приватні
1.	Утримуються на кошти платників податків	Утримаються на внески споживачів
2.	Обслуговують різноманітний контингент відвідувачів	Обслуговують цільові ринки
3.	Ціни нижчі	Ціни вище
4.	Належать держустановам (школам, лікарням та ін.)	Належать приватним власникам
5.	Некомерційні	Орієнтовані на прибуток
6.	Будівництво оплачується із податків населення	Будівництво оплачується власником чи за допомогою займу
7.	На маркетинг витрачається не більше 3% бюджету	На маркетинг витрачається 10% бюджету та більше
8.	Не бояться невдач, так як утримуються державою	Повинні приносити прибуток або власник припинить цей бізнес

Аналіз зарубіжного досвіду підтверджує, що й у ринкових умовах професійний спорт та спортивно-оздоровчі клуби є основою спортивного менеджменту. Дослідивши актуальну на сьогоднішній день тему можна зробити висновки, виділити позитивні та негативні сторони зарубіжного спортивного менеджменту:

- програми у зарубіжних клубах більш складні та різноманітні, велику увагу приділяють жінкам та дітям;
- клуби орієнтовані на інтереси населення;
- послуги надаються за доступними цінами;
- індивідуальний підхід до клієнта;
- високий рівень зарплати спортсменів та тренерів у професійному спорті.

Також ми провели аналогію з вітчизняними спортивними клубами за цими критеріями:

- програми різноманітні та складні, пристосовані для певного віку та статі;

- організації орієнтовані на інтереси населення, але перш за все на їх матеріальне положення;
- ціни на послуги іноді завищені;
- індивідуальний підхід до клієнта можна побачити в основному тільки у приватних клубах або коли проводяться заняття з персональним інструктором;
- заробітна платня на низькому рівні;
- телебачення не вплинуло лише на активних вболівальників з певних видів спорту [5].

Державний нагляд та контроль за діяльністю громадських організацій

Державний контроль за діяльністю громадських організацій здійснюється державними органами у порядку, передбаченому законодавством України. Органи, що проводять легалізацію громадських організацій, здійснюють контроль за додержанням ними положень статуту. Нагляд за виконанням та додержанням законності громадською організацією здійснюють органи прокуратури. Контроль за джерелами та розмірами надходжень, сплатою податків громадськими організаціями здійснюють відповідно фінансові органи та органи державної податкової інспекції.

Відповідальність за порушення законодавства

Посадові особи, які легалізують органи громадських організацій та громадяни за порушення законодавства про об'єднання громадян несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність. Громадські організації несуть відповідальність, передбачену цим Законом та іншими законодавчими актами України.

Керівництво об'єднанням громадян, яке не легалізувалося у встановленому законом порядку або яке примусово розпущено за рішенням суду, але продовжує діяти, тягнуть за собою адміністративну або кримінальну відповідальність.

Законом України «Про громадські об'єднання» визначено, що громадські організації зі статусом юридичної особи мають право на фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевого бюджету і зобов'язані подавати та оприлюднювати звіти про використання цих коштів. Але слід зазначити, що державне фінансування громадських організацій в Україні є формальним і непрозорим, не врегульовано процедури надання державних грантів, нема довгострокового державного фінансування, не створено ніяких фондів з підтримки громадських організацій. Підтримка державною владою громадських організацій є незадовільною, оскільки представники влади часто бачать в них конкурентів, ніж партнерів. А передача громадським організаціям бюджетних коштів обмежує їхні корупційні плани. Тому, доводиться залучати фінансові ресурси для роботи громадських організацій та реалізації їх проектів. Це спонсорська допомога і добровільні пожертвування [10].

Власність громадських організацій

Громадська організація може мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення статутної діяльності. Громадська організація набуває право власності на кошти та інше майно, передане йому засновниками, членами (учасниками) або державою, набуте від вступних та членських внесків, пожертвуване громадянами, підприємствами, установами та організаціями, а також на майно, придбане за рахунок власних коштів чи на інших підставах, не заборонених законом.

Громадські організації також мають право на майно та кошти, придбані в результаті господарської та іншої комерційної діяльності створених ними госпрозрахункових установ та організацій, заснованих підприємств. Кошти та інше майно громадської організації, в тому числі тих, що ліквідуються, не може перерозподілятися між їх членами і використовується для виконання статутних завдань або на благодійні цілі, а

у випадках, передбачених законодавчими актами, за рішенням суду спрямовується в доход держави.

Господарська та інша комерційна діяльність громадських організацій.

З метою виконання статутних завдань і цілей зареєстровані громадські організації можуть здійснювати необхідну господарську та іншу комерційну діяльність шляхом створення госпрозрахункових установ і організацій із статусом юридичної особи, заснування підприємств в порядку, встановленому законодавством [15].

Громадські організації, створені ними установи та організації зобов'язані вести оперативний та бухгалтерський облік, статистичну звітність, зареєструватись в органах державної податкової інспекції та вносити до бюджету платежі у порядку і розмірах, передбачених законодавством

Література

1. Бондар Т.С. Організаційно-педагогічна технологія менеджменту учнівських фізкультурно-оздоровчих клубів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.н.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т.С. Бондар. – Харків. – 2010. – 20 с.
2. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
3. Господарський кодекс України: за станом від 12 вересня 2003 р. / Верховна Рада України. – К., 2003. - №21-22. – 144 с.
4. Закон України «Про громадські товариства»: за станом від 02 листопада 2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2016. - № 1576-12. – 25 с.
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: за станом від 20.12.2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2017. - №1792. – 234 с.
6. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
7. Цивільний кодекс України: за станом від 06.10.2016 р. / Верховна Рада України. – К., 2016. - №1670. – 836 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте цілі та предмет діяльності громадського фізкультурно-оздоровчого клубу.
2. Охарактеризуйте особливості членства в громадській організації та її основні нормативні документи.
3. Охарактеризуйте організаційну структуру фізкультурно-оздоровчого клубу.
4. Визначте основні напрямки економічної діяльності фізкультурно-оздоровчого клубу як громадської організації.
5. Назвіть організаційно-правові форми власності фізкультурно-оздоровчих клубів.
6. Охарактеризуйте відмінності між різними організаційно-правовими формами власності фізкультурно-оздоровчих клубів.

Тема 6. Процедура створення громадського спортивного клубу.

- Процедура реєстрації в державних органах влади.
- виготовлення печатки.
- Облік у податкових органах та позабюджетних фондах.

Процедура створення та реєстрації фізичних або юридичних осіб в Україні Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців».

Перший етап – резервування найменування. Згідно статті 23 вказаного Закону юридична особа повинна мати своє найменування, яке містить інформацію про її організаційно-правову форму (крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних, комунальних організацій, закладів та установ) і назву.

Засновник (засновники) юридичної особи можуть зарезервувати найменування юридичної особи строком на два місяці, а для відкритих акціонерних товариств – на дев'ять місяців.

Для резервування найменування юридичної особи засновнику (засновникам) юридичної особи або уповноваженим ним (ними) особам потрібно подати (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстратору заяву встановленого зразка про резервування найменування юридичної особи та документ, що підтверджує внесення плати за проведення резервування найменування юридичної особи.

Резервування найменування юридичної особи здійснюється протягом трьох робочих днів з дати надходження документів, і дата внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (за текстом – Єдиний державний реєстр) запису про резервування найменування юридичної особи є датою резервування найменування юридичної особи [10].

Другий етап – підготовка та подача документів на реєстрацію. Для проведення державної реєстрації юридичної особи засновнику (засновникам) або уповноваженим ними особам потрібно особисто подати державному реєстратору (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) такі документи:

- заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації юридичної особи, за встановленою формою;
- примірник оригіналу або нотаріально посвідчену копію рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи у випадках, передбачених законом;
- два примірники установчих документів;
- документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи.

Якщо проводилося резервування найменування юридичної особи, додатково подається чинна довідка з Єдиного державного реєстру про

резервування найменування юридичної особи. У випадках, передбачених законом, додатково подається (надсилається) копія рішення органів Антимонопольного комітету України або Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії або на концентрацію суб'єктів господарювання.

У разі державної реєстрації юридичної особи, для якої законом встановлено вимоги щодо формування статутного фонду (статутного або складеного капіталу), додатково подається документ, що підтверджує внесення засновником (засновниками) вкладу (вкладів) до статутного фонду (статутного або складеного капіталу) юридичної особи в розмірі, встановленому законом.

Строк державної реєстрації юридичної особи не повинен перевищувати трьох робочих днів з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи. Дата внесення до Єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації юридичної особи є датою державної реєстрації юридичної особи.

Не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації юридичної особи державним реєстратором повинно бути оформлено і видано (надіслано рекомендованим листом з описом вкладення) засновнику або уповноваженій ним особі свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи. Разом із свідоцтвом засновнику або уповноваженій ним особі видається (надсилається рекомендованим листом) один примірник оригіналу установчих документів з відміткою державного реєстратора про проведення державної реєстрації юридичної особи [32].

У свідоцтві про державну реєстрацію юридичної особи зазначаються: найменування юридичної особи; ідентифікаційний код за Єдиним державним реєстром підприємств і організацій України (за текстом – ЄДРПОУ); місцезнаходження юридичної особи; місце проведення державної реєстрації; дата проведення державної реєстрації та номер запису в Єдиному державному реєстрі; прізвище та ініціали державного

реєстратора; підстава, дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі про заміну свідоцтва про державну реєстрацію (у разі проведення заміни свідоцтва).

Державний реєстратор у день державної реєстрації юридичної особи зобов'язаний передати відповідним органам статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування відомості з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи.

Підставою для взяття юридичної особи на облік в органах статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування є надходження до цих органів відомостей з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи.

Взяття на облік платників податків, зборів (обов'язкових платежів) в органах державної податкової служби здійснюється відповідно законодавства, чинність якого поширюється із числа резидентів на: юридичних осіб незалежно від форм власності, а саме: підприємства, установи та організації (в тому числі неприбуткові установи й організації), які здійснюють діяльність як на території України, так і за її межами або мають об'єкти оподаткування; філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи платника податків (далі - відокремлені підрозділи); фізичних осіб (у тому числі підприємців), які мають об'єкти оподаткування. Місцем обліку платників податків є відповідний орган державної податкової служби за зареєстрованим місцезнаходженням юридичної особи чи зареєстрованим місцем проживання (здійснення діяльності) самозайнятої особи [24].

Підставою для взяття юридичної особи на облік в органі державної податкової служби є надходження до цього органу відомостей з відповідної реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи. Узяття на облік як платників податків юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб здійснюється за їх місцезнаходженням

відповідними органами державної податкової служби після внесення відомостей про них до Єдиного державного реєстру або у випадках, передбачених законодавством, після присвоєння ідентифікаційних кодів за Єдиним державним реєстром.

Для взяття на облік платник податків – юридична особа подає до органу державної податкової служби: заяву за формою № 1-ОПП; копію свідоцтва (документа) про державну реєстрацію (легалізацію); копію документа, що підтверджує присвоєння ідентифікаційного коду за ЄДРПОУ. Одночасно з поданням заяви платником податків — юридичною особою пред'являються оригінали перелічених документів.

Взяття на облік платника податків органом державної податкової служби провадиться не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відомостей від державного реєстратора чи заяви від платника податків та здійснюється датою внесення даних до Єдиного банку даних юридичних осіб за номером, який відповідає порядковому номеру реєстрації відповідного повідомлення державного реєстратора чи заяви платника податків у журналі обліку платників податків – юридичних осіб за формою № 2-ОПП.

Дані про дату взяття (постановки) на облік платника податків – юридичної особи орган державної податкової служби у день взяття на облік передає відповідному державному реєстратору для внесення цих відомостей до Єдиного державного реєстру [35, 37, 40].

Після взяття платника податків на облік орган державної податкової служби формує довідку про взяття на облік платника податків за формою № 4-ОПП. Така довідка надсилається платнику податків наступного робочого дня з дня взяття на облік. За згодою платника податків не пізніше наступного робочого дня після взяття його на облік така довідка може бути видана платнику податків чи уповноваженій особі платника податків в органі державної податкової служби. Довідка про взяття на облік платника

податків за формою № 4-ОПП є єдиним документом, який підтверджує взяття платника податків на облік в органі державної податкової служби.

Роботодавці та інші особи відповідно до Законодавства сплачують страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Статусу платників страхових внесків до Пенсійного фонду України вони набувають з дня взяття їх на облік територіальним органом Пенсійного фонду.

Взяття на облік в Пенсійному фонді України страхувальників – юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування здійснюється на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором згідно із Законом, не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від них заяви, за встановленою формою.

Заяву зазначені страхувальники подають в 10-денний строк з дня прийняття рішення про створення установи, організації. Для взяття на облік в органах Пенсійного фонду України зазначеним страхувальникам разом із заявою потрібно подати завірені копії таких документів: рішення про створення установи, організації; довідки про внесення до ЄДРПОУ, присвоєння ідентифікаційного коду органом статистики для юридичних осіб; установчих документів. Повідомлення про взяття на облік страхувальника як платника страхових внесків надсилається страхувальнику наступного робочого дня з дня взяття на облік. Після завершення вказаних реєстраційних дій, підприємству необхідно отримати дозвіл на печатку, виготовити печатку та відкрити рахунок у банку [40].

Порядок створення та реєстрації громадської організації

Згідно статті 1 Закону України «Про об'єднання громадян» Об'єднанням громадян є добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод. Об'єднання громадян, незалежно від назви (рух, конгрес, асоціація,

фонд, спілка тощо) відповідно до цього Закону визнається політичною партією або громадською організацією.

Для створення громадської організації необхідним є проведення ряду заходів. Рішення про заснування громадської організації може бути прийняте на загальних зборах учасників у складі не менше 3 осіб. Одночасно затверджується статут громадської організації і обираються керівники її органів. Протокол, який підписується головою на зборах та секретарем, має містити: чітко викладене рішення зборів про створення громадської організації та затвердження її назви, про затвердження статуту громадської організації про обрання керівних органів громадської організації відповідно до статуту. На зборах потрібно встановити відомості про засновників: прізвище, ім'я, по-батькові особи, рік народження, місце постійного проживання, ідентифікаційні коди кожного із засновників) [19].

Легалізація громадської організації може бути проведена двома шляхами: шляхом повідомлення та шляхом реєстрації.

1) легалізація громадської організації шляхом повідомлення.

Для легалізації шляхом повідомлення необхідно подати заяву, підписану не менш як трьома учасниками громадської організації або її уповноваженими представниками, в якій вказується прізвище, ім'я, по батькові засновників громадської організації або їх уповноважених представників, рік народження, місце постійного проживання, назва організації і місцезнаходження центральних статутних органів, основна мета діяльності громадської організації. Підписи на такій заяві повинні бути нотаріально посвідчені.

Загалом це зручний спосіб, проте в такому разі організація не отримує статусу юридичної особи, а отже не може бути суб'єктом цивільно-правових відносин.

2) легалізація громадської організації шляхом реєстрації.

Для реєстрації громадської організації необхідно подати наступні документи:

1. Заява до органу реєстрації. У даному випадку підписи також повинні бути нотаріально засвідчені.
2. Статут в двох примірниках.
3. Протокол загальних зборів, які затвердили статут.
4. Відомості про склад засновників центральних статутних органів.
5. Дані про наявність або відсутність місцевих осередків, підтверджені протоколами конференцій (зборів).
6. Документ про сплату реєстраційного збору.
7. Відомості про засновників об'єднання громадян або спілок об'єднань громадян (для громадян – із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові, року народження, місця постійного проживання; для спілок об'єднань громадян – назви об'єднання, місцезнаходження вищих статутних органів, а також доданням копії документа про легалізацію).
8. Документ, який підтверджує місцезнаходження громадської організації [17].

Заява про реєстрацію місцевої громадської організації розглядається у 3-денний строк(робочі дні) після надходження документів. Рішення про реєстрацію або відмову в ній заявнику повідомляється не пізніше наступного робочого дня після його прийняття. У разі реєстрації громадської організації засновникові видається свідоцтво про реєстрацію встановленого зразка.

Наступним є кроком є звернення в управління статистики з наступними документами, необхідними для реєстрації:

1. Нотаріально посвідчену копію статуту.
2. Нотаріально посвідчену копію свідоцтва про реєстрацію.
3. Квитанцію про сплату реєстраційного збору.
4. Облікову картку, яка видається і заповнюється безпосередньо в управлінні статистики.
5. Квитанцію про внесення плати за видачу довідки та відповідної кількості її завірених копій.

У органи державної податкової служби необхідно подати наступні документи:

1. Заява на ім'я начальника районної (міської) податкової адміністрації про взяття громадської організації на облік.
2. Нотаріально посвідчена копія статуту громадської організації.
3. Нотаріально посвідчена копія свідоцтва про реєстрацію.
4. Довідка про взяття на облік від управління статистики.
5. Протокол установчих зборів громадської організації.
6. Відомості про засновників громадської організації.
7. Наказ (рішення, протокол) про призначення (обрання) виконавчого керівника громадської організації.
8. Наказ про призначення головного бухгалтера ГО.
9. Оригінал статуту.

Окрім зазначеного, потрібно одержати дозвіл у дозвільній системі УМВС на виготовлення печатки. Для одержання вказаного дозволу необхідно подати ряд документів:

- заяву на ім'я начальника дозвільної системи про виготовлення печатки та штампів з ескізами по 2 примірника на кожен печатку або штамп;
- нотаріально посвідчену копію свідоцтва про реєстрацію громадської організації;
- виписку із статуту громадської організації (частини, що стосується права громадської організації мати печатки або штампи) за підписом керівника громадської організації;
- оригінали статуту та свідоцтва про реєстрацію громадської організації;
- квитанцію про сплату збору за надання дозволу.

Дозвіл на виготовлення видається через тиждень після подачі документів. На оригіналі свідоцтва про реєстрацію ставиться відповідний

штамп про надання дозволу і повертається по одному примірнику ескізів печатки і штампів з відміткою про дозвіл на їх виготовлення.

За умови використання громадською організацією найманої праці необхідно також звернутися в органи Пенсійного фонду України та Фондів соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонді соціального страхування на випадок безробіття, Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

В органи ПФУ подаються наступні документи: копія статуту громадської організації; копія свідоцтва про реєстрацію громадської організації; копія довідки з управління статистики про взяття на облік громадської організації. заява про реєстрацію.

У органи Фондів соціального страхування необхідно подати наступні документи: копії статуту громадської організації; копії свідоцтва про реєстрацію громадської організації [17, 24, 57].

Громадське об'єднання, яке має намір здійснювати діяльність із статусом юридичної особи або без такого статусу, підлягає державній реєстрації в порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», протягом 60 днів з дня проведення установчих зборів.

Розмір адміністративного збору за державну реєстрацію: 0,3 мінімальної заробітної плати (410 грн.) - за державну реєстрацію змін до відомостей про громадське. У подвійному розмірі адміністративного збору за відповідну реєстрацію - 820 грн. - у разі державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу протягом шести годин після надходження документів для державної реєстрації, крім вихідних та святкових днів. У п'ятикратному розмірі адміністративного збору за відповідну реєстрацію - 2050 грн. – у разі державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу протягом двох годин після надходження документів для державної реєстрації, крім вихідних та святкових днів.

У разі подання на державну реєстрацію документів в електронній формі справляється 75 відсотків адміністративного збору, встановленого для даної послуги.

Загальні вимоги до оформлення документів, що подаються для державної реєстрації:

- документи мають бути викладені державною мовою та додатково, за бажанням заявника, - іншою мовою (крім заяви про державну реєстрацію);
- текст документів має бути написаний розбірливо (машино друком або від руки друкованими літерами);
- документи не повинні містити підчищення або описки, закреслені слова та інші виправлення, не обумовлені в них, орфографічні та арифметичні помилки, заповнюватися олівцем, а також містити пошкодження, які не дають змоги однозначно тлумачити їх зміст;
- документи в електронній формі мають бути оформлені згідно з вимогами, визначеними законодавством;
- заява про державну реєстрацію підписується заявником. У разі подання заяви про державну реєстрацію поштовим відправленням справжність підпису заявника повинна бути нотаріально засвідчена;
- установчий документ юридичної особи викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками) або уповноваженими ними особами;
- документи, видані відповідно до законодавства іноземної держави, повинні бути легалізовані (консульська легалізація чи проставлення апостилю) в установленому законодавством порядку, якщо інше не встановлено міжнародними договорами;
- документ, викладений іноземною мовою, повинен бути перекладений на державну мову із засвідченням вірності перекладу з однієї мови на іншу або підпису перекладача в установленому порядку;

- документи для державної реєстрації можуть подаватися у паперовій або електронній формі;
- у паперовій формі документи подаються особисто заявником або поштовим відправленням;
- якщо документи подаються особисто, заявник пред'являє свій паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України, або паспортний документ іноземця, або посвідчення особи без громадянства, або посвідку на постійне або тимчасове проживання;
- у разі подання документів представником додатково подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що засвідчує його повноваження [55].

Документи в електронній формі подаються заявником через портал електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку державної реєстрації юридичної осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи.

Уся відповідальність за виготовлення і використання круглих печаток (в т.ч. і кримінальна) тепер лежить на керівниках особисто на всіх фізичних осіб, які мають необхідність використовувати круглі печатки у своїй діяльності. Всі круглі печатки, виготовлені в нашій компанії обов'язково реєструються, відбитки зберігаються в архіві. При виникненні необхідності ідентифікації своєї круглої печатки, виготовленої в нашому офісі, за першим запитом ми надамо офіційний лист-підтвердження.

Печатка має містити зображення Державного Герба України, назву організації, прізвище, ім'я та по батькові (якщо це необхідно), найменування фізкультурно-спортивної організації. Виготовлення печаток здійснюється підприємствами (штемпельно-граверними майстернями) згідно з чинним законодавством.

Кліше - це гумовий або полімерний елемент печатки, який може мати різні форми (круглу, прямокутну, овальну, трикутну та ін.) і виготовляється, враховуючи вимоги замовника. Після змочування кліше в фарбу (чорнило), і подальшого віддруковування на папері, ми отримуємо відбиток із зображенням і текстом, які хотів наш замовник. Багато людей не знають, що таке печатка. Вони вважають, що печатка і кліше - це одне і те ж. Тому в розділі печатка у нас розміщені кліше, а точніше їх відбитки.

Оснастка - це те, до чого кріпиться кліше. Її можна вибрати у нас на сайті в розділі оснащення, в залежності від своїх уподобань. Оснащення бувають автоматичні і ручні. Виготовляються з пластику, дерева і заліза.

Факсиміле, або як його ще називають, підпис факсиміле - це точна копія підпису, зроблена у вигляді печатки або штампа, і призначена для спрощення та зменшення часу роботи з документами. Можна сказати, що факсиміле - це маленький помічник для середнього та великого бізнесу.

Для того щоб виготовити круглу печатку необхідно:

- копія виписки про державну реєстрацію
- ідентифікаційний код (номер) фізкультурно-спортивного клубу.

Для отримання готової печатки необхідно паспорт або його копію; \

Щоб виготовити факсиміле потрібно:

- поставити підпис на чистому аркуші паперу кілька разів бажано чорної гелевою ручкою і привезти до нас в офіс
- або відсканувати підпис з роздільною здатністю в 1200 dpi і відправити електронною поштою
- або приїхати особисто в офіс і через 20 хвилин забрати готове факсиміле

Знищення печаток здійснюється внутрішнім актом підприємства у присутності керівника, гол. бухгалтера та особи, відповідальної за використання та зберігання печаток в організації [27].

Порядок виготовлення печатки.

Для виготовлення печатки особа, яка зареєструвала діяльність, зобов'язана звернутися до будь-якого підприємства (штемпельно-граверної майстерні) та здійснити замовлення на виготовлення печатки.

Печатка має форму правильного кола діаметром 45 мм, краї печатки обрамлено бортиком завтовшки 1 мм. По бортику за годинниковою стрілкою інверсним мікрошрифтом розміщується напис, який містить:

- повне найменування фізкультурно-спортивного клубу;
- текст «Назва фізкультурно-спортивного клубу»;
- прізвище, ім'я та по-батькові директора фізкультурно-спортивного клубу.

Складові цього напису розділяються семикутними зірочками. По зовнішньому колу Печатки зліва направо центровим способом розміщуються: верхнім рядком - напис «Назва фізкультурно-спортивного клубу»; нижнім рядком - повне найменування фізкультурно-спортивного клубу із зазначенням територіального поділу, напис закінчується семикутною зірочкою.

На нижньому стику напису «Фізкультурно-спортивний клуб» розміщується напис, що містить прізвище, ім'я та по-батькові директора, який з обох боків виділено семикутними зірочками. Усі написи виконано спеціальним шрифтом (Arial).

У центрі печатки розміщується зображення малого Державного Герба України, яке обрамляється колом діаметром 24 мм (товщина лінії - 0,1 мм). Для підвищення захищеності вільна від зображення частина кола заповнюється складним малюнком. Вільна від зображення частина кола між бортиком і написом на зовнішньому колі заповнюється захисним растровим зображенням. Печатка виготовляється з гуми або поліуретану. Для Печатки використовується штемпельна фарба синього кольору [10].

Директор фізкультурно-спортивного клубу зобов'язаний у строк, що не перевищує 20 календарних днів з дня реєстрації власної діяльності,

надіслати до головного управління юстиції інформацію про виготовлення печатки з доданим зразком її відбитка.

У разі пошкодження або знищення печатки директор фізкультурно-спортивного клубу негайно подає заяву про цей факт до головного управління юстиції, яке робить запис про це в реєстраційній справі. Повторне виготовлення печатки відбувається в порядку та з дотриманням відповідних вимог.

Порядок знищення печатки.

Печатка знищується у разі припинення діяльності фізкультурно-спортивного клубу. Особа, діяльність якої припинена, зобов'язана протягом одного місяця з дня отримання копії наказу передати до головного управління юстиції печатку, про що складається відповідний акт про прийняття печатки, який зберігається в реєстраційній справі.

У випадку смерті директора фізкультурно-спортивного клубу на наступний робочий день за днем, коли головне управління юстиції отримало повідомлення про смерть, з числа посадових осіб головного управління юстиції за наказом головного управління юстиції утворюється тимчасова комісія у складі трьох осіб (далі - Комісія), що протягом 10 днів з часу утворення має провести вилучення печатки та скласти відповідний акт за формою.

Печатка підлягає знищенню Комісією в день її вилучення. Про знищення печатки складається акт знищення печатки, у якому зазначаються найменування територіального округу, в якому було зареєстровано фізкультурно-спортивний клуб, прізвище, ім'я та по-батькові, номер свідоцтва про право на зайняття відповідної діяльністю та дата його видачі, реєстраційне посвідчення і дата його видачі, дата складання акта й назва адміністративно-територіальної одиниці, в межах якої здійснює повноваження головне управління юстиції, інформація про склад Комісії із зазначенням прізвищ, імен, по батькові та посад осіб, що діють у її складі,

підстави для знищення, а також робиться відбиток печатки, яка знищується, і зазначається спосіб її знищення [36].

Акт про знищення печатки підписується головою Комісії та її членами. Печатка знищується після підписання акта шляхом розрізання її основної круглої гумової чи поліуретанової частини хрест-навхрест.

Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Взяттю на облік або реєстрації у контролюючих органах підлягають всі платники податків. Взяття на облік у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів, а також самозайнятих осіб здійснюється незалежно від наявності обов'язку щодо сплати того або іншого податку та збору.

З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік у контролюючих органах за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку) [26].

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може прийняти рішення про зміну основного місця обліку великого платника податків.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18-22. – 144 с.
2. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України. Кол. авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін. / За заг. ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.

3. Підприємницьке право: підручник / За ред. О.В. Старцева. – К.: Істина, 2005. – 600 с.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р. в редакції Закону від 01 січня 2007р. // Офіційний вісник України. – 2003. - № 25. – 1172 с.
5. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 36. – 299 с.
6. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України від 23 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 20. – 82 с.
7. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. - № 39. – 131 с.
8. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. А.С.Васильева, О.П. Подцерковного. - Х.: ООО «Одиссей», 2005. – 464 с.
9. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44. – 356 с.
10. Щербина В.С. Господарське право: навч. посібник. - 3-е вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 656 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте процедура реєстрації фізкультурно-спортивного клубу в державних органах влади.
2. Охарактеризуйте процедуру виготовлення печатки.
3. Охарактеризуйте процедуру обліку у податкових органах та позабюджетних фондах.

Модуль 3

Характеристика діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів за цільовим призначенням

Змістовий модуль 5. Особливості діяльності дитячо-юнацьких спортивних клубів.

Тема 7. Діяльність дитячо-юнацьких спортивних клубів.

- Історія виникнення дитячо-юнацьких спортивних клубів.
- Діяльність дитячо-юнацьких клубів фізичної підготовки на сучасному етапі.
- Організаційні форми фізичного виховання та розвитку шкільного спорту в закордонних країнах.
- Організаційна модель дитячо-юнацького спортивного клубу.
- Закордонний досвід організації спортивної роботи зі шкільною молоддю.

Дитячо-юнацькі клуби фізичної підготовки (ДЮКФП) початково створювалися як альтернатива дитячо-юнацьким спортивним школам. Ухвалою Колегії Держутворення СРСР від 21 квітня 1989 р. було визнано необхідним створити новий тип позашкільних установ фізкультурного профілю - дитячо-юнацькі клуби фізичної підготовки. Встановлювалося, що основною задачею клубів є здійснення фізкультурно-оздоровчої і виховної роботи серед дітей і підлітків, надання всебічної допомоги загальноосвітнім школам в організації позакласної фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи.

Узагальнення досвіду показує, що дитячо-юнацький клубний рух продовжує успішно розвиватися, а клуби є ефективною організаційною формою.

Проаналізуємо у зв'язку з цим результати наукового експерименту, проведеного кандидатом педагогічних наук Н.С. Федченко, директором ДЮКФП № 1 «Юність». Для забезпечення ефективності управління і

координації спортивно-масових і фізкультурно-оздоровчих заходах в загальноосвітніх школах створені філії клубу за територіальною ознакою (у муніципальних округах) на базі загальноосвітніх шкіл. Філія клубу в своїй структурі має шкільні спортивні клуби (ШСК) різної фізкультурно-спортивної спрямованості по інтересах дітей.

Адміністрація клубу ухвалює рішення про відкриття філій ДЮКФП, яке закріплюється наказом його директора про призначення завідувача філією [17].

Філія клубу об'єднує всі загальноосвітні школи регіону. Робота будується на основі добровільності, демократії, гласності, ініціативи, творчості і відповідальності всіх вчителів загальноосвітніх шкіл муніципалітету (регіону). Засідання ради філії проводяться відповідно до плану роботи. Для проведення спортивно-масових заходів регіональна філія використовує спортивні споруди загальноосвітніх шкіл муніципалітету, парки культури і відпочинку, природні водоймища, лижні і кросові траси.

Дитячо-юнацький спортивний клуб створюються на базі загальноосвітніх шкіл згідно наказу його директора. ДЮСК надає всесвітню допомогу в організації позакласної роботи регіональним філіям клубу.

Відповідно до статуту діяльність ДЮСК здійснюється в трьох організаційно-методичних формах:

- загальнофізична підготовка (секційна робота по інтересах дітей і підлітків);
- спеціальна фізична підготовка (секційна робота по вибраному виду спорту);
- організаційно-масова і методична робота (регіональний організаційно-методичний центр).

Чіткий взаємозв'язок ДЮСК із загальноосвітніми школами - одна з основних умов розвитку масовості фізичної культури серед школярів. Завданням відділу організаційно-масових заходів і методичної роботи є

організація і проведення спортивно-масової роботи і надання методологічної допомоги вчителям і вчительським колективам.

Координація і керівництво діяльністю загальноосвітніх шкіл по питаннях фізичного виховання здійснюється в наступних формах:

- систематичне проведення семінарів з тем майбутніх спортивно-масових заходів:

- проведення спортивних свят і фестивалів; проведення організаційно-методичних нарад, що мають координаційний і настановний характер, координація планів роботи клубу і шкіл на навчальний рік;

- засідання педагогічних і методичних рад клубу за участю вчителів фізичної культури шкіл і ін.

Аналіз результатів показав, що ДЮОСК є однією з ефективних організаційно-методичних форм фізичного виховання дітей і підлітків в сучасних умовах.

Узагальнення і систематизація зарубіжного досвіду показує, що у всіх країнах світу фізичне виховання входить в програми навчання загальноосвітніх шкіл і додатково проводиться спортивна робота серед школярів у позаучбовий час в різних організаційних формах [33].

Узагальнення зарубіжного досвіду показує, що:

- у всіх цивілізованих країнах признається крайня необхідність у фізичному і спортивному вихованні в школах протягом всього періоду навчання. У більшості зарубіжних країн уроки фізичної культури проводяться не рідше за три рази на тиждень, причому найбільша кількість годинника доводиться на молодший шкільний вік, найсприятливіший для направленою керівництва фізичним розвитком;

- у шкільних програмах різних країн спостерігається поступове збільшення кількості видів спорту і спортивних дисциплін при все зростаючій значущості спортивних і рухомих ігор як найбільш ефективного засобу всебічного виховання молоді;

- у різних країнах позакласні і позашкільні форми фізкультурно-спортивної роботи органічно доповнюють уроки фізичної культури, будучи складовою частиною національних систем фізичного виховання школярів.

Таблиця 3

Організаційні форми дитячо-юнацького спорту в зарубіжних країнах

Країна	Організаційні форми дитячо-юнацького спорту
Австрія	Школа із спортивним ухилом, в якій що вчаться, здобуваючи загальну освіту тренуються для досягнення успіхів у вибраному виді спорту
Німеччина	Шкільна спортивна секція і добровільне спортивне суспільство; спортивна школа продовженого дня
Італія	Асоціація - шкільна спортивна група. Заняття проводяться під керівництвом викладачів фізичного виховання після уроків два-три рази на тиждень. Загальна тривалість занять - 6 годин в
Сполучені штати Америки	Ініціативний спортивний клуб або група, що створюються в школі. Працюють під керівництвом батьків. Роботу веде шкільний спортивний директор, в обов'язки якого входить збір плати за заняття, складання розкладу занять, наймання тренерів, організація спортивних змагань і тому подібне
Франція	Спортивна асоціація, що створюється в школі. Керівництво здійснює викладач фізичного виховання
Японія	Спортивний клуб. Програма додаткових занять спортом у поза навчальний час, де заняття є обов'язковими для всіх середніх класів, що вчаться. Кожен школяр зобов'язаний відвідувати заняття в спортивному клубі не менше одного разу на тиждень. Спостереження фахівців показали, що зараз близько 60% японських школярів середніх класів займаються в спортивних клубах не менше восьми годин в тиждень

Спостерігається тенденція робити шкільні програми фізичного виховання досить гнучкими, дозволяючими вчителю вносити зміни в зміст навчання залежно від віку і підлоги тих, що угамовуються, клімато-географічних і матеріальних умов, національних цінностей і традицій. У програму обов'язкових і позакласних занять все частіше включаються національні види спорту і фізичних вправ, характерні для тієї або іншої країни.

У багатьох країнах (Австрія, Німеччина, США, Франція, Японія і ін.) чітко позначилася тенденція до активного використання в шкільній системі фізичного виховання спортивних змагань як одного з найбільш ефективних засобів прояву фізичних здібностей і відбору спортивних талантів. У школах зарубіжних країн створені організаційні «ячейки» шкільного спорту, яким делеговано право реалізувати задачі шкільної державної програми: розвиток фізичних здібностей і відбір спортивних талантів, організація спортивних тренувань і проведення спортивних змагань. Такими організаційними «осередками» шкільного спорту є: у Італії - шкільні спортивні групи (асоціації), в США - ініціативні спортивні клуби, у Франції - спортивні асоціації, в Японії - спортивні клуби і так далі.

У більшості зарубіжних країн дуже популярні періодичні національні цільові програми фізкультурно-спортивних заходів (кампаній), що проводяться, для дітей і підлітків (наприклад, «Тиждень шкільного спорту» в Австрії, «Молодь тренується для Олімпіади» в Германії, «Ківі-спорт» в Новій Зеландії і тому подібне) [3].

У міру того як дитячо-юнацький спорт ставав все більш соціально значущим масовим явищем, державні органи поступово починали створювати у складі урядів підрозділи, відповідаючи за розвиток шкільного спорту, а також подавати йому фінансову підтримку.

Фахівці, громадськість і уряди більшості зарубіжних країн, стурбовані недостатнім рівнем фізичного розвитку школярів, не задоволені існуючим

положенням і наполегливо шукають шляхи поліпшення фізичного виховання учнів.

Зарубіжні наукові фахівці (Д. Басвел, К. Ескотт-елец Д. Ендрюс і ін.) ведуть наукові пошуки шляхів ширшого включення шкільного фізичного виховання в систему суспільних цінностей і стосунків, з тим щоб «перекинути місток» між школами, з одного боку, і суспільними центрами дозвілля і пропаганди здорового способу життя і багаторічними заняттями спортом і фізичною культурою - з іншою.

З кожним роком кількість всеукраїнських дитячих і молодіжних об'єднань, відповідно до даних Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту (з грудня 2010 року - Міністерство освіти, науки, молоді і спорту України) та Міністерства юстиції України невпинно зростає.

Станом на 1 січня 2010 року в Україні було зареєстровано 195 всеукраїнських громадських дитячих та молодіжних організацій і спілок. Водночас динамічно відбувається процес становлення регіональних структур. На регіональному рівні у сучасних умовах функціонує понад 7 тис. громадських дитячих та молодіжних організацій. Процес регіоналізації - позитивне явище, оскільки відповідає загальному спрямуванню соціальної політики, наближує молодіжні та дитячі організації до особистості, розв'язання її проблем. Це також відповідає світовим тенденціям: наприклад, у Данії 86%, Німеччині, Великій Британії, Бельгії - 60% членів молодіжних організацій є учасниками саме регіональних структур .

Щороку в Україні збільшується і кількість громадських дитячих та молодіжних організацій, які мають статус міжнародних. Зокрема, станом на 2015 р. у Міністерстві юстиції України було зареєстровано 24 такі організації [7].

Зважаючи на постійне зростання кількості громадських дитячих та молодіжних організацій в Україні, постає проблема їх класифікації, виокремлення основних груп чи типологій. Нині існує кілька підходів до визначення критеріїв класифікації дитячих та молодіжних організацій:

марксистський, психологічний, юридичний, ідеологічний та ін. Відповідно до них громадські дитячі та молодіжні організації класифікують за їх організаційними формами, кількісним і якісним складом, суб'єктом створення, громадським статусом тощо. Педагог Людмила Алієва запропонувала класифікувати дитячі громадські організації за кількома критеріями:

1. Згідно з цілями, завданнями і змістом діяльності виокремлюють об'єднання: орієнтовані на соціалізацію особистості дитини, її громадянське становлення, гармонізацію особистісного і суспільного, індивідуального і колективного начал; соціально-індивідуальної спрямованості; пов'язані з початковою професійною підготовкою дітей; зорієнтовані на патріотичне, громадянське виховання, політичні (для молоді); культурологічного і практичного спрямування; зосереджені на утвердженні здорового способу життя (спортивні, туристичні).

2. За ідеологічною ознакою організації поділяють на: світські; релігійні; загальнолюдської спрямованості; вузько національної орієнтації.

3. За ступенем самостійності, відкритості, демократичності виокремлюють:

- відносно самостійні об'єднання, що мають статус юридично оформленої структури і діють як партнери з іншими структурами;
- базові організації численних дорослих громадських організацій чи рухів.

4. За характером взаємозв'язку з державними і громадськими структурами розрізняють об'єднання:

- які взаємодіють з державними структурами: школами, установами додаткової освіти, дитячими будинками - інтернатами, закладами культури, науки тощо;
- які взаємодіють з дорослими і молодіжними громадськими об'єднаннями та рухами;
- які взаємодіють з приватними, комерційними структурами.

З метою створення комплексної типології молодіжних об'єднань український дослідник Валентин Якушик згрупував головні критерії їх класифікації у блоки:

- 1) соціальна база молодіжного об'єднання;
- 2) специфіка генези організаційних принципів та структури молодіжного об'єднання;
- 3) особливості системи функцій, здійснюваних молодіжним об'єднанням;
- 4) роль молодіжного об'єднання в суспільстві;
- 5) вплив молодіжного об'єднання на суспільні процеси.

Багато науковців, зокрема О. Корнієвський, П. Мартин, А. Скрипник, основним критерієм розроблених ними типологій молодіжних організацій у сучасній Україні обрали функції, які виконують ці об'єднання у суспільстві.

Молодіжні об'єднання класифікуємо за характером діяльності: молодіжні філії політичних партій; громадсько-політичні організації молоді; молодіжні релігійні організації; молодіжні фахові об'єднання, організації за інтересами; благодійні фонди для молоді та молодіжні благодійні фонди; національні молодіжні організації; студентський рух; молодіжні партії.

Детальну класифікацію громадських молодіжних об'єднань пропонує Ю. Поліщук. Орієнтуючись на пріоритет діяльності, особливості світоглядних позицій, національний і віковий, склад він виокремлює 20 груп громадських молодіжних організацій: спрямовані на поглиблення демократичних процесів та побудову громадянського суспільства в Україні; саморозвивальні та самовиховні; професійні; правозахисні; науково-дослідницькі; зорієнтовані на розвиток міжнародного співробітництва з молоддю інших країн; волонтерські; соціальної взаємодопомоги; об'єднання студентської молоді; об'єднання жіночої молоді; мистецько-культурологічні; фольклорні; екологічні; історично-просвітницькі; патріотичні; об'єднання національних меншин; спортивно-туристичні;

об'єднання світського характеру, але релігійної спрямованості; релігійні; об'єднання молоді окремих підприємств [33].

Ю. Поліщук також окремо виділяє чотири групи об'єднань, які займаються виховною роботою з дітьми та підлітками: виховні і саморозвивальні; спортивно-туристичні; екологічні; патріотично-виховні.

Аналіз різних наукових підходів до класифікації громадських дитячих і молодіжних організацій дає змогу побачити спектр сучасного дитячого і молодіжного руху, виділити тенденції та перспективи його розвитку.

Література

1. Корнієвський О. Сучасний стан молодіжного руху та його оцінка молоддю / О. Корнієвський // Політологічні читання. – К., № 2. – 1993. – С.19-23.
2. Про молодіжні та дитячі громадські організації: закон України від 1 груд. 1998 р. / Верховна Рада України. - № 281. – 23 с.
3. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : закон України від 23 берез. 2000 р. № 1613 / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К. : Парламент. вид-во, 2000. – 28 с.
4. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні : дис. ... д-ра. пед. наук :05 / Поліщук Юрій Йосипович. - Тернопіль, 2005. - 444 с.
5. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
6. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури: [навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Фізичне виховання»] / І.І. Приходько . – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2013. – 178 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте історію виникнення дитячо-юнацьких спортивних клубів.
2. Визначте основні напрямки діяльності дитячо-юнацьких клубів фізичної підготовки на сучасному етапі.
3. Назвіть основні відмінності організаційних форм фізичного виховання та розвитку дитячо-юнацького спорту в закордонних країнах.

4. Охарактеризуйте організаційну модель дитячо-юнацького спортивного клубу.
5. Проаналізуйте закордонний досвід організації спортивної роботи з молоддю.

Тема 8. Закордонні фізкультурно-оздоровчі клуби.

- Класифікація закордонних фізкультурно-оздоровчих клубів, основні напрямки їхньої діяльності.
- Моделі функціонування ФОК у різних країнах.
- Порівняльний аналіз побудови основних напрямків спортивної клубної роботи у розвинутих країнах світу.
- Визначення позитивного закордонного досвіду клубної роботи з різними групами населення.
- Знайомство з вирішенням кадрових питань у закордонних ФОК.
- Особливості організації роботи в ФОК, що відносяться до різних форм власності.

Аналізуючи зарубіжну літературу по спорту, фізичному вихованню і спортивній рекреації, слід мати на увазі, що зарубіжні автори не використовують звичного для нас терміну «фізична культура». За кордоном рідко уживається і словосполучка «масовий спорт». Зазвичай для позначення цього виду спортивної діяльності використовуються терміни «спорт для всіх» або «рекреаційний спорт», а також фітнес.

У США розрізняють наступні види спортивної діяльності:

- невимушений спорт, або, як його називають в Європі, «Спорт для всіх»;
- організований спорт, який включає шкільний і студентський спорт, спорт в різних клубах, асоціаціях, спорт вищих досягнень, включаючи олімпійський (останній спортивні керівники все ще продовжують називати «любительським спортом»);

- професійний спорт;
- фітнес (англ. fitness - пристосованість, витривалість), під яким розуміється: система фізичних вправ, збалансованого харчування і здорового, активного способу життя та ін.

Всіма перерахованими видами діяльності в зарубіжних країнах займаються різні люди і різні організації. Але всіх їх об'єднує одна загальна організаційна основа - основною організаційною формою менеджменту всіх перерахованих видів діяльності є клуб - спортивний, оздоровчий або спортивно-оздоровчих. Проаналізуємо спортивно-оздоровчі клуби, тобто по зарубіжній термінології - фітнес-клубів [3].

Класифікація зарубіжних клубів.

Аналіз менеджменту в зарубіжному спорті показує, що в країнах з ринковою економікою функціонують різні типи клубів спортивно-оздоровчої спрямованості. Так, відомий американський фахівець спортивно-оздоровчої індустрії М. Уолф виділяє наступні види клубів:

- комерційні оздоровчі центри і атлетичні клуби;
- приватні спортивно-оздоровчі клуби;
- оздоровчі центри чи клуби в готелях, великих будівлях, в парках;
- клуби, що належать різним асоціаціям;
- спортивно-оздоровчі клуби або центри корпорацій, фірм, компаній;
- центри або клуби серцево-судинної реабілітації;
- спортивно-медичні центри або клуби;
- любительські та професійні клуби з видів спорту.

Багато клубів входять в різні асоціації, такі як Корпорація клубів Америки, Корпорація здоров'я і тенісу, Асоціація клубів вищого розряду, а також інші численні громадські асоціації.

Залежно від контингенту тих, що займаються розрізняють наступні типи клубів:

- дитячі;
- шкільні (оздоровчі, з видів спорту та по інтересам);

- студентські (оздоровчі та з видів спорту);
- на підприємствах і фірмах (оздоровчі та з видів спорту);
- за місцем проживання, в парках (оздоровчі та з видів спорту);
- при лікарнях, поліклініках і на курортах (лікувально-оздоровчі);
- спортивні клуби з видів спорту;
- для жінок;
- для сімей.

З економічної точки зору розрізняють суспільні (муніципальні) і приватні спортивні клуби. Суспільні спортивні клуби фінансуються з національного, провінційних або муніципальних бюджетів. Приватні клуби фінансуються приватним капіталом, і їх діяльність повністю залежить від власника клубу.

Розрізняють також комерційні і некомерційні спортивні клуби. В цьому випадку критерій класифікації клубів - можливість отримання прибутку. Суспільні спортивні клуби - це, як правило, некомерційні (нон-профітні) організації, приватні клуби - типові комерційні організації.

Громадські (муніципальні) і приватні спортивно-оздоровчі клуби розрізняються між собою по багатьом параметрам: цільовій спрямованості, економічним механізмам, ефективності роботи.

Кожен клуб відповідно до своєї функціонально-цільової спрямованості вибирає і навчально-тренувальні програми. Аналізуючи програми зарубіжних спортивних клубів, слід зазначити, що вони зорієнтовані на спортивні інтереси і потреби населення в заняттях різними видами спорту і фізичної підготовки. Для цього за кордоном за замовленням спортивних клубів систематично проводяться соціологічні опити населення [22].

Американська модель фізкультурно-спортивного клубу. У Лас-Вегасі (США) розташований один з кращих американських спортивно-оздоровчих клубів «Грін Валлей Атлетік Клуб». Генеральним менеджером клубу є один з найвідоміших і кваліфікованих менеджерів США Херб Ліпсман. У 1989 році фірма «Американ Невада Корпорейшн» пішла на ризик і створила в

передмісті на східній околиці Лас-Вегаса спортивно-оздоровчий клуб, що займає 12 кв.м території. У Лас-Вегасі проживає 34 тис. жителів, 8 тис. з котрих - члени цього клубу. Керівництво клубом здійснює адміністрація, директором якої є Херб Ліпсман. Адміністрація фітнес-клубу разом з генеральним директором включає його заступника, бухгалтера, менеджера з маркетингу, керівника тенісної секції і директора по роботі з персоналом. Їм допомагають 20 керівників секцій по аеробіці, фітнесу, обслуговуванню членів клубу і так далі, яким, в свою чергу, підкоряються 175 інструкторів, з яких 50 є штатними. Крім того, клуб має підтримку комісії муніципальних представників, що виконують виключно освітницьку функцію.

Філософія клубу свідчить: «Ми хочемо створити в нашому клубі атмосферу, в якій кожен член при першій-ліпшій можливості буде добре себе відчувати».

Скандінавська модель фітнес-клубу В якості такої представляємо узагальнену модель «середньостатистиченого» спортклубу Швеції, яку намалював Бенгт Сивіліус (генеральний секретар Шведської конфедерації спорту) на міжнародній зустрічі, проведеною в Сочі (1996 р.) і присвяченою правовим, економічним і управлінським аспектам клубного руху в спорті. У Швеції є близько 45 тис. спортивних клубів, в яких займається кожен четвертий мешканець. Спортивний клуб навіть у самому невеликому населеному пункті створюється суто на добровільній основі. Об'єднують людей в клубі загальні інтереси. Для створення спортивного клубу необхідно три умови: статут клубу, його керівний орган – виконавський комітет і назва. Організаційною структурою спортивного клубу, на думку Б. Сивіліуса, є його статут. Найвищий орган управління – щорічні загальні збори членів клубу. У шведському спортклубі вся робота будується на громадських засадах [30].

У зарубіжних країнах діють різні види клубів – суспільні (муніципальні) і приватні, комерційні і некомерційні. У різних видах клубів різні і джерела фінансування. Аналіз даних зарубіжних досліджень показує,

що близько 70% комерційних спортивно-оздоровчих клубів відносяться до малого бізнесу, оскільки чисельність працюючих в них складає менше 100 чіл., а розмір річного доходу - до 3,5 млн. дол. Бувають і могутніші клуби. Більш за одного відсотка клубів мають дохід більше 3,5 млн. дол. в рік. Проте дохід приблизно 70% всіх наявних в США спортивно-оздоровчих клубів складає менше 1 млн. дол.

Аналіз зарубіжного фінансового менеджменту показує, що спортивно-оздоровчі клуби і центри нового типу стягують плату зі споживачів на 9-10% більше, а отримують дохід на 12-15% більше, ніж середній клуб, і відповідно швидше розширюють свій бізнес. Для муніципальних (суспільних) спортивно-оздоровчих клубів і некомерційних організацій основним джерелом фінансування є дотації державних органів різного рівня, і перш за все місцевих муніципальних властей. Розміри цих дотацій і відсоток в загальному кошторисі різні в різних клубах і країнах. Далі йдуть членські внески, надання додаткових платних послуг, надходження від спонсорів, ліцензійною діяльності, суспільних фондів і так далі.

Основними джерелами фінансування приватних і комерційних спортивно-оздоровчих клубів в зарубіжних країнах є: членські і вступні внески, складові до 70 % всіх надходжень; надходження від оплати за тренувальні програми і консультації; дохід від оплати додаткових і супутніх послуг, що досягає в деяких клубах 30 %; доходи за рахунок нових членів клубу, більшість закордонних клубів працюють на 70-80 % своїх потенційних можливостей і тому планують зростання числа членів клубу і відповідний фінансовий дохід; дохід від ліцензійної і іншої комерційній діяльності; надходження від спонсорів і добродійних фондів [28].

Слід підкреслити, що менеджери зарубіжних клубів використовують дуже гнучкі системи оплати членських внесків. Типовим прикладом цього може служити досвід стягування членських внесків, встановлених для членів американського клубу.

Зарубіжні фахівці приділяють економічному аналізу діяльності спортивно-оздоровчих клубів дуже велику увагу. У цьому можна переконатися, ознайомившись з рекомендаціями американських фахівців з фінансової діяльності менеджерам фітнес-клубів: необхідний особистий контроль генерального менеджера над усіма статтями витратної частини кошторису. Результативними є порівняння доходів свого клубу з середніми показниками з галузі і відмову від діяльності, потребує витрат, що не укладаються в діапазон загальноприйнятої норми. Необхідний докладний аналіз найбільш крупних статей витрат. Для здійснення контролю за витратами ефективні використання комп'ютера, проведення аналізу протягом всього року і порівняння фінансових доходів з прогнозами. Договори з постачальниками супутніх послуг краще всього здійснювати на конкурсній основі. В цілях скорочення витрат краще всього купувати обладнання спільно з іншими клубами або організаціями.

Останнім часом в США популярна модель фінансового аналізу фітнес-клубів, розроблена К. Хаммером і А. Шварцем. Згідно цієї моделі в клубах слід розрізняти два види витрат: постійні, фіксовані і поточні, експлуатаційні витрати. Пояснення вказаного співвідношення постійних і поточних витрат лежить в самій моделі витрат, по якій керівництво клубу бере з кожного долара 60 центів на експлуатацію, залишаючи 40 центів на постійні витрати [3].

Середнє статистичний спортивно-оздоровчий клуб в США налічує від 1500 до 2000 членів. Клуби, як правило, відкриті по 17 годин в день. Найбільш популярні години роботи - з 16.00 до 20.30 годин.

У США власники комерційних спортивно-оздоровчих клубів як критерій оцінки ефективності роботи клубу використовують співвідношення загального річного прибутку із загальною площею комплексу. Для клубів (центрів) без тенісних кортів використовуються наступні показники: 30 дол. на квадратний фут розцінюється як «задовільно», 35 дол. - як «добре», 40 дол. - як «відмінно».

У зарубіжних клубах прийнята практика до кінця року підводити підсумки діяльності. При цьому обов'язково враховується кількість нових членів клубу, а також тих, хто по якихось причинах покинув клуб. Небагато зарубіжних клубів працюють на повну потужність, тому практично всі вони планують збільшення кількості членів протягом року. Зважаючи на те, що більшість клубів працюють на 70-80% своїх потенційних можливостей, зростання числа членів клубу в рік на 6-8 % вважається задовільним, на 8-10% - хорошим і на 10-12% - відмінним.

Література

1. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
2. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
3. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури та спорту / Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 1995. – 152 с.
4. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / М.И. Золотов., В.В. Кузин, М.Е. Кутепов, С.Г. Сейранов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 432 с.
5. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
6. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури: [навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Фізичне виховання»] / І.І. Приходько . – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2013. – 178 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте американську модель фізкультурно-оздоровчого клубу.
2. Охарактеризуйте скандинавську модель фізкультурно-оздоровчого клубу.
3. Назвіть основні відмінності між зарубіжними та вітчизняними фізкультурно-оздоровчими клубами.

Змістовий модуль 6. Особливості фінансування фізкультурно-оздоровчих клубів

Тема 9. Фінансова діяльність фізкультурно-оздоровчих спортивних клубів

- Джерела фінансування.
- Критерії оцінки фінансової ефективності.
- Особливості системи оподаткування.
- Нова європейська концепція дозвілля.
- Фінансування клубів різної форми власності.
- Досвід формування бюджету закордонних ФОК.
- Фінансовий аналіз діяльності ФОК.
- Пільги, що надаються ФОК в різних країнах світу.

У Законі України «Про фізичну культуру і спорт» передбачається здійснити більш чітке розмежування джерел фінансування суб'єктів сфери фізичної культури і спорту. Колективи фізичної культури проводять відповідні заходи за рахунок членських внесків, коштів власника та уповноваженого ним органу підприємств, установ та організацій або коштів первинної профспілкової організації цих підприємств, отриманих від роботодавця на фізкультурно-оздоровчу роботу відповідно до ст. 44 Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Спортивні клуби здійснюють свою діяльність виключно за рахунок власних коштів та інших джерел не заборонених законодавством. Фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл здійснюється за рахунок коштів власника, відповідного бюджету, фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Школи вищої спортивної майстерності фінансуються засновниками, а спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю за рахунок коштів відповідного бюджету. Центри олімпійської підготовки національних збірних команд утримуються за рахунок центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і

спорту, а регіональних – органами з фізичної культури і спорту місцевих державних адміністрацій. Діяльність Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення здійснюється за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на програми з фізичної культури і спорту, інші центри фінансуються за рахунок місцевих бюджетів і джерел не заборонених законодавством. Центри фізичної культури і спорту інвалідів фінансуються за рахунок коштів державного бюджету через Національний комітет спорту інвалідів України, а також бюджетних асигнувань місцевих бюджетів. Слід відзначити, що діяльність фізкультурно-оздоровчих центрів, фізкультурно-спортивних товариств, національних спортивних федерацій, Всеукраїнської спортивної спілки школярів, студентів, Національного комітету спорту інвалідів, Національного спортивного комітету України, Національного олімпійського комітету України усіляко заохочується державою, яка створює для цього всі необхідні умови, а також цим суб'єктам сфери фізичної культури і спорту може бути надана з боку держави фінансова, організаційна, матеріально-технічна допомога [8].

Критерії ефективності організаційної діяльності фізкультурно-оздоровчого клубу. Оцінювання організаційної ефективності потребує точних економічних критеріїв. Однак єдиної і цілісної методології не створено і донині. Зокрема, тривалий час як критерій ефективності використовували критерій прибутковості. Значно ближчим до істини є цільовий підхід, згідно з яким кожен фізкультурно-оздоровчий клуб – цілеспрямована система, головною метою якої є досягнення заздалегідь визначених цілей. Тому для оцінювання організаційної ефективності необхідна сукупність параметрів ефективності, які відображають міру (ступінь) наближення ФОК до бажаного стану. Параметри ефективності – найважливіші параметри функціонування системи, що дають змогу оцінити якість вирішення проблеми і досягнення поставлених перед системою цілей. Систему критеріїв, за якими може оцінюватись ефективність діяльності ФОК наведено у таблиці 4.

Критерії оцінки ефективності діяльності ФОК

Ознака класифікації		Зміст показника		
Кількість показників	Загальні критерії ефективності	1. Темпи зростання загальних результатів діяльності (обсягів виробництва та реалізації продукції, суми прибутку, частки ринку)		
		2. Рівень загальної рентабельності		
		3. Коефіцієнт фінансової стійкості		
		4. Коефіцієнт платоспроможності		
		5. Зниження витрат		
	Часткові критерії ефективності	Показники ефективності використання трудових ресурсів	1. Темпи зростання продуктивності праці	
			2. Коефіцієнт співвідношення темпів зростання продуктивності праці і темпів зростання заробітної плати	
			3. Частка приросту обсягу виробництва в результаті зростання продуктивності праці	
		Показники ефективності використання матеріально-технічних ресурсів	1. Фондовіддача	
			2. Коефіцієнт обігу оборотних коштів	
3. Коефіцієнт співвідношення приросту товарної продукції до приросту обігових коштів				
4. Матеріаломісткість продукції				
Якісні показники		1. Підвищення рівня якості фізкультурно-спортивних послуг		
		2. Стабільність персоналу ФОК		
	3. Поліпшення умов праці персоналу			

Результативність та ефективність системи менеджменту ФОК.

Результативність системи менеджменту – це її здатність виконувати управлінські функції таким чином, щоб організація могла досягати цілей, оперативно реагуючи на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Реалізація управлінських функцій забезпечується через: механізм внутрішньої координації; процедури стимулювання; систему інформаційного забезпечення; структуру прийняття рішень [56]. Ефективність системи менеджменту – показник, що характеризується співвідношенням витрат на здійснення управлінських функцій і результатів діяльності організації. Управлінські зусилля певною мірою можуть бути оцінені у кількісному вираженні через величину витрат на управління (табл. 5).

Таблиця 5

Витрати на управління ФОК

Групи витрат	Напрямки витрат
<i>Витрати на оплату праці</i>	<ul style="list-style-type: none"> • заробітна плата керівників та спеціалістів; • заробітна плата технічного і обслуговуючого персоналу; • премії і доплати з фонду матеріального заохочення
<i>Витрати на техніку управління</i>	<ul style="list-style-type: none"> • носії інформації та предмети управлінської праці; • засоби обробки інформації та оснащення процесів управління знання, умови праці
<i>Витрати на організацію і забезпечення діяльності</i>	<ul style="list-style-type: none"> • науково-дослідні роботи і наукова організація управлінської праці; • підготовка і підвищення кваліфікації менеджерів заходи щодо вдосконалення управління

<i>Накладні витрати</i>	<ul style="list-style-type: none"> • службові відрядження і пересування; • пошто-телеграфні, телефонні та канцелярські витрати інші трансакційні витрати
-------------------------	--

Цей показник може набувати різного змісту, залежно від того, яка величина виступає у якості загального результату діяльності ФОК – обсяг надання ФСП, обсяг реалізації чи сума прибутку. До кількісних показників ефективності системи управління ФОК відносять і економію живої праці у ній, яка полягає у скороченні трудомісткості виконання управлінських операцій та процедур. Тому ще одним поширеним показником ефективності системи менеджменту ФОК є відношення загального результату надання послуг (обсягу реалізації продукції, суми валового прибутку) до кількості працівників апарату організації.

Крім названих кількісних показників, які оцінюють здатність системи менеджменту забезпечувати кращий загальний результат діяльності організації, використовують й інші. Загалом система кількісних показників ефективності може включати показники, наведені у таблиці 6.

Таблиця 6

Кількісні показники ефективності системи менеджменту ФОК

Оцінка групування	Спосіб розрахунку показників ефективності
<i>Фінансові витрати на управління ФОК</i>	<p>Відношення загального або кінцевого результату господарювання до сукупних витрат на управління:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обсяг реалізованої продукції, що припадає на 1 грн. витрат на управління; • обсяг прибутку, що припадає на 1 грн. витрат на управління; • коефіцієнт співвідношення темпів зміни загального результату господарювання і темпів зміни витрат на управління

	Частка заробітної плати працівників апарату управління у собівартості продукції (послуг) і темп зміни цього показника
<i>Економія праці апарату</i>	Частка працівників апарату управління у загальній кількості персоналу організації і темп зміни цього показника
	Рівень продуктивності праці з розрахунку на одного працівника апарату управління і темп зміни цього показника
	Скорочення тривалості виконання управлінських процедур
	Скорочення непродуктивних витрат часу працівників апарату управління

З огляду на це для оцінювання діяльності працівників апарату управління використовують якісні показники, що характеризують специфіку управлінської праці (табл. 7).

Таблиця 7

Якісні показники ефективності системи менеджменту ФОК

Показники	Алгоритм розрахунку
<i>Рівень керованості</i>	$K_n = U_n / U_{\phi}$, Де: U_n - норма керованості; U_{ϕ} – фактична кількість підлеглих у керівника
<i>Коефіцієнт раціональності структури</i>	$K_{pc} = 1 - \Pi_{\phi} / \Pi_{oc}$ $K_{pc} = 1 - A_{\phi} / A_{mc}$, де: Π_{ϕ} , Π_{oc} –кількість підрозділів у апараті управління фактично і відповідно до нормативів; A_{ϕ} , A_{mc} –кількість працівників апарату управління фактично і згідно з типовою структурою
<i>Ступінь централізації управлінських</i>	$K_{ц} = P_{\phi v} / P_{\phi}$, де: $P_{\phi v}$ - кількість прийнятих рішень при виконанні даної функції на вищих рівнях управління;

<i>функцій</i>	P_{ϕ} - загальна кількість прийнятих рішень при виконанні даної функції на всіх рівнях управління
<i>Співвідношення кількості лінійного та функціонального персоналу</i>	$K_c = A_{\text{лк}}/A_{\text{фк}}$ де $A_{\text{лк}}$ - кількість лінійних керівників; $A_{\text{фк}}$ -кількість працівників функціональних служб
<i>Ступінь формалізації праці менеджерів</i>	$K_{\phi} = A_{\text{нд}}/A_{\text{зу}}$, де: $A_{\text{нд}}$ – кількість працівників, праця яких організована на основі нормативних документів; $A_{\text{зу}}$ - загальна кількість управлінців
<i>Коефіцієнт цілеспрямованості структури управління</i>	$K_{\text{ц.су}} = A_{\text{а.уп}}/A_{\text{уп}}$, де: $A_{\text{а.уп}}$, $A_{\text{уп}}$ - кількість адміністративно-управлінського персоналу, зайнятого вирішенням спеціальних проблем, і всього управлінського апарату
<i>Коефіцієнт повноти охоплення функцій управління</i>	$K_{\text{о.ф.у.}} = K_{\phi}/K_{\text{н}}$, де: K_{ϕ} , $K_{\text{н}}$ - кількість функцій, які здійснюються в апараті управління фактично і за нормативами
<i>Коефіцієнт дублювання функцій</i>	$K_{\text{д}} = K_{\text{р.з}}/K_{\text{р.н}}$, де: $K_{\text{р.з}}$, $K_{\text{р.н}}$ - кількість функцій, які здійснюються в апараті управління фактично і за нормативами
<i>Коефіцієнт глибини спеціалізації управлінських робіт</i>	$K_{\text{г.с.}} = T_{\text{р.проф}}/T_{\text{р}}$, де: $T_{\text{р.проф}}$ - обсяг робіт, профільних для даного підрозділу; $T_{\text{р}}$ - загальна кількість рішень, прийнятих у підрозділі
<i>Коефіцієнт надійності структури управління</i>	$K_{\text{над}} = 1 - K_{\text{н}}/K_{\text{заг}}$, де: $K_{\text{н}}$ кількість нереалізованих рішень; $K_{\text{заг}}$ - загальна кількість рішень, прийнятих у підрозділі

Однак результативність та ефективність управління ФОК залежить від системності дій працівників функціональних служб та підрозділів, від раціонального розподілу між ними повноважень та обов'язків, від ступеня досконалості управлінських процедур тощо. Часто виникає потреба не лише в оцінці ефективності всієї системи управління, але і в оцінці результативності роботи її працівників. Така оцінка дає змогу керівництву визначити їх внесок у загальні результати роботи ФОК і зробити відповідні зміни у системі мотивації їхньої праці.

Оцінювання варто проводити з урахуванням зони відповідальності кожного менеджера щодо його посадових обов'язків. Так, для фінансового менеджера важливо ефективно керувати фінансовими потоками, доходами і витратами, забезпечувати достатній рівень ліквідності фондів та оборотності оборотних коштів, зростання рентабельності активів і капіталу, ринкової вартості його акцій тощо [1, 9, 13].

Для менеджера з маркетингу важливими показниками роботи є: процент просування на ринок нових видів спорту, продовження життєвого циклу послуги, які надаються ФОК; упровадження ефективних форм перед і після продажного обслуговування споживачів, збільшення частки ринку; ефективність рекламної кампанії (співвідношення витрат на рекламу з можливим збільшенням доходів від продажу послуг); розроблення нових методів просування послуг, освоєння нових каналів руху послуг тощо.

Спрощено ефективність системи менеджменту визначається рівнем задоволення потреб працівників організації, споживачів та рівнем отриманих результатів. Причому, як зазначає американський науковець Ч. Бернард рівень задоволення потреб кожного члена організації впливає на величину його внеску в досягнення цілей, якщо потреби не задовольняються, то працівники йдуть із системи як неефективної. За організаційною теорією Ч. Бернарда, лише поєднання організаційних потреб з потребами соціолюдської системи та їх задоволення формуватиме ефективну та дієву систему менеджменту [11].

У зарубіжних країнах діють різні види клубів - суспільні (муніципальні) і приватні, комерційні і некомерційні. У різних видах клубів різні і джерела фінансування. Аналіз даних зарубіжних досліджень показує, що близько 70% комерційних спортивно-оздоровчих клубів відносяться до малого бізнесу, оскільки чисельність працюючих в них складає менше 100 чол., а розмір річного доходу - до 3,5 млн. дол. Бувають і могутніші клуби. Більш за одного відсотка клубів мають дохід більше 3,5 млн. дол. в рік. Проте дохід приблизно 70% всіх наявних в США спортивно-оздоровчих клубів складає менше 1 млн. дол.

Аналіз зарубіжного фінансового менеджменту показує, що спортивно-оздоровчі клуби і центри нового типу стягують плату з клієнтів на 9-10% більше, а отримують дохід на 12-15% більше, ніж середній клуб, і відповідно швидше розширюють свій бізнес. Для муніципальних (громадських) спортивно-оздоровчих клубів і некомерційних організацій основним джерелом фінансування є дотації державних органів різного рівня, і перш за все місцевих муніципальних властей. Розміри цих дотацій і відсоток в загальному кошторисі різні в різних клубах і країнах. Далі йдуть членські внески, надання додаткових платних послуг, надходження від спонсорів, ліцензійною діяльністю, суспільних фондів і так далі [3].

Основними джерелами фінансування приватних і комерційних спортивно-оздоровчих клубів в зарубіжних країнах є: членські і вступні внески, складові до 70 % всіх надходжень; надходження від оплати за тренувальні програми і консультації; дохід від оплати додаткових і супутніх послуг, що досягає в деяких клубах 30 %; доходи за рахунок нових членів клубу (більшість закордонних клубів працюють на 70-80 % своїх потенційних можливостей і тому планують зростання числа членів клубу і відповідний фінансовий дохід); дохід від ліцензійної і іншої комерційної діяльності; надходження від спонсорів і добродійних фондів.

Слід підкреслити, що менеджери зарубіжних клубів використовують дуже гнучкі системи оплати членських внесків. Разом з диференційованою

системою членських внесків, представленою в таблиці, застосовується ще і система знижок. Так, в аналізованому клубі при місячній платі членських внесків надається 6% знижка для тих членів клубу, які платять за цілий рік вперед.

Зарубіжні фахівці приділяють економічному аналізу діяльності спортивно-оздоровчих клубів дуже велику увагу. У цьому можна переконатися, ознайомившись з рекомендаціями американських фахівців по фінансовій діяльності менеджерів фітнес-клубів:

1. Необхідний особистий контроль генерального менеджера над усіма статтями витратної частини кошторису.
2. Результативними є порівняння доходів свого клубу з середніми показниками по галузі і відмову від діяльності, потребуючих витрат, що не укладаються в діапазон загальноприйнятої норми.
3. Необхідний докладний аналіз найбільш крупних статей витрат.
4. Для здійснення контролю за витратами ефективно використання комп'ютера, проведення аналізу протягом всього року і порівняння фінансових доходів з прогнозами.
5. Договори з постачальниками супутніх послуг краще всього здійснювати на конкурсній основі.
6. В цілях скорочення витрат краще всього купувати обладнання спільно з іншими клубами або організаціями.
7. Необхідно збирати інформацію про вірогідність збільшення цін на комунальні і поштові послуги і заздалегідь планувати відповідні дії.
8. Персонал клубу має бути в курсі його фінансовою політики в області витрат [35].

Оподаткування клубів. У багатьох зарубіжних країнах є пільгове оподаткування спортивно-оздоровчих клубів, стимулююче підприємців займатися цим видом малого бізнесу. Наприклад, в Німеччині з 1990 р. набув чинності закон про надання допомоги спортивним клубам. Відповідно до закону про стягнення податків з корпорацій, прибуток яких не перевищує

3000 євро, податок не стягується. Під цю статтю підпадають і спортивні клуби. Клуби отримали також право відшкодовувати збитки, понесені ними в одному виді діяльності, за рахунок доходів в іншому вигляді. Важливо тільки стежити, щоб при фінансових операціях діяльність клубу в цілому не виявилася збитковою. Інакше він позбавляється пільг при виплаті податків. Тому торгівля спортивними товарами і інвентарем, здійснювана спортивним клубом, може принести йому велику користь. Якщо врахувати, що ціни на товари, що продаються в клубах, нижче, ніж в спеціалізованих магазинах, то стане ясно, що цей закон дає клубам значні переваги.

Проте законодавчі власті Німеччини цим не обмежилися. Вони передбачили можливість зниження податків і при стягуванні їх з обороту капіталу клубу. Так, якщо в попередньому році оборот капіталу клубу не перевищив 30000 євро, то такому клубу надано право утримувати 7% від обороту капіталу, підлягаємо держсплаті податку, в рахунок виплати податку авансом. У цій ситуації детальніше визначення доходів і витрат проводиться з відома клубу [3].

У Франції застосовується система різноманітних пільг по сплаті податку спортивних організацій. Французьке законодавство передбачає, що спортивні об'єднання, діяльністю, що займаються, яка приносить дохід, підпадають під дію податку на суспільства. Ставка такого податку для них з 1993 р. зафіксована на рівні 33,3% замість плаваючої ставки від 34 до 42% для інших видів організацій. Майнові доходи спортивних клубів і спортивних споруд також обкладаються податками по зниженій ставці - від 10 до 24%. При цьому враховуються джерела походження доходів.

Відповідно до французького Податкового кодексу на прибуток оподатковуються ті організацій, які зазвичай займаються проведенням спортивних змагань, оскільки тут мова йде про проведенні платних заходів, що відносяться до комерційної діяльності. Податки, пов'язані з проведенням спортивних заходів, прирівняні до податків з видовищних заходів і додаткових зборів на вартість квитків. Збір із спортивних видовищ - це збір,

пропорційний вхідній платі, стягуваний організаторами спортивних заходів [6].

Проте спортивні організації звільняються від податку на Прибуток, якщо змагання, що проводяться ними, представляють значний інтерес для місцевих комун і регіонів. Це відноситься до тих спортивних організацій, статuti яких не передбачають зайнятий комерційною діяльністю. Податок по цих ставках стягується на користь комун, які можуть підвищувати суму вказаних податків 50%, а також звільняти від податків деякі заходи Різні пільги по оподаткуванню для спортивних організацій надаються і в багатьох інших країнах - США, Італії, Іспанії, Норвегії, Швеції.

Література

1. Башкиров М.М. Спортивно-оздоровительные клубы за рубежом / М.М. Башкиров, С.И. Гуськов. – М.: ВНИИФК. – 1994. – 245 с.
2. Гадайчук Д. Л. Результати досліджень з питань використання фінансових ресурсів організаційно-управлінськими структурами у спорті вищих досягнень / Д. Л. Гадайчук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 13. – С. 29–39.
3. Гадайчук Д. Л. Розрахунок вартості медалі як один з етапів визначення пріоритетів у процесі розподілу фінансових ресурсів у спорті вищих досягнень / Д. Л. Гадайчук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 15. – С. 26–33.
4. Гадайчук Д. Л. Стан фінансового забезпечення сфери фізичної культури і спорту України та шляхи його вдосконалення / Д. Л. Гадайчук // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 1. – С. 86–88.
5. Дутчак М. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні / М. Дутчак // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 16. – С. 3–16.
6. Іванов О. В. Оптимізація розподілу фінансових потоків у спортивній організації / О. В. Іванов, Ю. М. Іванченко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 18. – С. 66–72.
7. Мухаммад З. Основні тенденції комерціалізації сучасного олімпійського спорту : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 / З. Мухаммад ; Національний ун-т фізичного виховання і спорту України. – К., 1999. – 16 с.
8. Переверзин И.И. Менеджмент зарубежных спортивных клубов. В кн.: Менеджмент спортивной организации. – М.: Физкульт., образов. и наука, 1998. – С.107-123.

9. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник, кн. 1 –К.: Олимпийская литература, 1994. –496 с.
- 10.Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів на основі положень Бюджетного кодексу України : [навч. посіб.] / [С. І. Мельник, І. Ф. Щербина та ін.]. – К. : Міленіум, 2002. – 276 с.
- 11.Шустіков А. А. Фінансова статистика : [навч. посіб.] / А. А. Шустіков. – К. : КНЕУ, 2002. –290 с.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте особливості оподаткування зарубіжних фізкультурно-спортивних клубів.
2. Назвіть джерела фінансування фізкультурно-спортивних клубів.
3. Назвіть основні критерії оцінки фінансової ефективності.
4. Охарактеризуйте особливості фінансування клубів різної форми власності.
5. Охарактеризуйте особливості формування бюджету закордонних фізкультурно-спортивних клубів.
6. Проведіть фінансовий аналіз діяльності фізкультурно-спортивного клубу.

Змістовий модуль 7. Маркетингова концепція фізкультурно-оздоровчих клубів

Тема 10. Маркетингова діяльність фізкультурно-оздоровчого клубу

- Напрями маркетингової діяльності спортивного клубу.
- Особливості аналізу маркетингового середовища спортивного клубу.
- Різновиди маркетингових стратегій.
- Структура маркетингової пірогами спортивного клубу.

Маркетингове середовище будь-якого фізкультурно-оздоровчого клубу, представляє собою процес стратегічного планування, який здійснюється для контролю чинників впливу на ФОК з метою виявлення можливостей та загроз. Під поняттям ринкове середовище слід розуміти сукупність суб'єктів, різноманітних чинників, що діють за межами ФОК і

впливають на її стратегію, дають можливість ефективно працювати на ринку фізкультурно-спортивних послуг і не піддаються контролю з її боку.

Мікросередовище – найближче оточення ФОК, з яким вона безпосередньо взаємодіє у процесі своєї діяльності і яке здійснює на цю діяльність максимальний вплив. Суб'єкти мікросередовища: споживачі фізкультурно-спортивних послуг, кадровий склад ФОК; матеріально-технічне забезпечення діяльності ФОК. Внутрішнє середовище ФОК вимагає постійної уваги керівництва та характеризується структурою, цілями, завданнями, технологією та людьми. Структура встановлює внутрішньо системний порядок, форму професійних відносин та елементів. Вона створюється суб'єктом управління для оптимізації зв'язків та відносин.

Макросередовище – сукупність чинників більш широкого порядку, які побічно, опосередковано впливають на маркетинг ФОК. Найчастіше це зовнішнє середовище ФОК. До макросередовища відносяться: загальний рівень соціально-економічного розвитку регіону; демографічний рівень регіону; природні та кліматичні умови; рівень розвитку науково-технічного прогресу; культурно-історичне середовище; політико-правове середовище [43].

Зовнішнє середовище представляє собою дуже складне явище, яке поєднує у собі зацікавлені у діяльності ФОК чинники. До характеристик зовнішнього середовища належать:

1. **Демографічні чинники:** чисельність населення, розміщення на території країни (регіону), густота населення, міграційні тенденції, вікова структура, рівень народжуваності, рівень смертності, кількість шлюбів та розлучень, етнічна та релігійна структура населення, стан здоров'я населення. Від якості та кількості демографічних показників залежить структурна повнота навчально-тренувальних груп.
2. **Економічні чинники:** платоспроможність населення, рівень інфляції, економічна стабільність у державі, фінансування спортивної школи,

платоспроможність батьків вихованців, тарифи на оплату комунальних послуг, наявність конкуренції (наявність поряд ФОК з кращою спортивною базою та культивацією в них пріоритетних видів спорту), рівень безробіття у мікрорайоні, у якому розташована спортивна школа, інвестиційний клімат сфери фізичної культури і спорту.

3. **Екологічні чинники:** клімато-географічні умови, наслідки катастрофи на Чорнобильській АЕС, рівень забрудненості навколишнього середовища.
4. **Науково-технічні чинники:** ефективна та якісна робота ВНЗ фізкультурного профілю, рівень розвитку наукових розробок у сфері фізичної культури і спорту, темпи технологічних змін у сфері фізичної культури і спорту, інноваційний потенціал розвитку сфери фізичної культури і спорту, нові технологічні відкриття та можливість їх використовувати в роботі ФОК, поява нових видів спорту. Нові технологічні рішення, особливо ті, що знаходять застосування в наданні ФСП, сильно змінюють загальні умови діяльності та становище на ринку. За останні десятиліття, очевидно, найбільш значимих технологічних змін досягла галузь інформаційних технологій (як наслідок, активно розвивається просування товарів через Інтернет). Чим значнішими є науково-технологічні досягнення, тим глибше і масштабніше вони перетворюють економічне життя у суспільстві, ринкові відносини.
5. **Політико-правові чинники:** політична стабільність держави, взаємовідносини з органами виконавчої влади, вдосконалення нормативно-правової бази, механізм реалізації державної політики стосовно спортивних шкіл, ступінь корумпованості державних органів управління, зміна законодавства стосовно діяльності спортивних шкіл, зміна влади (вибори до державної та місцевої влади), міжнародні зв'язки у сфері фізичної культури і спорту. Тут можна виокремити три аспекти: законодавство, регуляторна діяльність уряду, вплив політичних і громадських організацій. Усі складові динамічні, тобто є змінними

чинниками, які діють у різні періоди з різним темпом. Як правило, їх вплив на функціонування ФОК є досить суттєвим.

6. Соціально-культурні чинники: наявність біля спортивної школи покинутих будівництв, водоймищ, незадовільна транспортна розв'язка, престижність роботи у системі підготовки спортивного резерву, кількість ЗМІ, які освітлюють спортивні події та популяризують фізичну культуру і спорт, реклама та зв'язок з громадськістю, особливості культурних і моральних цінностей, ментальність населення, сімейні цінності (освіта, здоров'я, спорт, справедливість), релігійні вірування, наявність потреби у населення в заняттях фізичною культурою і спортом [20, 43].

Маркетингова програма містить критерії оцінки як самої маркетингової стратегії, так і діяльності ФОК в цілому. Може здатися, що розробка плану – не таке складне завдання, однак, бізнес-середовище складне і на ринкову ситуацію, стратегію та ресурси у конкретний момент впливає багато чинників. Постійно змінюються складові ринкової ситуації – потреби споживачів, структура та стратегія конкурентів, внутрішнє середовище. Крім того, ФОК практично ніколи не має повної й точної інформації про ринок.

Досліджуючи методики різних авторів зупинимося більш детально на класифікаціях Бондаренко І.В. і Дубницького В.І., які на наш погляд підходять більш комплексно до цієї тематики.

По термінах всі програми маркетингу можна класифікувати на: довгострокові (на період більше 5 років), середньострокові (на період від 2 до 5 років), короткострокові (на період до 1 року) і оперативні (від декількох тижнів до декількох місяців).

По обсягу проблематики програми маркетингу можна класифікувати на інтегровані і окремі, невеликі програми. Перші (інтегровані) - охоплюють всі основні види діяльності підприємства на довгостроковий або тривалий

період. Другі охоплюють питання діяльності підрозділів, вдосконалення асортименту, каналів збуту, реклами і т.п.

По методах розробки маркетингові програми діляться на децентралізовані, централізовані і стрічні.

Децентралізованими (що розробляються «знизу») є окремі програми, які розробляються функціональними підрозділами, потім затверджуються керівництвом і зводяться в єдину програму маркетингу по фірмі.

Централізовані, або що доводяться «зверху», - це програми, коли складання загальної програми маркетингу і окремих її частин здійснюється керівництвом фірми на основі інформації дослідницьких служб.

Треті, зустрічні маркетингові програми, відрізняються від перших двох тим, що якщо децентралізовані і централізовані програми поєднуються, то розробляються програми маркетингу на основі зустрічного підходу. Керівництво встановлює загальну мету і напрями діяльності, а співробітники розробляють програми їх реалізації [44].

Маркетингова програма вирішує три основні задачі:

1. Визначення об'єму випуску нової і удосконалення старої продукції в натуральному і вартісному виразі на поточний і перспективний період.
2. Вибір цільового ринку і кінцевого споживача з урахуванням їх вимог і потреб в продукції.
3. Зіставлення витрат виробництва, ціни і прибутки по кожному конкретному продукту.

Для вирішення даних задач і створення маркетингової стратегічної програми існують п'ять основних етапів її розробки:

1. Ситуаційний аналіз.
2. Маркетинговий аналіз.
3. Стратегічне планування.
4. Тактичне планування.
5. Маркетинговий контроль.

Структура маркетингового плану.

Резюме для керівника ФОК.

1. Аналіз поточної ситуації: стисла характеристика ринку; демографічні характеристики ринку; ринкові потреби; тенденції ринку; динаміка цільового ринку; SWOT-аналіз; сильні сторони; слабкі сторони; можливості; загрози; конкуренція; товарні пропозиції; ключі до успіху; важливі питання; діяльність ФОК; макросередовище ФОК.

2. Маркетингова стратегія: місія; короткострокові маркетингові цілі; короткострокові фінансові цілі; цільові ринки; позиціонування; стратегія; комплекс маркетингу; послуги; ціноутворення; просування; обслуговування споживачів та внутрішній маркетинг; маркетингові дослідження.

3. Фінансовий аналіз. Бюджет маркетингових витрат.

4. Контроль: практична реалізація плану маркетингу; організація маркетингу; план на випадок надзвичайних ситуацій.

Додатки.

Основні методологічні інструкції зі складання маркетингового плану.

Резюме для керівника ФОК. Готується в останню чергу, розкриває основні ключові моменти: цільові ринки, ринкові потреби, прогнози маркетингових витрат, маркетингову стратегію.

1. Аналіз поточної ситуації. Кілька абзаців, присвячених опису поточної ситуації. У них необхідно привести опис того, що собою представляє Ваша ФОК, запропонований спортивний товар чи фізкультурно-спортивні послуги, ринкові потреби, конкуренти, основні чинники маркетингового середовища.

1.1. Короткий опис ринку. Викласти ситуацію на ринку. Надати короткий опис цільових ринків із прогнозами росту обсягів надання послуг. Привести таблицю та графік для цільових ринків.

1.1.1. Демографічні характеристики ринку. Описати ринок з погляду наступних характеристик: географічні, демографічні, психографічні, поведінкові, соціальні.

1.1.2. Ринкові потреби. Описати потреби споживачів, які Ви збираєтесь задовольнити. Показати, у чому полягають переваги Ваших споживачів, яку цінність для себе вони бачать у споживанні фізкультурно-спортивних послуг.

1.1.3. Тенденції ринку. Перерахувати та описати конкретні сприятливі тенденції розвитку ринку фізкультурно-спортивних послуг, які Ви вважаєте пріоритетними для розвитку Вашої ФОК.

1.1.4. Динаміка цільового ринку. Охарактеризувати особливості росту Вашого цільового ринку. Привести факти та свідчення, що документально підтверджують проведений аналіз (дані маркетингових досліджень, думки експертів і т.п.).

1.2. SWOT – аналіз. Помістити зведену таблицю із вказівкою сильних і слабких сторін організації, загроз і можливостей (надати матрицю SWOT-аналізу).

1.2.1. Сильні сторони. Перерахувати та описати сильні сторони ФОК.

1.2.2. Слабкі сторони. Перерахувати та описати слабкі сторони ФОК.

1.2.3. Можливості. Перерахувати та описати можливості, які може використати ФОК.

1.2.4. Загрози. Перерахувати та описати загрози, яким повинна протистояти ФОК.

1.3. Конкуренція. Дати загальну характеристику конкуренції у сфері фізичної культури і спорту. Описати головних конкурентів ФОК, послуги, які вони надають, фінансові та матеріально-технічні умови. Привести таблицю з описом головних конкурентів.

1.4. Товарна пропозиція (фізкультурно-спортивні послуги, які надаються). Описати запропоновані фізкультурно-спортивні послуги з тієї позиції, які потреби споживачів вони задовольняють. Приведіть основні характеристики запропонованих послуг.

1.5. Ключі до успіху. Перерахувати та коротко охарактеризуйте основні фактори, орієнтуючись на які, ФОК буде досягати своїх цілей.

1.6. Важливі питання. Перерахувати та коротко охарактеризуйте найголовніші чинники, дію яких необхідно нейтралізувати для того, щоб ФОК змогла досягти поставлених цілей.

1.7. Діяльність ФОК. Приведіть основні факти (у табличній формі), що стосуються діяльності ФОК за останні 3-5 років. Покажіть, як наявний досвід позитивно позначиться на подальшій діяльності ФОК.

1.8. Макросередовище ФОК. Перерахуйте та охарактеризуйте чинники маркетингового макросередовища організації (демографічні, економічні, політико-правові, науково-технічні, соціально-культурні, екологічні).

2. Маркетингова стратегія. Опишіть найважливіші чинники стратегії: місію ФОК, коротко вкажіть цільові ринки, позиціонування послуг, мету та завдання маркетингової стратегії.

2.1. Місія. Укажіть місію ФОК.

2.2. Короткострокові маркетингові цілі. Перерахуйте та опишіть короткострокові маркетингові цілі ФОК.

2.3. Короткострокові фінансові цілі. Перерахуйте та опишіть короткострокові фінансові цілі.

2.4. Цільові ринки. Укажіть та охарактеризуйте цільові ринки ФОК.

2.5. Позиціонування. Опишіть позиціонування послуг ФОК: для кого вони надаються, які потреби і яким чином будуть задовольнятися.

2.6. Стратегія. Коротко вкажіть стратегічну мету ФОК та основні способи її досягнення.

2.7. Комплекс маркетингу. Перерахуйте, які методи маркетингових досліджень Ви плануєте використовувати для реалізації стратегії.

2.7.1. Товар (послуга). Детально опишіть стратегію надання фізкультурно-спортивних послуг (стратегія індивідуалізації, стратегія масового попиту, стратегія сегментації).

2.7.2. Ціноутворення. Детально опишіть стратегію ціноутворення ФОК (якщо це необхідно).

2.7.3. Просування. Детально опишіть стратегію просування ФОК.

2.7.4. Обслуговування споживачів і внутрішній маркетинг. Детально опишіть стратегію обслуговування споживачів організації та її внутрішній маркетинг.

2.8. Маркетингові дослідження. Перелічіть та опишіть якого роду маркетингові дослідження Ви вже використовували і які будете проводити надалі.

3. Фінансовий аналіз. Приведіть основні показники, що ставляться до прогнозу маркетингових витрат ФОК.

3.1. Бюджет маркетингових витрат. Коротко вкажіть прогнозні показники маркетингових витрат ФОК. Відзначте основні напрямки маркетингових витрат.

4. Контроль. Коротко опишіть заходи контролю.

4.1. Практична реалізація плану маркетингу. Складання діаграми Ганта, що показує як ваша ФОК буде реалізовувати представлений план маркетингу. Детально опишіть їх.

4.2. Організація маркетингу. Укажіть організаційну структуру підрозділу маркетингу, кваліфікацію його працівників та їх відповідальність за реалізацію плану маркетингу.

4.3. План на випадок надзвичайних обставин. Вказати ризики, які можуть супроводжувати реалізацію плану маркетингу, та заходи щодо управління ними.

Додатки. Розмістіть 5-10 таблиць, які стосуються динаміки основних показників фінансової та маркетингової діяльності, процесу надання фізкультурно-спортивних послуг споживачеві. У додатку можуть розміщуватись й інші матеріали, що деталізують окремі положення плану маркетингу [43].

Маркетингові дослідження представляють собою вид соціальних технологій, спрямованих на виявлення ефективних засобів управління ринком на основі об'єктивного розуміння ситуації. У цей час достатньо

просто скласти дані за численними зразками та обробити їх на комп'ютері за допомогою прогресивних методів аналізу. Однак насправді важливо, яку роль відіграють дослідження у повсякденній діяльності організацій, як вони використовуються.

До основних етапів у плануванні та проведенні маркетингових дослідження західні науковці (Ф. Котлер, Г. Амстронг, Ж.Ж. Ламбен) вітчизняні (А.В. Коротков, Н.Г. Каменєва, В.А. Поляков, В.А. Полторак) відносять:

1. Постановка проблеми, чітке визначення того виду інформації, яка повинна бути отриманою у результаті дослідження.
2. План дослідження та вибір методів для його проведення (описовий, експериментальний, попередній).
3. Метод збору інформації (електронною поштою, шляхом проведення телефонних опитувань, інтерв'ю, метод спостереження).
4. Вибір критеріїв для проведення репрезентативних опитувань серед окремих груп населення.
5. Збір отриманої від респондентів інформації.
6. Аналіз та інтерпретація отриманих даних.
7. Підсумкова доповідь за результатами дослідження.

Основним результатом у проведенні маркетингових досліджень є отримання достовірної маркетингової інформації.

Види маркетингової інформації.

За масштабом охоплення: зовнішня; внутрішня.

За способом отримання: первина; вторинна.

За періодичністю появи: постійна; періодична; епізодична.

За призначенням: довідкова; рекомендаційна; нормативна; сигнальна; регулююча.

За формою: текстова; таблична; матрична; графічна.

Отже, з певною умовністю можна виділити такі етапи маркетингового дослідження:

1. Обґрунтування необхідності проведення дослідження.
2. Визначення проблеми та формулювання цілей дослідження.
3. Відбір джерел інформації, визначення методів та видів аналізу даних.
4. Збір інформації.
5. Систематизація та аналіз даних.
6. Визначення результатів та формулювання висновків.
7. Підготовка звіту про отримані результати.
8. Аналіз прийнятих на основі дослідження заходів [15, 16, 21].

Наприкінці кожного маркетингового дослідження складається звіт для більшої результативності (табл. 8).

Таблиця 8

Розділи та зміст звіту про проведення маркетингового дослідження

№	Розділи	Зміст розділу
1.	<i>Вступ</i>	Назва звіту; замовник дослідження; проблеми, цілі, гіпотези, на яких будувалося дослідження; дані про виконання; посилання на використані матеріали; короткий опис розділу
2.	<i>Методологія дослідження</i>	Етапи дослідження; важливі визначення; джерела даних, розміри та склад вибірки, методи дослідження, використані при зборі та обробці даних
3.	<i>Результати дослідження</i>	Перелік результатів роботи, що, на думку експертів, можуть бути корисними для прийняття управлінських рішень
4.	<i>Висновки та рекомендації</i>	Думка про стан об'єкта; виявлені тенденції його розвитку, перспективи, а також шляхи та засоби усунення наявних проблем
5.	<i>Додатки</i>	Екземпляри анкет; інструкції щодо їх заповнення; статистичні таблиці; бібліографічні списки та інша інформація, що підтверджує достовірність отриманих результатів та обґрунтованість висновків і рекомендацій

Отже, власне маркетингові дослідження - це глибокі, комплексні роботи з вивчення тих або інших ринків, їх сегментації, аналізу типів споживачів або ефективності рекламного впливу на них. При проведенні таких досліджень розробляється детальна програма, висувуються гіпотези, використовується достатньо серйозний арсенал методів (опитування, аналіз

документів, спостереження, експерименти, тестування тощо). Висновки такого дослідження якісно відрізняються від тих, що властиві опитуванням громадської думки.

Література

1. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М.: Прогресс, 1998. – 205с.
2. Коротков А.В. Маркетинговые исследования: [учебное пособие] / А.В. Коротков. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 304с.
3. Мічуда Ю.П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку: автореф. дис. ... доктора наук з фіз.вих і с.: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Ю.П. Мічуда: Національний університет фізичного виховання та спорту України. – К., 2008. – 40с.
4. Международный кодекс МТП и ЕСОМАР по практике маркетинговых и социологических исследований // И.И. Кретов. Маркетинг на предприятии: [практическое пособие]. – М.: Финстатинформ, 1994. – С. 141-154.
5. Путятіна Г.М. Маркетингова діяльність некомерційних організацій (на прикладі дитячо-юнацьких спортивних шкіл): навчальний посібник для студентів ВНЗ фізкультурно-спортивного профілю / Г.М. Путятіна, Н.В. Середа. – Харків, 2013. – 102 с.
6. Середа Н.В. Аналіз ступеню використання маркетингу в організаційно-управлінській діяльності ДЮСШ / Н.В. Середа // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАДМ, 2013. - №4. – С. 60-64.
7. Степанова О.Н. Сегментирование рынка физкультурно-спортивных услуг: концептуальный подход, технология, примеры / О.Н. Степанова // Теория и практика физической культуры. – 2006. - №2. – С.96-101.
8. Розумовський С.О. Теорія і практика економічної культури в спортивній діяльності: [навчальний посібник] / С.О. Розумовський. – Харків, 2012. – 140с.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «маркетингові дослідження».
2. Охарактеризуйте види маркетингових досліджень.
3. Розкрийте зміст проведення маркетингових досліджень.
4. Охарактеризуйте види маркетингової інформації.

Список використаних джерел

1. Ансофф И. Стратегическое управление. сокр.пер. с англ. / Науч.ред. и авт.предисл. Л.И.Евченко.- М.: Экономика, 2006. – 519 с.
2. Балабанова Л. В. Організація праці менеджера: [підручник. – 2-е видання, перероб. та допов.] / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – К.: «Професіонал», 2007. – 416 с.
3. Башкиров М.М. Спортивно-оздоровительные клубы за рубежом / М.М. Башкиров, С.И. Гуськов. – М.: ВНИИФК. – 1994. – 235 с.
4. Бодди Д. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пейтон. – СПб и др. Питер, 1999. – 816 с.
5. Бойделл Т. Как улучшить управление организацией: [пособие для руководителя] / Т. Бойделл. – М: АО «Инфра - М», 2005. – 288 с.
6. Большаков А.С. Современный менеджмент. Теория и практика / А.С. Большаков, М.И. Михайлов. – СПб: ПИТЕР. 2000. – 416 с.
7. Бондар Т. С. Організаційно-педагогічна технологія менеджменту учнівських фізкультурно-оздоровчих клубів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т.С. Бондар. – Харків. – 2010. – 20 с.
8. Вацеба О.М. Нариси з історії західноукраїнського спортивного руху / О.М. Вацеба. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
9. Гадайчук Д. Л. Результати досліджень з питань використання фінансових ресурсів організаційно-управлінськими структурами у спорті вищих досягнень / Д. Л. Гадайчук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 13. – С. 29-39.
12. Гадайчук Д. Л. Розрахунок вартості медалі як один з етапів визначення пріоритетів у процесі розподілу фінансових ресурсів у спорті вищих досягнень / Д. Л. Гадайчук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 15. – С. 26-33.

13. Гадайчук Д. Л. Стан фінансового забезпечення сфери фізичної культури і спорту України та шляхи його вдосконалення / Д. Л. Гадайчук // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 1. – С. 86-88.
14. Гадайчук Д. Л. Удосконалення фінансового забезпечення підготовки спортсменів високого класу до чемпіонатів світу, Європи і Олімпійських ігор / Д. Л. Гадайчук // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 4. – С. 71-74.
15. Галкин В.В. Экономика и управление физической культурой и спортом: [учебное пособие для вузов] / В.В. Галкин. – Ростов-на-Дону, 2006. – 448 с.
16. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес: [учебное пособие] / В.В. Галкин. – М.: КНОРУС, 2006. – 320 с.
17. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18-22. – 144 с.
18. Гуськов С.И. Спорт и маркетинг / С.И. Гуськов. – М.: Вагриус, 1995. – 267 с.
19. Дутчак М.В. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні / М. В. Дутчак // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 16. – С. 3-16.
10. Єлов В. Засновницькі документи про створення господарських об'єднань та їх зміст / В.Єлов // Право України. – 1998. – 3 1. – С. 92-95.
11. Іванов О. В. Оптимізація розподілу фінансових потоків у спортивній організації / О. В. Іванов, Ю. М. Іванченко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 18. – С. 66-72.
12. Калюжний Р.А. Вдосконалення дозвільно-реєстраційних процедур щодо підприємництва у ракурсі адміністративної реформи / Р.А. Калюжний, А.С. Ластовецький // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. - 2003. - № 5. - С. 58-77.

13. Квасницкая О. Процедура государственной регистрации субъектов предпринимательства / О. Квасницкая // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 4. – С. 64-67.
14. Кеммерер Г.Г. Спортивные клубы и их вклад в физическое развитие и “Спорт для всех” / Г.Г. Кеммерер // Теория и практика физической культуры. – 1991. – №2. – С.55-57.
15. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М.: Прогресс, 1998. – 205 с.
16. Коротков А.В. Маркетинговые исследования: [учебное пособие] / А.В. Коротков. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 304 с.
17. Корнієвський О. Сучасний стан молодіжного руху та його оцінка молоддю / О. Корнієвський // Політологічні читання. – К., № 2. – 1993. – С.19-23.
18. Мальона С.Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: [курс лекцій] / С.Б. Мальована. – Івано-Франківськ, 2009. – 268 с.
19. Мартемьянов В.С. Хозяйственное право / В.С. Мартемьянов. - М.: БЕК. – Т.1. – 1994. - 298 с.
20. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури та спорту / Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 1995. – 152 с.
21. Мичуда Ю. П. Особенности маркетинга физкультурно-спортивных клубов Украины в современных условиях / Ю.П. Мичуда // Наука в олимпийском спорте. «Спорт для всех». Спец.вып. 2000. – С. 48 – 52.
22. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / М.И. Золотов., В.В. Кузин, М.Е. Кутепов, С.Г. Сейранов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 432 с.
23. Международный кодекс МТП и ЕСОМАР по практике маркетинговых и социологических исследований // И.И. Кретов. Маркетинг на

- предприятия: [практическое пособие]. – М.: Финстатинформ, 1994. – С. 141-154.
24. Мочерний С.В. Основи підприємницької діяльності: [посібник] / С.В. Мочерний, О.А. Устенко, С.І. Чеботар. – К.: ВЦ „Академія”, 2003. – 280 с.
25. Мухаммад З. Основні тенденції комерціалізації сучасного олімпійського спорту : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 / З. Мухаммад ; Національний ун-т фізичного виховання і спорту України. – К., 1999. – 16 с.
26. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України. Кол. авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін. / За заг. ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.
27. Пастух І. Критерії ліцензування підприємницької діяльності / І. Пастух // Право України. – 2000. - № 5. – С. 45-47.
28. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: [учебное пособие. – 3-е изд., перераб. и доп.] / И.И. Переверзин. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
29. Переверзин И.И. Искусство спортивного менеджмента / И.И. Переверзин. – М.: Совествкий спорт, 2004. – 416 с.
30. Переверзин И.И. Менеджмент зарубежных спортивных клубов / И.И. Переверзин. – М.: Физкульт., образов. и наука, 1998. – 239 с.
31. Підприємницьке право: Підручник / За ред. О.В. Старцева. – К.: Істина, 2005. – 600 с.
32. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури: [навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Фізичне виховання»] / І.І. Приходько . – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2013. – 178 с.
33. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні : дис. ... д-ра. пед. наук :05 / Поліщук Юрій Йосипович. - Тернопіль, 2005. - 444 с.

34. Положення про виготовлення, зберігання і реалізацію торгових патентів: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13 липня 1998 р. № 1077 в редакції від 01 жовтня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 1998. - № 28. – 53 с.
35. Про внесення змін до переліку послуг, що належать до побутових і підлягають патентуванню: постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2006 р. № 659 // Офіційний вісник України. – 2006. - № 20. - 89 с.
36. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р. в редакції Закону від 01 січня 2007р. // Офіційний вісник України. – 2003. - № 25. – 1172 с.
37. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. - № 39. – 31 с.
38. Про запровадження мораторію на видачу ліцензій на провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей: Закон України від 2 червня 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. - № 25. – 51 с.
39. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 36. – 299 с.
40. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України від 23 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 20. – 82 с.
41. Про молодіжні та дитячі громадські організації: закон України від 1 груд. 1998 р. / Верховна Рада України. - № 281. – 45 с.
42. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : закон України від 23 берез. 2000 р. № 1613 / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К. : Парламент. вид-во, 2000. – 134 с.

- 43.Путятіна Г.М. Маркетингова діяльність некомерційних організацій (на прикладі дитячо-юнацьких спортивних шкіл): навчальний посібник для студентів ВНЗ фізкультурно-спортивного профілю / Г.М. Путятіна, Н.В. Середа. – Харків, 2013. – 102 с.
- 44.Розумовський С.О. Теорія і практика економічної культури в спортивній діяльності: [навчальний посібник] / С.О. Розумовський. – Харків, 2012. – 140 с.
- 45.Середа Н.В. Аналіз ступеню використання маркетингу в організаційно-управлінській діяльності ДЮСШ / Н.В. Середа // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАДМ, 2013. - №4. – С. 60-64.
- 46.Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів на основі положень Бюджетного кодексу України: [навч. посіб.] / С. І. Мельник, І. Ф. Щербина. – К. : Міленіум, 2002. – 276 с.
- 47.Статистика для менеджеров с использованием Microsoft Excel. – 4-е изд. / [пер. с англ.]. – М. : ИД “Вильямс”, 2004. – 1312 с.
- 48.Статистичний щорічник України за 2014 р. / За ред. О. Г. Осауленко. – К., 2015. –569 с.
- 49.Статистичний щорічник України за 2015 р. / За ред. О. Г. Осауленко. – К., 2016. –566 с.
- 50.Степанова О.Н. Сегментирование рынка физкультурно-спортивных услуг: концептуальный подход, технология, примеры / О.Н. Степанова // Теория и практика физической культуры. – 2006. - №2. – С.96-101.
- 51.Ткалич М. О. Спортивні клуби як учасники цивільних правовідносин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.03. 22 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / М. О. Ткалич. – Одеса, 2010. – 22 с.
- 52.Філь С.М. Історія фізичної культури: [навчальний посібник] / С.М. Філь, О.М. Худолій, Г.В. Малка. - Х.: «ОВС», 2003. - 160 с.

- 53.Хозяйственное право: учебник / Под ред. Мамутова В.К. – К.: Юринком Интер, 2002. - 912 с.
- 54.Хозяйственное право Украины: учебник / Под ред. А.С.Васильева, О.П. Подцерковного. - Х.: ООО «Одиссей», 2005. – 464 с.
- 55.Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44. – 356 с.
- 56.Шустіков А. А. Фінансова статистика : [навч. посіб.] / А. А. Шустіков. – К. : КНЕУ, 2002. –290 с.
- 57.Щербина В.С. Господарське право: навч. посібник. - 3-е вид., перероб. і доп. / В.С. Щербина.– К.: Юрінком Інтер, 2006. – 656 с.

ДОДАТКИ

Директору загальноосвітньої школи
I-III ступенів №_____

/ П.І.Б./

ЗАЯВА

Просимо вашого дозволу на створити та реєстрацію на базі загальноосвітньої школи №_____ фізкультурно-оздоровчий клуб «_____» як первинну суспільну організацію спортивної спілки учнівської молоді.

Статут прийнятий на засновницьких зборах від _____201_ р.

число

підпис

Склад ради фізкультурно-оздоровчого клубу

№ з/п	П.І.Б.	Обов'язки	посада	Волонтери
1		Голова фізкультурно-оздоровчого клубу		
2		Відповідальний за проведенню спортивно-оздоровчих		1. 2. 3. 4.
3		Відповідальний за підготовку фізкультурного		1. 2. 3.
4		Відповідальний за підготовку команд та проведення заходів зі		1. 2. 3.
5		Відповідальний за підготовку команд та проведення заходів зі		1. 2. 3.
6.		Відповідальний за підготовку команд по тенісу.		1. 2. 3.
7.		Відповідальний за роботою з молоддю мікрорайону.		1. 2. 3.
8.				
9.				

Протокол

засідань ради фізкультурно-оздоровчого клубу «_____»

ПРОТОКОЛ № _____

засідання Ради Ф.О.К. «_____»

від _____ 20__ року

Присутні: _____ осіб.

СЛУХАЛИ: 1. Вчителя _____ про обрання Голови фізкультурно-оздоровчого клубу «_____», та членів ревізійної комісії клубу.

ВИСТУПИЛИ: 1. _____, який підтримав кандидатуру _____ на обрання головою Ф.О.К. «_____».

УХВАЛИЛИ:

1. Обрати Головою Ф.О.К. _____

2. Обрати ревізійну комісію в кількості 5 чоловік:

1.

2.

3.

4.

5.

Голова зборів _____

П.І.Б.

_____ підпис

Секретар : _____

П.І.Б.

_____ підпис

Відомості
про членів фізкультурно-оздоровчого клубу
« _____ »

№ з/п	П.І.Б	Рік зарахування до клубу	Рік вибуття із клубу	Домашня адреса. Телефон.
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				

Календарний план
спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів
на 201__-201_ навчальний рік.

№ з/п	Назва заходу	Дата проведення	Відповідальний за проведення
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			

Форма довіреності

Одержувач:

Адреса _____
Ідентифікаційний код _____
Платник:

Адреса _____
Р/р _____
Банк _____ МФО _____

Типова форма № М-2

ЗАТВЕРДЖЕНА:
наказом Міністерства
України від
21 червня 1996р. № 192

код за
УКУД

Дійсна до «__» _____ 20__ року

ДОВІРЕНІСТЬ № _____
Дата видачі «__» _____ 20__ року

ВИДАНО:
ДОКУМЕНТ, ЩО
ЗАСВІДЧУЄ ОСОБУ:

Серія _____ № _____ від «__»

_____ р.

Виданий

НА ОТРИМАННЯ ВІД:
ЦІННОСТЕЙ ЗА:

Перелік цінностей, які належать отримати:

№№ п/п	Найменування цінностей	Одиниця виміру	Кількість (прописом)

Підпис _____
(зразок підпису особи, що одержала довіреність)

Керівник підприємства

Головний бухгалтер

М.П.

ДОВІРЕНІСТЬ

« _____ » _____ 20__ р.

« _____ »,»,

(назва підприємства)
в особіякий діє на підставі _____, цією Довіреністю
уповноважує:

(П.І.Б.)

паспорт _____, виданий

від

отримати від ТОВ « _____ »:

печатки _____ ШТ.

штампи _____ ШТ

Для чого засвідчую підпис довіреної особи _____

Довіреність дійсна до « _____ » _____ 20__ р.

Керівник

/ _____ /

М.п.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАСНОВНИКІВ
(для юридичних осіб)
Форма N 1-ОПП

Податковий номер	<input type="text"/>	Ідентифікаційний номер нерезидента у країні його місцезнаходження	<input type="text"/>
Найменування	<input type="text"/>		
Місцезнаходження	<input type="text"/>		
Поштовий індекс	<input type="text"/>	Країна	<input type="text"/>
Область	<input type="text"/>		
Район	<input type="text"/>		
Місто	<input type="text"/>		
Район міста	<input type="text"/>		
Вулиця	<input type="text"/>		
Будинок	<input type="text"/> / <input type="text"/>	Корпус	<input type="text"/> <input type="text"/>
Телефон службовий	<input type="text"/>	Факс	<input type="text"/>
Найменування контролюючого органу	<input type="text"/>		
Найменування органу державної реєстрації	<input type="text"/>		
Дата реєстрації	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	
Номер рішення про реєстрацію	<input type="text"/>		
Внесок у статутний капітал (сума)	<input type="text"/>	Назва валюти	<input type="text"/>

Податковий номер	<input type="text"/>	Ідентифікаційний номер нерезидента у країні його місцезнаходження	<input type="text"/>
Найменування	<input type="text"/>		
Місцезнаходження	<input type="text"/>		
Поштовий індекс	<input type="text"/>	Країна	<input type="text"/>
Область	<input type="text"/>		
Район	<input type="text"/>		
Місто	<input type="text"/>		
Район міста	<input type="text"/>		
Вулиця	<input type="text"/>		
Будинок	<input type="text"/> / <input type="text"/>	Корпус	<input type="text"/> ☐
Телефон службовий	<input type="text"/>	Факс	<input type="text"/>
Найменування контролюючого органу	<input type="text"/>		
Найменування органу державної реєстрації	<input type="text"/>		
Дата реєстрації	<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	Номер рішення про реєстрацію	<input type="text"/>
Внесок у статутний капітал (сума)	<input type="text"/>		Назва валюти <input type="text"/>

Відокремлені підрозділи надають інформацію тільки щодо платників податків, відокремленим підрозділом яких вони є; щодо платників податків, які перебувають у державній або комунальній власності, зазначаються орган державної влади, об'єднання, установа, організація, якому(ій) такий платник податків безпосередньо підпорядкований, підзвітний.

Податковий номер

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАСНОВНИКІВ***
(для фізичних осіб)

Форма N 1-ОПП

Реєстраційний номер облікової картки або серія та номер паспорта****

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ
Місце проживання

Поштовий індекс Країна

Область
Район
Місто
Район міста
Вулиця

Будинок / Корпус Офіс/квартира

Телефон службовий Факс Домашній Факс

Внесок у статутний капітал (сума) Назва валюти

Реєстраційний номер облікової картки або серія та номер паспорта****

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ
Місце проживання

Поштовий індекс Країна

Область
Район
Місто
Район міста
Вулиця

Будинок / Корпус Офіс/квартира

Телефон службовий Факс Домашній Факс

Внесок у статутний капітал (сума) Назва валюти

Реєстраційний номер облікової картки або серія та номер паспорта****

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ
Місце проживання

Поштовий індекс Країна

Область
Район
Місто
Район міста
Вулиця

Будинок	<input type="text"/>	/	<input type="text"/>	Корпус	<input type="text"/>	Офіс/квартира	<input type="text"/>				
Телефон службовий	<input type="text"/>				Факс	<input type="text"/>	Домашній	<input type="text"/>		Факс	<input type="text"/>
Внесок у статутний капітал (сума)	<input type="text"/>					Назва валюти	<input type="text"/>				

*** Інформація про засновників (фізичних осіб) не подається, якщо вони є членами трудового колективу.

Інформація про засновників може продовжуватись на наступних аркушах.

**** Серія та номер паспорта зазначаються лише для фізичних осіб - платників податків, які мають відмітку у паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

Податковий номер

до Порядку обліку платників податків,
зборів (обов'язкових платежів)

Форма N 2-ОПП

(у редакції наказу ДПА України
від 14 травня 2001 р. N 195)

**Журнал
реєстрації заяв та повідомлень про взяття на облік (перереєстрацію,
реорганізацію, унесення змін) платників податків***

(для осіб, що внесені до ЄДРПОУ та ТРДПАУ)

N з/п	Дата отримання, вхідний номер та назва документа	Причини подання заяви чи надходження повідомлення	Код за ЄДРПОУ або з ТРДПАУ платника податків	Найменування платника податків	Дата взяття на облік та внесення даних до Єдиного банку даних про платників податків	Дата виписки довідки про взяття на облік за ф. N 4-ОПП, реєстраційний номер довідки	Дата та спосіб видачі (направлення) довідки платнику податків	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9

* 1 - порядковий номер заповнення Журналу;

2 - дата отримання, вхідний номер та назва документа (заява, повідомлення тощо) про взяття на облік (перереєстрацію, унесення змін);

3 - причини подання заяви чи надходження повідомлення (первинне взяття на облік, перереєстрація, реорганізація, унесення змін до статутних документів, зміна місцезнаходження тощо);

4 - код платника податків за ЄДРПОУ або реєстраційний (обліковий) номер;

5 - повне найменування платника податків;

6 - дата взяття на облік та внесення даних до Єдиного банку даних про платників податків органу державної податкової служби;

7 - дата виписки довідки про взяття на облік за ф. N 4-ОПП, реєстраційний номер довідки;

8 - дата видачі (направлення) довідки платнику податків та спосіб направлення такої довідки згідно з пунктом 4.17 Порядку.

до Порядку обліку платників
податків, зборів
(обов'язкових платежів)

Форма N 4-ОПД

від " ____ " _____ 20_ р. N ____

**ДОВІДКА
про взяття на облік платника податків**

Повідомляємо, що

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

платник податків

код ЄДРПОУ / номер із
ТРДПАУ / номер ДРФО
(потрібне підкреслити)

_____ (повне найменування або прізвище, ім'я,
по батькові для фізичної особи)

_____ (місцезнаходження, місце проживання)

керівник _____ узятий на облік в органах ____ р. за N ____.
(прізвище, ім'я, по батькові та ідентифікаційний номер)
державної податкової служби" ____ " _____

На дату видачі цієї довідки перебуває на обліку у _____
(назва та код ДП)

Начальник відділу (підрозділу) з обліку
платників податків органу державної
податкової служби

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

М. П.

Додаток 8
до Порядку обліку платників
податків, зборів (обов'язкових
платежів)

№ ___ " ___ " _____ 20__ року

Форма N 8-ОПП

ЗАЯВА про припинення платника податків

до

_____ (назва органу державної податкової служби, до якого подається заява)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Цим повідомляється, що стосовно платника податків

код ЄДРПОУ / реєстраційний (обліковий) номер платника податків / номер ДРФО
(потрібне підкреслити)

_____ (повна назва або прізвище, ім'я, по батькові для фізичної особи)

_____ місцезнаходження (місце проживання)
розпочаті / проведені процедури припинення (ліквідації / реорганізації).

_____ (непотрібне закреслити)

_____ (непотрібне закреслити)

Причина (підстава) для припинення діяльності (з посиланням на пункт, статтю нормативно-правового акта):

Повне найменування органу, що прийняв рішення про припинення (ліквідацію чи реорганізацію).

--

Назва документа, яким затверджене рішення, номер та дата рішення.

від " ___ " _____ 20__ року № _____

До Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців унесено запис

про
" ___ " _____ 20__ року N _____

У зв'язку з цим прошу провести заходи, визначені Порядком, та видати (необхідне відмітити):

довідку про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах) за формою N 22-ОПП

довідку про зняття з обліку платника податків за формою N 12-ОПП згідно з

(вказати пункт, статтю нормативно-правового акта)

Голова комісії з припинення (ліквідаційної комісії), ліквідатор, платник податків (фізична особа), інша особа, яку за даними Єдиного державного реєстру (згідно з рішенням про припинення) призначено відповідальною за проведення процедур припинення _____ платника _____ податків:

(П. І. Б.)

(посада)

(поштова адреса, телефон)

(підпис)

М. П. (для фізичних осіб - за наявності)

Форма складання маркетингового плану фізкультурно-оздоровчого клубу

Скласти маркетинговий план розвитку фізкультурно-оздоровчого клубу за наведеною схемою.

Резюме для директора. Маркетинговий план передбачає використання стратегії задоволення масового попиту та розширення спектру послуг ФОК, впровадження платних абонементних груп. Впровадження спортивних секцій для збереження контингенту вихованців та розширення можливості відбору обдарованих дітей. Маркетингова діяльність ФОК передбачає розширення агітаційно-пропагандистської роботи через мережу Інтернет.

1. Аналіз поточної ситуації.

1.1. Стисла характеристика ринку. Функції ФОК у рамках фізкультурно-оздоровчої діяльності:

- реалізація навчально-тренувального процесу, організація спортивних змагань і зборів, здорового дозвілля та відпочинку, проведення оздоровлення у літньому таборі;
- здійснення соціально-економічних, спортивно-оздоровчих заходів, спрямованих на масове оздоровлення дітей, учнів, підлітків;
- планування та здійснення виховної роботи з тими, хто займається;
- контроль за навчально-тренувальним процесом, контроль виконання навчальних планів та програм;
- забезпечення взаємодії з фізкультурно-спортивними ВНЗ, спеціалізованими навчальними закладами спортивного профілю, фізкультурно-спортивними організаціями, спортивними клубами, органами управління фізичною культурою та спортом;
- організація та забезпечення медичного контролю вихованців, а також контролю за проведенням занять, оздоровчих, спортивних і спортивно-масових заходів.

1.1.1. Демографічні характеристики ринку.

Показник	Роки			
Кількість дітей від 6 до 23 років				
Кількість ДЮСШ				
Кількість дітей від 6 до 23 років, які займаються у ДЮСШ				
Кількість ФСО конкурентів (спортивних клубів)				
Кількість дітей від 6 до 23 років, які займаються у ФСО конкурентів (спортивних клубів)				
Кількість ФСО конкурентів (дитячо-підліткові фізкультурно-спортивні клуби за місцем проживання)				
Кількість дітей від 6 до 23 років, які займаються у ФСО конкурентів (дитячо-підліткові фізкультурно-спортивні клуби за місцем проживання)				

1.1.2. Ринкові потреби.

1.1.3. Тенденції ринку.

1.1.4. Динаміка цільового ринку.

1.2. Макросередовище ФОК. В результаті проведеного PEST-аналізу сформовано загальну картину факторів макросередовища, які мають найбільший вплив на функціонування ФОК.

Загальна характеристика факторів макросередовища, які впливають на діяльність

№	Чинники	Сума X	%	Місце
1.	Вдосконалення нормативно-правової бази			
2.	Фінансування ДЮСШ			
3.	Кількість ЗМІ, які освітлюють спортивні події та популяризують ФКС			
4.	Стан здоров'я дітей та підлітків у віці 6-23 роки			
5.	Ефективна та якісна робота ВНЗ фізкультурного-профілю			
6.	Клімато-географічні умови			

1.2.1. SWOT-аналіз.

Матриця SWOT- аналізу ФОК

Зовнішнє середовище	Можливості	Загрози
Внутрішнє середовище	Всього: балів.	Всього: балів.
Сильні сторони	Поле «Сильних можливостей»	Поле «Сильних загроз»
Всього: балів.		
Слабкі сторони	Поле «Слабких можливостей»	Поле «Слабких загроз»
Всього: балів.		

1.2.1. Сильні сторони.

1.2.2. Слабкі сторони.

1.2.3. Можливості.

1.2.4. Загрози.

1.3. Конкуренція.

Загальна характеристика конкурентів ФОК м. Харкова

№ з/п	Конкуренти	Загальна кількість	Кількість тих, хто займається
1.	Спортивні клуби		
2.	Дитячо-підліткові клуби за місцем проживання		
3.	Музичні школи		
4.	Художні школи		
5.	Школи естетичного виховання		
6.	Школи мистецтв		
7.	Хореографічні школи		

1.4. Товарні пропозиції.

1.5. Ключі до успіху.

1.6. Важливі питання.

1.7. Основні показники діяльності ФОК

№	Показник	Роки				
1.	Кількість видів спорту					
2.	Кількість відділень					
3.	Кількість навчально-тренувальних груп					
4.	Кількість тих, хто займається					
5.	Кількість тренерів					
6.	Спортивні споруди					
7.	Фінансування					
8.	Утримання 1 спортсмена на рік, грн.					

1.8. Макросередовище ФСО.

2. Маркетингова стратегія.

2.1. Місія ФОК

2.2. Короткострокові маркетингові цілі.

1. Дослідження ринку фізкультурно-спортивних послуг.

2.3. Короткострокові фінансові цілі.

1. Розширення позабюджетних джерел фінансування.
2. Надання платних фізкультурно-спортивних послуг населенню.
3. Збільшення кількості фінансових надходжень з державного бюджету.

2.4. Цільові ринки.

2.5. Позиціонування.

2.6. Стратегія.

2.7. Комплекс маркетингу.

2.7.1. Послуги.

2.7.2. Просування.

2.7.3. Обслуговування споживачів та внутрішній маркетинг.

Розділи та зміст звіту про проведення маркетингового дослідження

№	Розділи	Зміст розділу
1.	<i>Вступ</i>	Назва звіту; замовник дослідження; проблеми, цілі, гіпотези, на яких будувалося дослідження; дані про виконання; посилання на використані матеріали; короткий опис розділу
2.	<i>Методологія дослідження</i>	Етапи дослідження; важливі визначення; джерела даних, розміри та склад вибірки, методи дослідження, використані при зборі та обробці даних
3.	<i>Результати дослідження</i>	Перелік результатів роботи, що, на думку експертів, можуть бути корисними для прийняття управлінських рішень
4.	<i>Висновки та рекомендації</i>	Думка про стан об'єкта; виявлені тенденції його розвитку, перспективи, а також шляхи та засоби усунення наявних проблем
5.	<i>Додатки</i>	Екземпляри анкет; інструкції щодо їх заповнення; статистичні таблиці; бібліографічні списки та інша інформація, що підтверджує достовірність отриманих результатів та обґрунтованість висновків і рекомендацій